

VERSLAG

Commissies Ruimte, Algemeen Bestuur en Samenleving gezamenlijk

Corsanummer : BV24.0090
Datum vergadering : 23 oktober 2024

Gezamenlijke commissie Begroting van de commissies Ruimte, Algemeen Bestuur en Samenleving

Aanwezig in de raadszaal

Commissieleden

Leefbaar 3B : Don van Doorn, Johan Philippons, Terry Duivesteijn, Leon Erwich
WIJ Lansingerland : Jan Jumelet, Mark Bik, Paul Zantman, Jan Alsemgeest
CDA : Jan-Willem van den Beukel, Job Halkes, Charles van Harn, Nelleke Bouman
VVD : Matthijs Machielse, Ed van Santen, Marloes Draak, Eric Kampinga
D66 : Brecht Weerheim, Ineke den Heijer, Ronald van der Stad
CU : Kees-Willem Markus, Bram Oostdijk, Arjen Hofman
GroenLinks : Manon van Splunter, Marko Ruijtenberg
PvdA : Hamid Azzouzi, Nanno Scheringa, Sonnie Biharie, Valmir Xhemali
VOOR Lansingerland : Petrine van Olst

Burgemeester : Pieter van de Stadt

Wethouders : Simon Fortuyn, Michiel Muis, Titia Clossen en Leon Hoek

Voorzitter : Jan Pieter Blonk

Commissiegriffier : Lianne van den Houten

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter: Goedenavond, wilt u uw plaatsen innemen? Hartelijk welkom. Ik open de vergadering van de gezamenlijke commissies van de commissie AB, Ruimte en Samenleving van de gemeente Lansingerland. Het is vandaag 23 oktober 2024. Mede namens de commissiegriffier welkom, kijkers en luisteraars naar de webcast uitzending van deze vergadering. Welkom collegeleden, welkom belangstellenden op de publieke tribune, welkom ambtenaren en uiteraard u, commissieleden, hartelijk welkom, waarvan er een gedeelte ook op de tribune zit, omdat er geen plek is voor iedereen. En ik constateer dat alle fracties vertegenwoordigd zijn op de valreep. Nummer zeven kwam net binnenlopen. Nummer negen ja, sorry.

2. Insprekers

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 2, dat zijn de insprekers. Er hebben zich vijf insprekers gemeld vanavond. Beste inspreker, u heeft 5 minuten om de raadsleden toe te spreken. Als u bij 4 minuten bent zal ik u een seintje geven. Blijft u na uw inspreken nog even staan bij de microfoon. Het kan zijn dat raadsleden, commissieleden u een korte verhelderende vraag willen stellen. De eerste drie insprekers die zullen het hebben over cultuur. De vierde gaat over het energieloket en de vijfde over tennisbanen. En dan gaan we naar de eerste inspreker, dat is de heer van Rooyen. Dat gaat over de voorgenomen versobering van de subsidieregeling voor levendig Lansingerland. Mijnheer van Rooyen, aan u het woord.

Inspreker 1: Dank u wel. Geacht college, leden van de raad en overige aanwezigen. Mijn naam is René van Rooyen ik ben voorzitter van muziekvereniging Concordia en eveneens voorzitter van de stichting Trefpunt, met daarin ondergebracht de cultuur proeverijen en jazzland café. Ik heb slecht nieuws. In Capelle aan de IJssel, zoals u weet met ruim 70 duizend inwoners, is harmonieorkest Eendracht Maakt Macht bij gebrek aan leden gestopt. Het goede nieuws daarentegen is dat in Lansingerland muziekvereniging Concordia in een paar jaar is gegroeid van

80 naar 115 leden en dat is een groei van 40 procent. En hoe kan dat nu? Dat komt mijns inziens doordat wij een bewuste keuze hebben gemaakt. Dat deed Concordia in 2013. Een keuze om continu aan de weg te timmeren en daarmee een grote naamsbekendheid op te bouwen. Steeds voor nieuwe ideeën en initiatieven te ontplooiën, om inwoners uit Lansingerland te bewegen om juist bij Concordia muziek te komen maken. Je steeds weer laten zien en zorgen dat je iedere week de plaatselijke pers haalt. Ik noem de scholenprojecten, rosétje op een kleedje, de dodenherdenking en Koningsdag, Lenteconcert Top Tip festival, et cetera. En niet te vergeten, de cultuur proeverijen en het jazzland café, met sinds 2023 al 25 goedbezochte voorstellingen in de Cultuurfabriek, een van de drie cultuurhuizen. Actief zijn binnen de culturele gemeenschap van Lansingerland en een relatienetwerk opbouwen met onder andere verenigingen, bedrijven, het gemeentebestuur, de politiek en het ambtelijk apparaat. Een mooi voorbeeld van zo'n initiatief is ons project muziek maken met volwassenen. In oktober 2023 de eerste keer met 22 deelnemers, waarvan 17 lid van Concordia werden. Voor de nieuwe leden is er een nieuw opleidingsorkest opgericht onder de naam Opus II. Nu in september 2024, de tweede editie van dit project, met 24 aanmeldingen. Hoeveel zullen dit jaar lid worden? In twee jaar tijd een tweede orkest binnen de vereniging met circa dertig muzikanten. Ik ken verenigingen die niet eens meer dan dertig leden in totaal hebben. De inzet van leden en bestuur maakt het doorslaggevend verschil. Al deze activiteiten doen wij extra, buiten de dagelijkse gang van zaken in de vereniging. Je bent immers lid om muziek te maken. De vele vrijwilligers die wij hebben, maken allerlei extra activiteiten mogelijk door inzet van hun vrije tijd. Maar deze initiatieven kosten ook geld. Geld dat wij niet altijd in voldoende mate zelf beschikbaar hebben. Wie altijd doet wat hij al jaren deed, die vereniging, dat orkest, gaat ten onder. Zoals Eendracht Maakt Macht aan het begin van mijn betoog. Je moet steeds met nieuwe initiatieven komen en hier biedt de subsidieregeling levendig Lansingerland al jaren een helpende hand om het financiële risico voor ons te verkleinen en ons daarmee te laten besluiten wel het project te laten plaatsvinden. Een beperkte hoeveelheid gemeenschapsgeld, waarmee de ontwikkeling van culturele initiatieven van onderaf, dus direct bij de makers, wordt ondersteund. Dit is naar mijn idee de meest korte, efficiënte wijze van cultuurbesteding. Naast cultuurnota's en cultuur coaches is juist dat kleine financiële steuntje in de rug de basis van tastbare resultaten. Een beperkte financiële bijdrage, die ook nog eens de vrijwilligers motiveert en hun waardering laat ervaren voor hun tomeloze en vooral gratis inzet. Vorig jaar heb ik mij ook tot u gewend met een pleidooi voor het behoud van deze regeling. Toen is het belang van behoud van de regeling door uw raad ingezien. Nu staat cultuur wederom op de bezuinigingslijst. Er zijn nu toch geen gewijzigde omstandigheden die leiden tot andere argumentatie dan welke de raad besprak in 2023? Waarom dan nu plotseling weer op deze regeling willen bezuinigen? Verenigingen plannen hun projecten ook vooruit en mogen een consistent beleid verwachten. De regeling levendig Lansingerland is in 2024 mogelijk niet volledig besteed.

De voorzitter: U heeft nog een minuut.

Inspreker 1: Dank u wel. Is deze onderuitputting nu een argument om tenminste een deel van de regeling op te doeken? Er had dus meer gekund in 2024. Een grotere stimulering van de cultuur in Lansingerland. Helaas wisten wij dit niet, anders zouden wij zeker nog enige initiatieven kunnen opstarten. De cumulatieve gevolgen van het landelijk cultuurbeleid hangt ook onze vereniging boven het hoofd. Onze in totaal zeven betaalde docenten en dirigenten, alleen zzp'ers, gaan mogelijk van 9 naar 21 procent btw. Dit betekent een extra kostenpost van zo'n 2500 euro per jaar en dat is omgerekend 2 euro per lid per maand. Dan gaat de contributie dus omhoog. Dit dan mogelijk ook nog in combinatie met de voorgestelde afschaffing van de regeling levendig Lansingerland in 2025. De vereniging ziet zwarte wolken samentrekken.

De voorzitter: Kunt u afronden?

Inspreker 1: Ik sluit af. Geachte leden van de raad, in de veelvoud van alle begrotingsknoppen vallen de twee te behalen bezuinigingen op het deels of wel geheel afschaffen van deze regeling voor enkelen van u wellicht in de categorie onbeduidend. Mijn waardering is echter een andere, dat moge inmiddels duidelijk zijn. Ik doe hierbij een dringend beroep op u, graag in meerderheid, zo aan de knoppen te draaien dat de regeling levendig Lansingerland niet naar de knoppen gaat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel heer van Rooyen. Ik ga kijken of er nog van de raads- en commissieleden een korte verhelderende vraag bij hen opkomt. De heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Voorzitter, dank voor uw bevolgen inspraak, zeg ik richting de heer van Rooyen. Een verhelderende vraag is, we hebben informatie hier gezien via technische vragen en in knoppenboeken en dergelijke. We hebben niet, tenminste, ik niet zelf, de wethouder cultuur hierover gesproken. Heeft u zelf met het college contact gehad hierover en misschien nog nadere argumentatie gehoord, op basis waarvan wordt voorgesteld deze af te schaffen?

Inspreker 1: Dat contact heeft niet plaatsgevonden.

De voorzitter: Verder nog vragen? Dat is niet het geval. Mevrouw van Splunter.

Mevrouw Van Splunter: Dank voorzitter. Ik begrijp dat ik hier vrij eenzaam op een hoekje zit, dus misschien buiten het gezichtsveld val, maar dank voor uw betoog. Ik ga daar in mijn spreektekst zelf nog vanuit de perceptie van GroenLinks iets over zeggen en ik zit wel een beetje in uw gedachtegang. Maar hoor ik u naast het verzoek aan ons om deze knop zeg maar niet in te zetten, eigenlijk ook indirect een pleidooi doen om partijen binnen Lansingerland beter te betrekken als het gaat over de onderbesteding?

Inspreker 1: Ik denk dat dat wellicht erg verstandig is. Dat geld is immers door de raad als budget beschikbaar gesteld aan het college om het ook daadwerkelijk te besteden aan cultuur. Als dat nu een onderbesteding is, dan zijn er dus te weinig aanvragen geweest. En het was wel erg fijn geweest als iemand ons daarop attent had gemaakt, dan hadden wij nog wat naar voren kunnen trekken, of wat nieuws kunnen verzinnen en dan was het geld wel besteed.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Rooyen. Verder geen vragen? De heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Dank u wel voorzitter en dank u wel voor uw inspraak mijnheer van Rooyen. Zijn er andere subsidieregelingen in Lansingerland waar u nu momenteel gebruik van kunt maken in de cultuursector?

Inspreker 1: Wij krijgen als vereniging uit de samenleving pot structureel geld voor het in stand houden van de orkesten, voor het lesgeven op scholen, voor het doen van een aantal concerten. Dat is structureel geld dat we krijgen. Deze levendig Lansingerland is eigenlijk het enige potje wat wij kennen, waarbij wij concreet projecten ondersteund kunnen krijgen.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inspraak de heer van Rooyen. Dan gaan we naar een tweede inspraak, en die is van mevrouw Van den Burg, geen onbekende in politiek Lansingerland. Maar zij gaat inspreken namens het cultuur aan het Lint. Mevrouw Van den Burg, aan u het woord...

Inspreker 2: Geachte voorzitter en leden van de gemeenteraad. Mijn naam is Ria Van den Burg-van Leeuwen en ik spreek in namens team cultuur aan het Lint. Op 30 januari 2020 nam de gemeenteraad een ingrijpend besluit. De bouw van Blok B, dat later de naam Casa Cadanza kreeg. De gemeente groeide naar meer dan 75 duizend inwoners. En dit is dan ook begrijpelijk, dat ze haar eigen voorzieningen wilden op het gebied van kunst en cultuur. Samen met andere cultuuraanbieders heb ik toen ingesproken in die vergadering en onze zorgen geuit over de grote investering die daarvoor nodig was en de verwachte exploitatielasten. Ik heb toen benadrukt dat de subsidiemogelijkheden voor bestaande cultuuraanbieders, geheel gerund door vrijwilligers, op niveau moeten blijven. Immers, dat gevestigde en gevarieerde aanbod verdient gelijke kansen. De fracties in de toenmalige raad hebben daar positief op gereageerd. Uit recente cijfers hebben wij nu begrepen dat de bouwkosten en berekende exploitatielasten van Casa Cadanza veel hoger worden dan in 2020 geraamd. Als bestaande cultuuraanbieder uit ik daarom vandaag opnieuw onze zorgen en ik wil benadrukken dat de subsidiemogelijkheden voor de bestaande cultuuraanbieders desondanks volledig op een niveau moeten blijven. Ik neem u graag mee in de verdere argumentatie daarbij. Na het definitieve besluit werd duidelijk dat Casa Cadanza een vaste plek zou krijgen als cultuuraanbieder in Lansingerland. Bij het slaan van de eerste paal heeft directeur Corinne van Leliveld andere cultuuraanbieders uitgedaagd om gezamenlijke kansen te gaan verkennen voor samenwerking. Wij hebben die handschoen direct opgepakt en haar en de voorzitter van het stichtingsbestuur uitgenodigd voor een gesprek. Dat heeft geleid tot een mooie coproductie op 14 september in onze parkachtige muziektuin en de zalen aan de Noordeindseweg. Een muzikale avond met close harmony, jazz en pop tot en met licht-klassiek, genres die wij al in onze programmering hebben. Een geslaagde eerste samenwerking, waarbij we constateerden dat we elkaar kunnen aanvullen en versterken. Wij hebben mogelijkheden die Casa Cadanza niet heeft. Zoals de kerk als concertzaal met 550 zitplaatsen. En een grote muziektuin voor buitenevents. Casa Cadanza biedt op haar beurt weer andersoortige activiteiten en faciliteiten. Met elkaar en andere aanbieders kunnen we zo een gevarieerd programma bieden

aan Lansingerland en de regio. Als cultuur aan het Lint bieden wij met onze maandelijks lunchconcerten, tuinconcerten en de muzikale vriendenavonden een podium voor talent uit Lansingerland. Voor dat beproefde jaarrond programma kunnen we al enkele jaren rekenen op een bescheiden cultuursubsidie uit de regeling sociaal domein. In 2023 voegde een nieuwe inwoner Quirine Scheffers zich bij ons team vrijwilligers. Quirine is violist en eerste plaatsvervangend concertmeester bij het Rotterdams Filharmonisch Orkest, pedagoog bij het conservatorium in Den Haag en jurylid bij concoursen. Zij constateerden dat Lansingerland maar een beperkt culturaanbod kent, maar dat hier wel een prachtige concertzaal is. De historische kerk aan de Noordeindseweg, een gemeentelijk monument. Met haar artistiek leider hebben wij de concertserie klassiek aan het Lint opgezet, die inmiddels haar tweede seizoen is ingegaan. De serie is een succes en mag zich verheugen in een groeiende lokale regionale en zelfs landelijke bekendheid. De subsidieregeling levendig Lansingerland en enige sponsering uit het lokale bedrijfsleven hebben dit mogelijk gemaakt. Om de toegang laagdrempelig te houden, moeten we immers de entreprijzen beperkt houden. In 2023 kwam de Berkelse Francine van der Burg Nijenhuis bij ons team. Onder de artiestennaam Hiwot kreeg zij landelijke bekendheid bij onder andere The Voice of Holland en andere tv-programma's. In maart dit jaar heeft ze haar eerste gospel-soul popconcert gegeven bij cultuur aan het Lint in de kerk. Begin oktober jongstleden presenteerde zij daar haar tweede en trok ze weer veel belangstelling met de show "The essence life." Om dit bredere aanbod mogelijk te maken en tickets betaalbaar te houden, zijn we ook hier afhankelijk van Levendig Lansingerland en van sponsering. De subsidieregeling Levendig Lansingerland helpt nieuw initiatieven op gebied van cultuur mogelijk maken. In het voorgaande heb ik twee waardevolle initiatieven genoemd. In de begroting die vanavond voorligt, staat deze onmisbare regeling echter ter discussie.

De voorzitter: U heeft nog een minuut.

Inspreker 2: Zelfs afschaffing wordt in de stukken als optie gepresenteerd. Het is voor ons onbegrijpelijk en ook onverteerbaar dat deze regeling, die zo belangrijk is om het culturaanbod divers te maken en juist te laten groeien, wegbezuinigd dreigt te worden. Temeer omdat de daarmee gemoeide bedragen in verhouding tot het totale cultuurbudget minimaal zijn en zeker op de totale gemeentelijke begroting nauwelijks verschil maken. Daar komt nog bij dat ook de totale cultuurbegroting van Lansingerland in relatie tot vergelijkbare gemeenten, nog steeds erg bescheiden is. Een extra reden dus om hierop niet bezuinigen, maar eerder nog om meer middelen uit te trekken. Onze dringende oproep is dan ook om de regeling Levendig Lansingerland buiten de bezuiniging te houden. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van den Burg. Ik ga kijken of er nog een korte verhelderende vraag van de commissieleden aan u is. Eens even kijken. Ik zie dat het niet het geval is. Ja, de heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Toch even in aanvulling op de collega van Leefbaar 3B zojuist, u maakt ook zelf gewacht van het feit dat u ook subsidie uit dat samenlevingsbudget structureel ondersteuning krijgt. Kunt daar wat meer beeld bij geven? Want indruk zou kunnen ontstaan dat dat al ruim voldoende is voor het kunnen floreren van lokale cultuur aanbieders.

Inspreker 2: Wij proberen de prijzen laag te houden. Ik probeer ook zoveel mogelijk mensen binnen te krijgen. Dat is natuurlijk ook een dingetje. Onze evenementen zijn ook afhankelijk houdbaar als het aantal bezoekers blijft zoals het is. Of liever gezegd, we willen eigenlijk ook meer bezoekers. Dat is ook een dingetje. Ik heb mij kortgeleden aangesloten bij Welzijn Lansingerland. Ik heb mij vervoegd bij Willemien en die waren zeer blij met ons aanbod, omdat zij nu ook een culturaanbod kunnen bieden aan de mensen die gebruik maken van Welzijn Lansingerland. En dat betekent dat wij ook weer meer exposure hebben. Mensen tegen een gereduceerd tarief ook weer naar onze concertzalen kunnen gaan. En wij hebben dat soort noodgrepen nodig, want die subsidie is natuurlijk gewoon maar minimaal. En als wij een subsidieaanvraag doen, er gaat altijd de kaasschaaf overheen, heel bijzonder. We noteren altijd keurig wat we nodig hebben, maar er is altijd wel iets wat dan toch niet subsidiabel is. Dus nee, wij krabbelen het echt allemaal bij elkaar en wij zijn allemaal vrijwillig en wij zijn heel creatief. Ik kan er niet meer van maken.

De voorzitter: Dank u wel. Verder geen vragen zie ik. Hartelijk dank voor uw inspraak. En dat geldt ook voor alle sprekers. Dadelijk gaat de raad, de commissie, er in ieder geval over spreken. Dan gaan we nu naar de derde in spreekster over het cultuur. Dat is mevrouw Buys, dat

is ook een bekende. Lange tijd raadslid geweest in deze gemeente. Maar zij gaat het ook hebben over de voorgenomen versoering van de subsidieregeling voor Levendig Lansingerland. En met name gaat het haar om het klassiek aan het Lint. Mevrouw Buys, gaat uw gang.

Inspreker 3: Hij doet het. Goedenavond. Ik ben blij dat ik hier mag inspreken voor u als commissieleden, voor het bestuur. En ik heb een tekst ingeleverd, u bent bekend met die tekst. Ik kan hem op gaan lezen, ga ik niet doen. Ik ga uit mijn hart ga ik vertellen waarom ik vind dat het klassiek aan het Lint moet blijven bestaan. U heeft een juweel in uw handen. Ik ga u vertellen en ik ga u meenemen hoe dat ontstaan is. De eerste periode 2023-2024 is dit tot stand gekomen door de subsidie Levendig Lansingerland. Dat is een subsidie, u weet het beter als ik, twee jaar en dan moet je aangetoond hebben dat je je eigen broek kan ophouden. Voor een dergelijk groot initiatief is het onmogelijk om nu al de broek op te kunnen houden. Het zou ook verkeerd zijn om dat te eisen. Ik ga u dat verder uitleggen. Het is een initiatief wat vijf uitvoeringen per jaar geeft van een hoge kwaliteit concerten, die mogelijk gemaakt worden eigenlijk door initiatief wat tot stand is gekomen door iemand die in Lansingerland is komen wonen. Het is al genoemd bij de tweede inspreker, Quirine Scheffers. Violiste, eerste plaatsvervangende concertmeester bij het Rotterdams Filharmonisch Orkest. Zij heeft, mede door haar werkzaamheden als pedagoog aan de Koninklijk Conservatorium in Den Haag, haar vele werkzaamheden als jurylid bij het Nederlands Vioolconcert en het prinses Christina Concours, een groot netwerk van jonge, zeer getalenteerde musici die studeren aan een beroepsopleiding. En die zij eigenlijk, haar ambitie is om die verder te helpen, om van hun talent verder te komen en daar hun beroep van te maken. En zij heeft geconstateerd dat er heel veel, in Lansingerland, vreselijk veel talent is voor klassieke muziek. Zij heeft een concept neergelegd, een initiatief neergelegd, wat heet het Klassiek aan het Lint, waarbij de getalenteerde musici die een band hebben met Lansingerland, hetzij door geboorte hetzij door wonen of anderszins, een podium krijgen. En tevens de Lansingerlanders, en ik ben echt een Lansingerlander, ik heb nu overal gewoond. Ik ben gestart in Bergschenhoek, Bleiswijk, nu in Berkel, dus meer Lansingerlander kunt u er eigenlijk niet van maken. En die krijgen de kans om muziek te krijgen, klassieke muziek, die eigenlijk in de Doelen thuishoort. Die krijgen wij zomaar aangeboden door een goed concept hier in Lansingerland. Ik wil dat benadrukken, kan het niet genoeg doen en u krijgt het nog een paar keer te horen. Zij heeft, zij organiseert de, hoe heet het, de mensen die getalenteerd zijn, dat organiseert ze dat het hier in Lansingerland komt. Dat doet zij volledig vrijwillig. Daarnaast is de uitvoering ook ondersteund door de mensen die, ondersteuning van licht en geluid, ook vrijwillig. Alleen de musici die zij inbrengt, die worden betaald. En natuurlijk de prachtige locatie, de kerk aan de Noordeindseweg, die wordt ook betaald. Het is een locatie waar we zeer trots op mogen zijn. Ik heb dat meegemaakt met uitvoeringen. Het hoort bij de klassieke muziek. Er is een perfecte akoestiek. Er is ook de mogelijkheid van mensen die beperkt zijn met de mobiliteit, daar is de faciliteit. Dus alles klopt, behalve het geld. En daar sta ik hier voor. En het is niet het vele geld. In wezen is de subsidie die geleend is, een subsidie die maar de helft van de begroting heeft.

De voorzitter: U heeft nog een minuut.

Inspreker 3: Ik ga verder. Ik ga u ook vertellen waarom het zo belangrijk is dat het niet alleen de talenten zijn, die Lansingerlanders, maar het is voor alle Lansingerlanders. Het is voor jeugdigen die misschien denken aan een studie te gaan doen in de klassieke muziek. Het is voor mensen die van klassieke muziek houden. Het is ook voor mensen die denken, is het wel wat voor me? Die horen prachtige muziek. Maar het is ook voor de bejaarden, en daar ben ik er een van, die merken dat de leeftijd niet meespeelt. Je bent één, jong en oud praat met elkaar tijdens een pauze. Wij zijn verbinding. We weten dat muziek verbinden kan. Ik heb wat over die ambiance gezegd. Ik kan alleen maar zeggen, en dit wordt een korte samenvatting, ik ga het oplezen. Dit initiatief klassiek aan het Lint geeft aan de Lansingerlanders iets unieks op het gebied van klassieke muziek en talentontwikkeling. Het schrappen van een dergelijk goed initiatief is een verlies dat nooit meer goed gemaakt kan worden. Dat moet u zich realiseren. Dit tuig je niet nog een keer op. Dus u kunt niet anders, en ik vertrouw erop dat u dit gaat zorgen voor een subsidie. En niet een subsidie incidenteel. Nee, dit moet een subsidie worden op de lange termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Buys. Ik zie een aantal vragen. De heer Duivesteijn is de eerste die zich aangemeld heeft.

De heer Duivesteijn: Dank u wel mevrouw Buys, voor uw bevlogen inspraak. Je kunt zien dat u in het verleden ook grote menigtes heeft toegesproken. Ik had een verhelderende vraag over uw betrokkenheid. Want u staat hier als inwoner als ik het goed heb begrepen en niet namens een vereniging of stichting, klopt dat?

Inspreker 3: Ja, dat klopt helemaal. Een oudere inwoner.

De voorzitter: Dan gaan we naar de heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Voorzitter, dank je wel. Ik sluit me aan bij de waardering van collega Duivesteijn. Maar mijn verhelderende vraag is als volgt. Ik hoorde mevrouw Van den Burg pleiten voor behoud van de subsidieregeling Levendig Lansingerland. Zo heb ik het althans verstaan. Ik heb uw inspraak zo verstaan dat eigenlijk pleit voor extra, voor structurele subsidiëring. Klopt het dat u eigenlijk iets anders bepleit? En kunt u daar nog enkele woorden aan wijden?

De voorzitter: Mevrouw Buys.

Inspreker 3: Ja, dank u wel. Dat is een hele goeie vraag van u. Want het is inderdaad zo dat ik dit initiatief apart wil houden. Dit moet je niet koppelen aan de andere cultuur, die ook zeer gewaardeerd wordt, ook door mij. Maar dit moet apart blijven. En daarvoor verzoek ik ook daar een aparte subsidie voor te bedenken. En nogmaals, het kan maar één keer goed gaan.

De voorzitter:: De heer Van den Beukel komt nog met een korte tweede vraag.

De heer Van den Beukel: Als het mag dan inderdaad, voorzitter, dank u wel daarvoor. Een aparte regeling. We hebben nu vanavond een begroting aan de orde, we praten over geld. Wat had u exact voor ogen, want dan kunnen we daar exact over spreken.

Inspreker 3: Dat is voor mij heel erg moeilijk. Ik ben maar een eenvoudige inwoner die heel erg geniet van die mogelijkheid die er gekregen is. Ik heb, daarnaast zou ik een hint willen geven, gemeente doe wat meer aan je informatie. Dat geldt voor alle culturen, maar ook zeker voor dit, dat het meer bekendheid krijgt bij de bewoners. Dat geeft een grotere kans. Ik weet zeker dat er dan meer gebruik van gemaakt wordt. Maar ik kan u niet, ik heb niet de capabele dat ik dat ik zeg van, ik heb zoveel nodig. Want ik doe het niet, ik luister alleen.

De voorzitter: Ik zie dat er nog twee korte vragen zijn. Eén van de heer Erwich.

De heer Erwich: Ik heb uw betoog ook gelezen en daar staat iets in over een paginagroot, dus eigenlijk haakt dat een beetje in op wat u net zegt. Maar hoe ziet u dat? Gaat u dat onder handen nemen of gaat u zich daar hard voor maken? Wat is precies de bedoeling daarvan?

Inspreker 3: Waar u op doelt is dat ik in mijn tekst inderdaad gezegd heb, het zou fijn zijn als de gemeente zorgt voor maandelijks een pagina, of in de Heraut, of beide, het kan ook in de digitale krant zijn, waarin je kan zien gewoon wat is er die maand, waar is het en de korte informatie. Het hoeft niet heel veel te zijn. En dat is een format wat heel eenvoudig gevuld kan worden, zowel digitaal als denk ik de Heraut. Nou ga ik gelijk een beetje de het woord nemen die u misschien denkt van, ja maar dat kunnen ze dan toch, iedereen kan dat voor zich doen? Meer zeg maar in de publiciteit. Dat kost geld en dat gaat af van de subsidies die ze hebben. Dus ik zou heel graag willen hebben dat de gemeente zorgt dat de inwoners meer geïnformeerd worden over de mogelijkheden van de cultuur bezoeken die ze kunnen afleggen in hun eigen gemeente.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Draak.

Mevrouw Draak: Dank u wel voorzitter. Mevrouw Buys, mooi betoog van u. Ik wilde eigenlijk dezelfde vraag stellen als de heer Van den Beukel, maar ik wil daar nog iets dieper op ingaan. U zegt, eigenlijk hebben wij een permanente subsidie nodig, want de subsidie Levendig Lansingerland is eigenlijk voor het opstarten van initiatieven. Na twee jaar moeten we het zelf kunnen. Maar zou het ook zo kunnen zijn dat dit ontzettend succesvolle initiatief ook zonder subsidie verder kan draaien?

Inspreker 3: Nee

Mevrouw Draak: Waarom denkt u dat?

Inspreker 3: Als u bedenkt dat de kosten voor goeie musici, en dat zijn ze, dat zijn musici die naam al gemaakt hebben, of nog naam gaan maken en die wij tegen gaan komen in de wereld. Die nu bezig zijn met een plek te krijgen om dus daar een beroep van te maken en de kansen te krijgen om zich verder te ontwikkelen. Die hebben geld nodig, dus worden betaald op een redelijke manier. Daarnaast is de bedoeling van Quirine Scheffers dat zij dit uitbouwt naar meerdere mogelijkheden. En ik denk aan meerdere instrumenten tegelijk. Dat betekent alweer duurder. Want of je met één persoon een concert doet of je doet dat met meerdere, dan is dat duurder. En ik denk dat dat uitbouwen wat zij voor de geest heeft, en met haar kennis en haar mogelijkheden, dat we die met onze handen vast moeten grijpen, dat Lansingerland die kans krijgt. Dat betekent als u dat wil, en dat hoop ik, dat u ook het geld ervoor over heeft dat het kan groeien. En je kan niet van dit initiatief zeggen, dit moet betaalbaar zijn, haal je broek maar op. Wat uiteindelijk misschien wel gaat gebeuren, we zitten in een locatie waar 550 goede zitplaatsen zijn. Die kunnen benut worden, die worden nu niet benut. Dus er zit ook aan de andere kant, en daarvoor vraag ik voor meer aandacht van de mogelijkheden, aan de andere kant kan er ook een groei zijn waardoor de subsidie klein blijft. En een hele belangrijke die ik vergeten ben, ik hoop dat ik dat mag zeggen, is dat met de het gebruik van de vrijwilligers, ook degene die het organiseert, zoals een Quirine Scheffers, kunnen de prijzen laag blijven. We geven, we hebben hier iets wat de Doelen heeft met een hoge prijs, we hebben hier iets van hetzelfde niveau met een lage prijs. Een voorbeeld.

De voorzitter: Mevrouw Buys, ik denk dat uw gloedvolle betoog, dat dat helder is. En wat u wilt, dat dat bij de commissie- en raadsleden duidelijk is. Dus ik denk dat we het hiermee kunnen... Er zijn verder geen vragen, dat we het hiermee kunnen afsluiten. Hartelijk dank voor uw inspreken. Dan hebben we een blokje van drie sprekers over cultuur gehad. Dan gaan we naar een ander onderwerp. Dat is de heer AL, die wil inspreken over de voorgenomen bezuiniging op het energieloket. Mijnheer AL, gaat uw gang.

Inspreker 4: Dank u wel, voorzitter. Leden van de commissie, graag neem ik het woord over de bezuinigingsknop energieloket, om maar even in jullie taal te blijven. Mijn naam is Jan AL, ik spreek hier namens de energiecoöperatie Lansingerstroom, wellicht bekend. We hebben dit jaar de vrijwilligersprijs gewonnen, dus dat was ook wel weer een mooi moment. Vorige week hebben wij de raadsleden en het college een memo toegestuurd, waar we een toelichting in hebben opgenomen, waarom stoppen met subsidie voor het energieloket niet verstandig is. Graag wil ik drie punten hieruit onder uw aandacht brengen. Ik zal het kort houden. Een energieloket is geen balie, maar een actieve hulppost voor inwoners met een ondersteunende organisatie, dat zijn vrijwilligers en dat zijn ook enkele professionals. Elke week bruist het van activiteiten bij ons. Afgelopen maandagochtend een coördinerend overleg, maandagavond een themabijeenkomst met bewoners over de thuis batterij. Ik kan u vertellen, dat is een zeer actueel onderwerp op dit moment. Gisteren een projectbijeenkomst warmte safari in de wijk. Wij gaan begin november starten met drie wijkcampagnes hier in Berkel en daar gaat de warmte safari een belangrijke rol spelen. En ten slotte, vandaag gesprekken met inwoners over hun vragen, waaronder ook subsidieaanvragen en een bijeenkomst van energie coaches. Wat ik daarmee wil aangeven is, we hoeven geen balie. Wij hebben een energie loket wat bruist van energie. Tweede punt is dat de energietransitie een langetermijnontwikkeling is, waarvoor Lansingerland al in 2019 een vooruitstrevende visie heeft gelanceerd. Lansingerland was daar vroeg mee, maar die energietransitie nog lang niet af. De makkelijke stappen, het laaghangend fruit, die zijn gezet. Maar net als bij een marathon, de tweede helft moet nog komen en die is bepaald niet makkelijk. Oudere woningen die lastig te isoleren zijn, inwoners die weinig financiële middelen hebben, maar ook nieuwe warmte oplossingen voor nieuwbouwwoningen en nieuwere woningen, individueel of collectief, moeten uiteindelijk zorgen dat we van het gas afkomen. De volgende stappen vragen daarom veel meer van inwoners en zeker als het gaat om participatie van inwoners en bedrijven dan tot nu toe. Veel inwoners vragen zich af, hoe kunnen we verduurzamen? En hun eigen woning, of misschien wel met de hele straat, je ziet dat die collectieve behoefte ook enorm groeit. Afhankelijk van de energieprijzen kent dit natuurlijk pieken en dalen, maar de trend is heel duidelijk. Daarom vragen veel inwoners hulp en daar zijn wij voor. Ten slotte, het laatste punt. Er is inmiddels een Europese richtlijn die een fysiek energieloket voorschrijft voor inwoners en mkb. De verwachting is dat Ministerie van Binnenlandse Zaken dit in nationale wetgeving gaat omzetten. Binnenlandse Zaken is nu bezig

om de vormgeving van dat loket uit te werken. En onze landelijke club van energiecoöperaties zit daarbij aan tafel. Maar hier in Lansingerland zijn we eigenlijk al een heel eind op weg. Ik zou bijna de vorige spreker willen citeren, maar we hebben goud in handen. Want we hebben een mooi werkend energieloket met vrijwilligers, met burgerparticipatie, waar we ook mooie resultaten behalen. Dus laten we die vooral koesteren en doorzetten om te zorgen dat we die ontwikkeling uiteindelijk met zijn allen realiseren. Ik wens u veel wijsheid vanavond en dank voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we kijken of er nog korte vragen zijn. Ik zie er wat. De heer Bik.

De heer Bik: Dank u wel voorzitter, dank u wel mijnheer voor het inspreken. Ik vraag me af of u het niet ook als een kans kunt zien, dat u in het gemeentehuis gaat resideren. Omdat mensen uit geheel Lansingerland komen erlangs. Wellicht komt er een veelvoud van de zevenhonderd mensen voorbij die er nu langskomen. Of zie ik dat verkeerd?

Inspreker 4: Er zitten eigenlijk twee belangrijke punten aan. Allereerst, voor een energieloket zoals wij dat hebben en waarom mensen overigens naar ons toe komen en ons vertrouwen, is onafhankelijkheid. En de gemeente weet als geen ander hoe lastig het is om hun inwoners te motiveren om stappen te zetten in een bepaalde richting. En daarvoor zijn wij een onafhankelijke club. Maar we zijn ook wendbaar en we kunnen snel reageren op dingen die veranderen. En daar past niet een statische baliefunctie bij en ook niet ingekoopeld in dit prachtige gebouw, maar wel met een bepaalde kleur en geur. Dus dat is een belangrijke reden waarom we dat anders doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Markus.

De heer Markus: Voorzitter, dank u wel, dank voor de inspraak. Soms is het maar gelukkig dat sommige besluiten wat op zich laten wachten. Want doordat wij de begroting pas vaststellen na 1 oktober heeft u sowieso twee jaar respijt. Even los hoeft u de knop wel of niet in te zetten. Dus de bezuiniging gaat naar alle waarschijnlijkheid, als hij doorgaat, pas in, in 2027. Maar ziet u wel kans om de komende twee jaar die er dan nog liggen, om in ieder geval in overleg met het college met elkaar te praten met kijken of de andere oplossingen mogelijk zijn?

Inspreker 4: Ja, dat hopen we natuurlijk. Wij hebben een goede samenwerking met de ambtenaren. Wij hebben ook één keer per jaar contact met de wethouder. En we hopen natuurlijk dat we hier op een constructieve wijze oplossingen kunnen vinden. Maar daarbij is de optie van het eenvoudige weg verkassen naar een baliepunt in het gemeentehuis eigenlijk voor ons geen werkbare optie.

De heer Van den Beukel: De inspreker heeft het over goud in handen. Ik ga ervan uit dat dat hij ook een netwerk heeft in andere gemeentes. Kan hij iets zeggen over hoe een energieloket eruit ziet in gemeentes waar het wel staat of hangt in het gemeentehuis? Of er dan een verschil is aan te wijzen? Dus het succes zoals u het ervaart en zoals misschien de andere gemeentes wel ontbreekt?

Inspreker 4: Wij zitten in een overlegstructuur met andere energiecoöperaties. En we zien dat als het gaat om de effectiviteit van een energieloket, dat wij hier in Lansingerland, laten we zeggen bij de koplopers horen. Mensen zijn jaloers op ons, komen naar ons toe. Ook van omringende gemeentes om te kijken van, hoe doen we dat? En je ziet dat onze constructie dus kennelijk goed werkt. Dus er zijn absoluut voorbeelden van gemeentes die hier, laten we zeggen, minder effectief is, zijn naar hun inwoners.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Splunter.

Mevrouw Van Splunter: Dank, voorzitter. Mag ik vragen wat de opzegtermijn van de huur is? Ook als het gaat over de druk rondom besluitvorming.

Inspreker 4: De opzegtermijn hebben wij onlangs in onderhandelingen weer kunnen aanpassen. Wij zitten op een punt in Berkel en Roderijs waar we onlangs, of laten we zeggen, enige jaren geleden alweer, ook een andere energie gerichte club, in dit geval een leverancier, is komen zitten. En de verhuurder die heeft bereid verklaard om het contract anders in te richten. Dus wij

hebben nu kortere doorlooptijd. Dat wil zeggen dat wij waren, zijn een beetje af van de zware constructie. Dus we zitten nu op een jaar zitten we. En we hebben binnen die constructie nog wel mogelijkheden tot onderhandeling.

De voorzitter: Dank u wel. Verder niemand meer, zie ik. Hartelijk dank voor uw inspreken. Dan gaan we naar de laatste spreker, dat is de heer Heyman. En die gaan het hebben over de voorgenomen verhoging van de huur van tennisbanen. Mijnheer Heyman, gaat uw gang.

Inspreker 5: Geachte voorzitter, geacht college, geachte commissie, ik ben op het laatste moment omdat onze bestuursvoorzitter...

De voorzitter: Kunt u de microfoon iets meer naar u toe halen?

Inspreker 5: Ik ben op het laatste moment, omdat onze bestuursvoorzitter is verhinderd, gevraagd hier in te spreken over de huurverhoging van 10 procent voor tennisvereniging ATV Berkenrode. Onze vereniging kent een teruglopend aantal leden, omdat zij laat heeft gereageerd op de padel rage. En ruim tweehonderd leden lid zijn geworden van andere clubs met padelbanen. ATVB heeft een nieuw flamboyant bestuur en is bezig met een inhaalslag. Qua jeugd floreert Berkenrode mede door haar samenwerking met tennisschool de Brug, die nationaal en internationaal talent aantrekt en topsporters opleidt. Ik noem Kiki Bertens, Suzan Lamens, die onlangs haar eerste WTA-toernooi in Osaka heeft gewonnen en Lian de Bruin, die eerste is geworden in Nederland onder de veertienjarigen. Het is heel begrijpelijk dat in een tijd waarin lonen en prijzen stijgen en de btw verhoogd wordt, ook een gemeente haar begroting sluitend wil houden. Echter, het is wel betreurenswaardig dat de gemeenteraad het voornemen in de tarievennota van 2023-2026 om de huren van sportaccommodaties te verlagen onder het motto: scoren met sport, niet gestand doet. Zie daarbij voorstel a voor tekstwijziging van het raadsbesluit BR 2300035. Ik citeer: "vanaf 1 augustus 2024 worden alle tarieven voor het gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties jaarlijks verhoogd." Het lijkt erop dat de gemeente daarbij terugkomt op haar besluit af te wijken van de Wet markt en overheid waarbij zij een beroep deed op het algemeen belang. Wordt Lansingerland met deze verandering van huurbeleid in 2030 nog wel de sportiefste gemeente van Nederland? Als het aan ATVB ligt wel. Berkenrode kent het goedkoopste lidmaatschap en wil dat liever niet verhogen, om de drempel tot bewegen, te sporten, energiek te zijn, daar hebben we het hier over, zo laag mogelijk te houden. Het heeft een groot bestand aan actieve vrijwilligers, die de accommodatie onderhouden. Het is bezig een inhaalslag te maken als het gaat om de bouw van padelbanen en wil als ondernemende vereniging meer dan 1 miljoen investeren in de bouw van die padelbaan. Een deel van dat bedrag komt ook ten goede aan Lansingerland. En dat is toch in het belang van alle bewoners en ondernemers die hier inwoner zijn en die hier dus bij betrokken zijn. Het moge duidelijk zijn dat wij als vereniging de extra kosten die de huurverhoging met zich meebrengt, liever niet doorberekenen in het lidmaatschap, maar willen besteden aan goed onderhoud en uitbreiding van onze sport activiteit. Het is ons dus liever dat de huur verlaagd wordt, zodat de prijs van het lidmaatschap kan worden verlaagd en mogelijk meer families zich kunnen gaan permitteren om te tennissen. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Heyman. Even kijken of er nog vragen zijn van de commissieleden. Heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Voorzitter, dank. In onze tegenbegroting doen we ook voorstellen in deze richting en heb ik inventarisatie gemaakt van de contributies van voetbal en hockey, onder andere. Maar wat is dan de contributie of lidmaatschap, hoe je dat ook maar noemt, bij Berkenrode? Kunt ons daarin meenemen? Dan kunnen we ook een beetje inschatten, inderdaad, hoe toegankelijk we nu als leken overigens we nu eigenlijk de tennis zouden vinden.

Inspreker 5: Ik betreur dat u leek bent. Voetbal is 400 euro per jaar. Nee, voetbal 250, hockey 400 en Berkel 215, ATV.

De voorzitter: Zijn er nog meer vragen? Dat is niet het geval. Hartelijk dank voor uw inspreken. Dan zijn we nu aan het eind van het agendapunt 2, sprekers

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 3, vaststelling van de agenda. Het presidium heeft voorgesteld de agendapunten 4a, meerjarig investeringsplan, en 4b, de begroting, tegelijkertijd in de commissie te bespreken. Is dat akkoord en is verder ook de agenda akkoord? Ja, dat is het geval.

4. Stukken ter advisering aan de raad

4.a Vaststellen meerjarig investeringsplan (MIP) 2024 en verder

4.b Begroting 2025-2028

De voorzitter: Dan gaan we nu naar agendapunt 4, de hoofdmoot van vanavond. U gaat nu in twee termijnen spreken en debatteren over de begroting voor volgend jaar en over het meerjaren investeringsplan. Waar moet de raad het geld aan te gaan uitgeven, is de vraag. En natuurlijk moet u, natuurlijk moet dat in evenwicht zijn met de inkomsten. Een tekort mag niet van de toezichthouder, de provincie. Kortom, voor 2025 meer uitgaven begroten dan naar verwachting binnenkomt, mag dus niet. Dus in een nutshell waar het vanavond om gaat. En u moet invullen welke onderwerpen u daar dan mee gaat schuiven. En daar ben ik in ieder geval heel erg benieuwd naar. De spreektijden in de eerste en de tweede termijn, inclusief de interrupties, is maximaal 15 minuten per fractie. En de volgorde van spreken is dus op basis van de grootte van de fractie en de grootste fractie begint. En de eerste termijn wordt afgesloten met de kleinste fractie. De vergadering wordt na de eerste termijn van de commissie geschorst voor een dinerpauze van een uur. De verwachting is dat dat pakweg 18.45 uur zal zijn. Misschien ben ik te optimistisch, maar we zien het wel dadelijk. En als dat niet zo lukt, dan moeten we dadelijk even overleggen hoe we dat verder gaan doen. Dus, het woord is aan de fractie van Leefbaar 3B, de heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Dank u wel voorzitter en ook dank aan de sprekers voor hun bevoegdheid en hun inbreng. Allereerst wil ik beginnen met een compliment voor het college en onze wethouder voor het doorzettingsvermogen op het dossier Bleizo West. Want we zagen gisteren het goede nieuws voorbijkomen voor onze inwoners en woningzoekende jongeren, dat de provincie akkoord gaat met het bouwen van vijfduizend woningen op Bleizo. En wij hadden niet verwacht dat gemeenten en provincie er samen nog uit zouden komen, dus dat verdient een compliment. Daarnaast werd ook bekend dat de mobiele servicebus, de belofte van Leefbaar drie B om de dienstverlening van de gemeente dichterbij al onze inwoners te brengen, in november gaat starten. En fijn dat het nu echt gaat gebeuren. We rijden graag een rondje mee bij de opening. Maar tot zover de complimentjes, nu over naar de lastige zaken.

De voorzitter: Ik heb hier al de eerste interruptie van mevrouw Van Splunter. Interruptie is kort, een hele korte vraag gericht op wat uw collega heeft aangegeven.

Mevrouw Van Splunter: Dank, voorzitter. Fijn dat u zo enthousiast bent maar bent u wel op de hoogte dat dat mits een alternatief voor windenergie is?

De heer Duivesteijn: Wij zien graag het akkoord tegemoet en onze fractie is tegen wind in Lansingerland. Dus dan ga ik verder. Ik ga mijn betoog opdelen in twee delen. Ten eerste het proces en een procesvoorstel voor de toekomst en als tweede ga ik naar de inhoud van deze begroting, conceptbegroting en kom ik met zes reparatievoorstellen. Waaronder het in stand houden van de subsidieregeling Levendig Lansingerland en het terugdraaien van de verhoging binnen- en buitensport tarieven. Voorzitter, eerst het proces dat ons hier bracht. Want vorig jaar repareerden wij als raad en coalitie een reeks bezuinigingen die de veiligheid, samenleving en leefbaarheid raakten. En dit jaar hebben we opnieuw duidelijke kaders vastgesteld, zoals lastenverhoging als laatste optie. Maar we moeten helaas constateren dat een aantal raadsbesluiten en moties niet in deze begroting geland zijn. Onze fractie begrijpt dat er lastige keuzes gemaakt moesten worden en dat het knoppenboek de raad veel controle geeft over het eindproduct. En onze fractie waardeert ook dat het college in de beeldvorming heeft

aangegeven, dat het de raad intensiever had moeten betrekken en informeren over de gemaakte afwegingen bij deze conceptbegroting. Wij waarderen dan ook de excuses die hiervoor zijn aangeboden. Maar dat neemt niet weg dat wat ons betreft diverse andere manieren waren geweest om deze begroting vorm te geven. Dus eerst wil ik even terugblikken op de kaderbrief. Want bij de kaderbrief zagen wij dit proces namelijk wel aankomen. Wij hadden het over onze visie op Lansingerland, over sterke sociale structuren waar het fijn en veilig wonen is en waar onze eigen inwoners op één staan. En dat er een donkere wolk boven Lansingerland hangt, waardoor we voor de opgave staan om flink te bezuinigen, maar daarbij wel het fundament van onze samenleving moeten beschermen. En daartoe kwamen wij met de prioriteitenpiramide. Ons afwegingskader waarbij we zoveel mogelijk het maatschappelijk middenveld en onze eigen inwoners ontzien. En wat ons betreft werden bezuinigingen eerst gezocht in autonome ontwikkelingen. Daarna in het schrappen van overbodig beleid en daarna in beeld brengen van grote maatregelen op het sociaal domein. En daarom kwamen wij met een motie voor het in beeld brengen van die grote maatregelen, zodat we het vandaag over die grote thema's hadden kunnen hebben. Maar tot ons onbegrip stemde de raad die motie weg, waardoor we nu met veel te weinig informatie een begrotingsdebat moeten voeren. We kunnen dan ook niet anders dan hetzelfde doen als we vorig jaar deden. Het sleutelen op microniveau om deze begroting voor het komende jaar weer sluitend te krijgen. Dat is een gemiste kans die deze raad zichzelf moet aanrekenen. De problemen van Lansingerland zijn te groot om op deze manier door te gaan. Het knoppenboek dat werkt op microniveau, maar de keuzes die nu voor ons liggen, vragen om sturen op macroniveau. En daarom moeten we een ander proces volgen waarbij we grip krijgen op alle benodigde informatie om die grote maatregelen door te voeren.

De voorzitter: Ik ga u onderbreken voor een interruptie van de heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank u voorzitter. Begrijp ik dat Leefbaar nu geen knoppenboek of gereedschapskist meer wil? Klopt dat?

De heer Duivesteijn: Wij omarmen het knoppenboek zeker om op microniveau te sturen. Maar voor de grote keuzes waar we voor staan, hebben we een andere aanpak nodig. Daar kom ik met een voorstel nu. Wij stellen voor om in ieder geval tot de volgende kaderbrief een structureel proces in te richten, waarin deze raad, college en ambtenaren elkaar bijvoorbeeld maandelijks spreken over de voortgang van de verdiepingsslag van het college naar aanleiding van het rapport van het Cebeon Rijnconsult. En dat kan via werkgroepen, technische briefings, of maandelijks terugkoppeling in de commissies. Maar we horen graag vooral van de andere fracties hoe zij hier tegenaan kijken, welke aanvullingen ze daarop hebben. We denken op dit moment aan een motie, maar eerlijk gezegd verwachten we dat het college dit voorstel volledig zal omarmen en maximaal zal faciliteren. En dan kom ik bij de inhoud van deze begroting. Zoals ik zei, kunnen wij niet anders dan op microniveau sleutelen aan deze begroting, omdat dat we simpelweg niet genoeg informatie voorhanden hebben. En daarom vinden wij het noodzakelijk om op de korte termijn zaken te repareren en recht te doen dan eerder genomen raadsbesluiten. Als eerste reparatievoorstel hebben we namens de coalitie een concept amendement rondgestuurd naar alle fracties, om in ieder geval de zaken te repareren die we vorig jaar ook al raadsbreed steun voor vonden. En dan gaat het om behoud van de gezelligheid in de centra, met behulp van hanging baskets, de bloemen, en de kerstbomen. Het behoud van de subsidieregeling Levendig Lansingerland, geen verhoging van de kosten gehandicaptenparkeerkaart. Het wel uitvoeren van de motie menstruatiearmoede. En het realiseren van veilige fietsenstallingen. En als tweede reparatievoorstel zullen wij met de coalitie een amendement opstellen om kleine maatregelen onder de 10.000 euro terug te draaien. De opbrengst van die maatregelen weegt simpelweg niet op tegen de impact. Belangrijker nog is de fractie van Leefbaar 3B blij dat met dit amendement de verhoging van de binnen- en buitensport tarieven wordt teruggedraaid, in lijn met ons afwegingskader. En nu zag ik toevallig een manifest voorbijkomen van het CDA. En complimenten dat zij de verenigingen hebben gemobiliseerd en het gesprek zijn aangegaan. Fijn dat zij dan ook dit amendement gaan steunen, tezamen met het realiseren van drie sportboxen. Ook gaan we gewoon strooizout uitdelen, alle graffiti verwijderen indien nodig en we gaan de poller bij de bonfut intact houden. En dat kan allemaal, die twee voorstellen, met het budget dat er nog in de begroting zit, inclusief de Septembercirculaire. Ons derde voorstel is het terugdraaien van de lastenverzwaring voor onze inwoners. En die gaan we linksom of rechtsom zoveel mogelijk

terugdraaien. En ik verneem graag straks welke fracties hierin willen meegaan en of ze zich kunnen aansluiten bij onze voorgenomen dekkingen. Dan kom ik bij ons vierde voorstel. Dat is namelijk één ding waar we juist weer wel blij over zijn. Dat er eindelijk na jaren agenderen vanuit Leefbaar 3B een verblijfsbelasting is uitgedacht. En het stoort ons wel dat dat tarief bepaald is op een 1,52 euro, terwijl het provinciegemiddelde voor dit jaar op 3,11 euro ligt. En daarom zullen we ook een amendement indienen om dat bedrag minimaal naar provinciaal gemiddelde te trekken. Zodat we daarmee de maatregelen bekostigen die onze eigen inwoners raken. Als vijfde voorstel, wat onze fractie betreft gaan we ook een aantal structurele lasten financieren met een dekking uit de algemene reserve. En dan doelen wij op onderdelen waarvoor we wel of niet weten dat die volledig vooraf betaald worden. Maar ook op onderdelen die incidenteel lijken, maar structureel beoordeeld worden door de provincie. En een goed voorbeeld hiervan, zijn de incidentele kosten voor de uitvoering hervormingsagenda jeugd. We houden namelijk jaarlijks miljoenen over, al dan niet door Decembercirculaires of niet uitgevoerd beleid. Laten we dat dan ook praktisch gebruiken, door een gemiddelde van die overschotten te gebruiken. En ik hoor graag welke andere fracties wij daarin mee kunnen krijgen. En dan kom ik bij mijn laatste reparatievoorstel. Voor Leefbaar 3B is preventie en veiligheid belangrijk. En met de wijkbrandweerman hebben we een centraal, herkenbaar aanspreekpunt die ook actief zelf onveilige situaties opzoekt en verbetert. En daarom willen wij graag verder met de wijkbrandweerfunctionaris, zoals we hem officieel noemen. En omdat we geen evaluatie in commissieverband hebben gedaan, hoor ik graag van de andere fracties hoe zij hiertegenover staan. Dan ga ik afronden, voorzitter. We moeten zorgen dat we richting 2026 doorpakken. Want onze inwoners die rekenen op ons. En daarom hebben we nu een procesvoorstel gedaan, om zo snel mogelijk grip te krijgen op die grote maatregelen. En ook met onze zes reparatievoorstellen brengen we in ieder geval voor 2025 de begroting in lijn met de piramide van Leefbaar 3B. Waarbij we het maatschappelijk middenveld ontzien en onze eigen inwoners weer op één staan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Duivesteijn. Dan gaan we naar de fractie van WIJ Lansingerland, de heer Bik.

De heer Bik: Dank u wel, voorzitter. Ook vanuit onze fractie complimenten aan het college voor de resultaten die geboekt zijn op het dossier Bleizo West. De begroting 2025 is voor mijn fractie een bijzondere. Met zicht op het ravijn jaar 2026 lijkt 2025 het laatste vette jaar te zijn, voordat de magere jaren gaan beginnen. De fractie van Wij Lansingerland heeft dan ook 2025 losgekoppeld van 2026, hier kom ik later in mijn betoog op terug. Nu eerst 2025. We zien een klein positief saldo van 93.000 euro en een kleine positieve uitkomst van de Septembercirculaire van 135.000 euro. Kleine bedragen als je dit afzet tegen de volledige begroting, maar wel goed om met de voorgestelde begrotingsknoppen iets te doen. Voorzitter, het college heeft in de beeldvorming, maar ook eerder in een brief haar excuses gemaakt voor het niet helemaal eerbiedigen van de twee door de raad aangenomen amendementen bij de begroting 2024. Ik hecht eraan om hier in het openbaar te zeggen dat wij deze excuses aanvaarden. Wat ons betreft zand erover. Dit is wat ons betreft voldoende. We zullen ons verder concentreren op de inhoud.

De voorzitter: Ik ga u even onderbreken voor een interruptie van de heer Azzouzi.

De heer Azzouzi. Dank u wel, voorzitter. Ik worstel met deze lijn. Elke keer als wij een amendement of een motie...

De voorzitter: Mijnheer Azzouzi, het gaat om een korte verhelderende vraag. Het gaat niet om uw mening. Daar heeft u uw eigen termijn voor. Het gaat dus nu om een korte interruptie, een vraag, een verduidelijking aan de heer Bik.

De heer Azzouzi: Ik moet hem toelichten, voorzitter. Want wij gaan dit jaar een aantal amendementen en dingen terugdraaien. Als wij volgend jaar ook gaan bezuinigen, betekent dit dat wij niet meer terug kunnen komen op deze amendementen.

De voorzitter: Ik ga toch weer ingrijpen. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt. Dit is een is een oordeel wat u geeft, dat kunt u in uw eigen termijn geven. Dus bewaar dat voor die eigen termijn.

De heer Azzouzi: Voorzitter, het is een vraag aan WIJ Lansingerland.

De voorzitter: De heer Bik.

De heer Bik: Ik heb geen vraag gehoord, voorzitter.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Bik: Dank u wel. Graag, de collega van Leefbaar 3B heeft het al aangekondigd, corrigeren wij de zes posten uit de twee amendementen op de begroting 2024. We dienen dan ook het betreft van de amendement graag mee in. Voorzitter, niet alle voorgestelde bezuinigingen zullen wij steunen. Tegen de achtergrond van het beperkte positieve saldo voor 2025, kunnen wat ons betreft een aantal bezuinigingen worden teruggedraaid. En ik noem er zes. Eén, onze fractie hecht eraan om de verhoging van de tarieven van zowel de buiten- als de binnensport niet door te voeren. De reden is het al eerder genoemde amendement van WIJ Lansingerland in juni 2023 over de maximale indexering van de tarieven van de sportaccommodaties. De voorgestelde forse verhoging achten wij in strijd met de strekking van de toen gevoerde discussie en het aangenomen amendement. Wij kunnen ons wel voorstellen dat komend jaar, met het oog op de begroting van 2026, het college met de sportverenigingen kijkt of er binnen dat domein geld bespaard kan worden of anderszins. Dit moet wat ons betreft gedaan worden samen met deze verenigingen. Punt twee, de eerder genoemde poller op de bonfut heeft een belangrijke functie ter voorkoming van het sluipverkeer en is belangrijk voor de leefbaarheid en veiligheid van deze straat en omgeving. Wat onze fractie betreft, blijft deze poller werkend en wel. Zoals we nu begrijpen wordt er voor de Hoeksekade een permanente afsluiting gerealiseerd. En wat ons betreft is dat een prima idee. Die bezuiniging kan met deze voorwaarden in stand blijven. Punt drie, financiering afvalinzameling Koningsdag. Ook op dit punt hebben wij eerder een uitspraak gedaan. Willen we onze oranjecomites koesteren? Dan is dit iets wat we niet moeten willen. Het is een beperkt bedrag, maar het heeft een grote impact. Punt vier, in het kader van levendige dorpskernen zal het jullie niet verbazen dat wij ook niet willen bezuinigen op graffiti verwijderen. Ook die willen we dus terugdraaien. Punt vijf, de bewaking van de twee fietsenstallingen bij de Randstad Rail. U weet dat onze fractie daar kritisch in zit. Naast de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners om hun fiets goed op slot te zetten, moeten we, zoals ook is afgesproken in het coalitieakkoord, als gemeente een stap zetten. Het bij beide metrostations aanbrengen van elektronische poortjes voor het fietsparkeren is wat ons betreft voldoende en scheelt een flink bedrag. En dan punt zes. Zoals een ieder weet, zit de jeugd in het DNA van WIJ Lansingerland. We hebben dan ook grote moeite mee dat er bezuinigd wordt op het onderdeel jongerenparticipatie. Gelukkig gaat deze bezuiniging van kracht in 2026. Zodoende hebben we nog een jaar om dit participatietraject op een goede manier af te ronden en te kijken hoe we de resultaten van dit traject in 2025 kunnen realiseren, of elders binnen de organisatie kunnen beleggen. Te denken valt aan ons reguliere jeugd- en jongerenwerk. Tijdens dit participatietraject zijn vele onderwerpen aan de orde geweest. Op één onderwerp hebben de jongeren zelf het initiatief genomen, het realiseren van een pump-trackbaan. Dezelfde jongeren hebben 450 handtekeningen opgehaald. Ze zijn op locaties wezen kijken en hebben ingesproken bij de commissie en hebben een soort begroting gemaakt. Participatie met hoofdletters zou ik zeggen. We weten dat het college bezig is met het uitwerken van scenario's en kijken naar deze scenario's uit. Voorzitter, dit zijn een aantal wensen die WIJ Lansingerland heeft, ter correctie op de voorliggende begroting. En deze kunnen zoals eerder gezegd gefinancierd worden uit het eerder genoemde overschot van in totaal 228.000 euro. Daarnaast vinden wij de gedachten van de collega's van Leefbaar 3B interessant, om de in te voeren verblijfsbelasting om een ander, lees hoger niveau te tillen. En wij staan daarvoor open. Voorzitter, vorig jaar was de raad in staat om een gezamenlijk mandje te maken, dat leidde tot een raadsbreed amendement. WIJ Lansingerland zouden het ook dit jaar gaaf

vinden als we hier als raad weer toe in staat zouden zijn. Ik nodig alle collega's dan ook van harte uit om na deze commissie en op weg naar de raad, tot een raadsbreed amendement te komen, om deze begroting 2025 zo meer van deze hele raad te maken. Tot slot, voorzitter, 2026 en de volgende jaren. Het ravijnjaar komt steeds dichterbij. En de financiële opgave als het Rijk niet tijdig en flink over de brug komt, zal enorm zijn. Anders gezegd, ongekend dramatisch voor onze gemeente en haar inwoners. Dit vraagt volgens mijn fractie om een andere aanpak dan we gewend zijn. Er zullen fundamentele keuzes gemaakt moeten worden, die mogelijk diep gaan ingrijpen. Het college doet in haar brief een voorstel tot de gezamenlijke route. WIJ Lansingerland zeggen daar volmondig ja op. De huidige duiding is wat ons betreft alleen te algemeen. WIJ Lansingerland wil een strak geregisseerd proces met duidelijke tijdsdoelen waaruit de urgentie spreekt. En daarbij zijn niet alleen het college en de raad aan zet, maar ook de samenleving. Als we het over sport hebben, is de vertegenwoordiging van de sport ook aan tafel. Dus een vraag aan het college, kunt u een scherper voorstel doen hoe de door u genoemde route eruit komt te zien? Wellicht ook met behulp van het idee van Leefbaar. En zo ja, kan dit jaar nog in de commissie Algemeen Bestuur worden besproken? Voorzitter, in deze discussie zullen we bereid moeten zijn om allen kleur te bekennen, maar ook over onze schaduw heen te stappen. WIJ Lansingerland is ervan overtuigd dat we er alleen in gezamenlijkheid uit kunnen komen. U bent van ons gewend dat we de overeenkomsten zoeken en niet de verschillen. En met die insteek is het WIJ Lansingerland het afgelopen jaar met u gelukt, om bij moeilijke en ingewikkelde vraagstukken met de rest van de raad tot compromissen te komen. En daar zijn we trots op.

De voorzitter: Onderbreking voor een interruptie van de heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Dank u wel voorzitter. Want ik hoorde het woord zeggen, iedereen moet kleur bekennen. Dus ik zou graag willen weten waar u staat op het gebied van de ozb.

De voorzitter: De heer Bik.

De heer Bik: Voor wat betreft de ozb daar. We staan open voor discussie over de ozb. Het is voor ons niet een no go area om die te verhogen. Alleen, als u met een beter dekkingsvoorstel komt, dan kunnen we daar altijd over praten.

De voorzitter: De heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Nou, dat is mooi want in mijn eerste termijn heb ik natuurlijk aangegeven dat wij graag de verblijfsbelasting willen verhogen en incidenteel willen dekken. En daarmee hebben we genoeg geld vrijgespeeld om in ieder geval de ozb niet te verhogen. Dus kunt u zich daar dan in vinden?

De heer Bik: Wij gaan daarnaar kijken. Maar wat ik zei, het is geen ja of nee. Ik ben bijna klaar hoor, dus maak je geen zorgen. Ik ga afronden. Ik wil ook dit jaar onze ambtenaren, de politie, ambulance en de brandweer, maar ook de verenigingen, alle vrijwilligers, de kerken en de moskeeën, bedrijven, alle organisaties en iedereen die bijdraagt aan onze samenleving, bedanken. Bedanken voor het mooi, veilig en leefbaar maken en houden van onze prachtige gemeente waar voor iedereen een plek is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van het CDA, de heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Dank u wel. Voorzitter, we moeten beginnen bij het begin bij zo'n debat als vandaag. En dat is bij de constatering dat wij mensen opbloeien als we vrienden en kennissen hebben. Als we goede relaties hebben met de mensen om ons heen. Want relaties maken blij en ze maken ook tegenslag en verdriet, maken ze draagbaar. En in een sterke samenleving, voorzitter, zijn er heel veel van die relaties en hebben we allemaal dat soort relaties en vloeit er

ook vertrouwen uit voort. Vertrouwen in elkaar, vertrouwen in onze buurt. En dat vertrouwen, voorzitter, dat hangt ook nauw samen met maatschappelijk initiatief. En daarvan hebben we vanavond gelukkig veel aan het woord gehoord. Ik ben heel blij daarmee. Dat hangt samen met het nemen van verantwoordelijkheid. In een sterke samenleving zie je dan ook veel vitale verenigingen en stichtingen. Denk aan kerken, sport, cultuur, muziek, erfgoed, Koningsdag enzovoort. Maar even nuchter, voorzitter, ik denk ook dat wij allemaal zoals we hier zitten, ook mensen, straten en buurten kennen waar dat minder vanzelfsprekend is, waar minder sociale cohesie is en ook waar eenzaamheid heerst. Dat is ook een probleem in Lansingerland. En dat, voorzitter, dat moeten we bestrijden en voorkomen. Want de verantwoordelijke samenleving, waar ik het hier over heb, is geen rustig bezit. Hij staat onder druk van individualisme, van consumentisme en ook van een uitdijende overheid. Daarmee heb ik echt twee rode draden uit onze tegenbegroting al benoemd. De tegenbegroting die publiek beschikbaar is en ook onze collega's hebben ontvangen. Want op basis van gesprekken met inwoners, maatschappelijke organisaties, stellen wij financiële keuzes voor als CDA aan onze collega's. We doen voorstellen voor een slankere overheid die weet wat zijn kerntaken zijn en daarin investeert. En we doen voorstellen, voorzitter, voor een verantwoordelijke samenleving. Voor een overheid die ook zijn gemeenschapsversterkende rol oppakt. Ik loop de zes groepen voorstellen langs. Ik begin bij het begin, bij een slankere overheid. Lansingerland geeft volgend jaar 227 miljoen euro uit. En dat is 20 miljoen euro meer dan twee jaar geleden. Nou groeit Lansingerland wel in omvang, dus een beetje groei is wel logisch, maar we moeten echt kritisch kijken naar die uitgaven. Want de collectieve lastendruk is in Nederland hoog en de samenleving krijgt steeds minder ruimte. Daarom stellen we voor om meer dan 1 miljoen aan structurele lastenverhogingen te schrappen. En ook veel van de voorstellen die collega Duivesteyn heeft gedaan, klinken me als muziek in de oren. En dan is inderdaad de belastingverhoging voor onze inwoners niet meer nodig en kunnen we ook de belastingverhoging voor ons bedrijfsleven op zijn minst halveren. Voorzitter, de tweede categorie, versterken van de gemeenschap. Waar ontmoeten mensen elkaar? Waar bouwen ze nou die relaties op waar ik het net over had? Dat is inderdaad bij volksfeesten zoals Koningsdag Sinterklaasintocht. Daar willen we dus juist in investeren en niet schrappen, zoals het college voorstelt. En ook bij het uitreiken van een jeugdlintje. De raad vond al jaren geleden dat het er moest komen, dat gaan we dus eindelijk regelen. Relaties bouw je op bij uitstek in een huwelijk. Het college stelt voor om dat zo duur te maken dat we tot de top van Nederland gaan behoren. Meer dan 1100 euro gaat het kosten. Ook dat, voorzitter, moesten we maar niet doen. Relaties bouw je op door erop uit te kunnen gaan, dankzij bijvoorbeeld een gehandicaptenparkeerkaart, als je die nodig hebt. En ook de kostenverhoging daarvan gaan we schrappen. En relaties bouw je op vanuit een gedeelte identiteit. Veel mensen komen hier wonen, nieuw uit Rotterdam of Den Haag. En dan is het goed om te weten, waar gaat Lansingerland over? Wat is de geschiedenis van deze plek? Wat zijn nou die linten? En dat, voorzitter, dat hele thema erfgoed, monumenten, geschiedenis, komt er heel bekaaid af in onze begroting. Ook daar zouden we op willen investeren. Want zo versterk je gemeenschappen. Puur economisch, zou je nog kunnen zeggen, dat is allemaal preventie en dat scheelt aan de achterkant weer kosten. En dat is waar. En tegelijkertijd is dat een wat nauwe benadering. Wij vinden het nog belangrijker dat het geluk brengt. Voorzitter, een derde categorie is natuur en klimaat. De energiewinkel, we hebben het vanavond al gehoord, voorziet in een behoefte. Die moet dus gewoon blijven. En niet in het gemeentehuis, maar midden in het dorp. En ik hoop dat de collega's er ook zo over denken. Ook ons landschap moeten we koesteren, dus daar investeren we juist extra in. We denken dat we extra middelen moeten sturen naar het behoud van het landschap Midden-Delfland. Iets anders waar ik de collega's niet over heb gehoord en wat wel heel belangrijk is, is die vergroening van schoolpleinen. Die waren behoorlijk versteent. Het wordt een beetje beter en daar moeten we eigenlijk mee doorgaan. Dus ik hoop dat we, het initiatief kwam ooit van de fractie van D66, dat we daarmee willen blijven doorgaan. Dat u ook dat voorstel steunt om daar incidenteel geld voor te blijven vrijmaken en niet halverwege dat succes nu te stoppen. Sterker voorzitter, we zouden eigenlijk structureel geld moeten vrijmaken voor wat ze dan in ambtelijk jargon noemen, natuur- en milieueducatie. In normale mensentaal, kinderboerderijen en schooltuinen. In Zoetermeer heb je drie kinderboerderijen, in Rotterdam meer dan tien in Lansingerland nul. Ja, we hebben wel wat faciliteiten. Tenminste, het ezelsbruggetje is weg, maar dat kan echt meer en dat moet ook beter. En schooltuinen zijn fantastisch om kinderen in aanraking te brengen met de natuur in deze steeds meer verstedelijkende omgeving. Ook daar zouden we geld voor moeten vrijmaken, denken wij. Ik ben benieuwd of de collega's er ook zo over denken. De vierde categorie, voorzitter, gaat over mooie centra en fijne buurten. Je hoeft niet heel ver te gaan om centra te vinden, dorpscentra, met

veel leegstand. De tijdschriften staan er vol van en de kranten staan er vol van, in deze tijd van online shoppen. We moeten koesteren dat onze centra nog vitaal zijn.

De voorzitter: Ik moet u even onderbreken voor een interruptie van de heer Markus.

De heer Markus: Voorzitter, dank u wel. Even nog over uw warme pleidooi voor vergroening. Daar kunnen wij een heel eind in mee. Maar aan de andere kant doet u ook een voorstel als CDA om de verduurzaming van onze buitenruimte te schrappen. U creëert daar een beetje een beeld alsof we het dan alleen uitgeven aan zonnepanelen. Dat is niet waar. Dat is in tegenstrijdigheid met wat u aangaf bij de behandeling van de beheernota. Daar was u heel enthousiast als CDA over die extra middelen voor verduurzaming en die wil u nu schrappen. Kan u dat nader toelichten, waarom u op een ander inzicht bent gekomen?

De voorzitter: De heer Van den Beukel:

De heer Van den Beukel: Voorzitter, de heer Markus die heeft denk ik half geluisterd. We zijn daar zeer consistent. We hebben altijd gezegd, verduurzaming is heel belangrijk, maar duurzaam moet geen lang woord zijn voor duur. Niet alles wat duurzaam is, hoeft per se duurder te zijn. Tegendeel, duurzaam kan ook een kwestie zijn van goedkoper, dat je dingen langer gebruikt, langer laat meegaan. Dus inderdaad, uw voorbeeld van een zonnepaneel is een slecht voorbeeld, wat ons betreft. Dat is heel duur. Een gewoon houten paneel kan ook prima. Daar hoeft echt geen extra geld voor te worden vrijgemaakt.

De voorzitter: Ik heb toch nog een interruptie van de heer Markus.

De heer Markus: Ik heb uitstekend geluisterd tijdens die behandeling van de beheernota's. Want daar heeft uw collega fractiegenoot een warm pleidooi gevoerd voor die extra middelen juist. En wij weten ook uit ervaring, dat weet ik ook vanuit mijn werk, dat bijvoorbeeld het doorvoeren van grassteeg parkeerplaatsen helaas 2,5 keer zo duur is als een normale parkeerplaats. Dus dat kost gewoon meer geld. Met dat geld dat u nu schrapt, is dat niet meer mogelijk. Dus ik zou nogmaals vragen, waarom wilt u dat?

De voorzitter: De heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Voorzitter, ik stel voor dat we een andere keer gaan praten over de prijs van tegels en grassteegen. De tegels die ik ken, waar gras doorheen kan groeien, zijn niet duurder dan de gewone tegels. Dus ik denk dat we dat erg minutieus gaan behandelen, als we daar nu offertes gaan zitten vergelijken. Dus ik zou willen doorgaan, voorzitter, met uw permissie. En dan zou ik willen doorgaan met die centra waar we inderdaad, de collega Duivesteijn noemde het ook al, echt niet moeten gaan bezuinigen op graffiti bestrijding. We moeten niet bezuinigen op een beetje fleurigheid in de openbare ruimte en op kerstbomen. Daar moeten we echt mee doorgaan. En voorzitter, een vraag aan het college. Het ging even over de bonfut aan de Hoeksekade. Eerder hebben we gezien, vorig jaar, dat een afsluiting van de Noordeindseweg werd gepresenteerd als bezuinigingsvoorstel, zonder eigenlijk verkeerskundige onderbouwing. Heeft het college nagedacht over de verkeerskundige impact van die weghalen van die polders? Of is het puur een kwestie van bezuinigen? Ik hoop het niet, maar ik hoor het graag. Veiligheid voorop, voorzitter, de vijfde categorie. Een randvoorwaarde is veiligheid en daar zijn we het denk ik allemaal over eens. En aan de tekorten bij de politie kunnen we weinig doen hier, helaas. We kunnen wel veiligheid zelf organiseren. Bijvoorbeeld door volle inzet van de burgemeester voor buurttoezicht. Waar we bovendien iets aan kunnen doen, ook financieel, is aan het behoud van de wijkbrandweerman. Ook daar trekken we graag samen op met de collega's om dat structureel te regelen. Dat kost geld, zeker, maar als het nou één stevige woningbrand voorkomt, met of zonder lichamelijke schade, dan is het ons die 85 duizend euro echt wel waard. En voorzitter, fietsveiligheid idem. We denken dat het beter moet en ook beter

kan in Lansingerland. We willen graag drie fietstunnels onder de drukste wegen. We willen graag geld vrijmaken en ik hoop ook op steun van de collega's daarvoor, voor onderzoek en realisatie daarvan. We moeten stoppen met praten over fietsveiligheid en met beleid produceren. We moeten fietstunnels realiseren. Een bewaakte fietsenstalling, die moet je ook echt bewaken, denken wij. Oorspronkelijk was het plan om niet alleen camera's op te hangen, maar bijstandsgerechtigden, waarvan we er meer dan zeshonderd hebben in Lansingerland, in te zetten voor het bewaken daarvan. Dat kost een beetje geld, 120 duizend euro per jaar, maar we denken dat het een heel stuk extra veiligheid oplevert. Dus ook daar doen we een voorstel. Ik reken op steun van onder andere de VVD, met wie we altijd goed hebben opgetrokken als het gaat om fietsveiligheid. Tot slot, voorzitter, het kopje vitale verenigingen. Van cultuur tot sport. Ik kan er heel veel woorden aan wijden, maar ik kan ze niet mooier maken dan mevrouw Van den Burg en de heer Van Rooyen en ook mevrouw Buys hebben verwoord. We willen echte regeling Levendig Lansingerland behouden. Heel belangrijk. Sterker, we willen eigenlijk nog meer inzet voor klassiek aan het Lint. En dan bedoel ik in algemene zin, specifiek het initiatief maar ook voor klassiek aan deze Linten. We zouden het mooi vinden als Lansingerland op de kaart komt te staan als dé culturele gemeente van de regio. En we denken dat het kan met het talent dat we hier inderdaad hebben. Ook een concreet voorstel om dat te helpen te ondersteunen, dat is inderdaad die soort Uitkrant in Lansingerland. Het staat verwoorden de inspraak van mevrouw Buys. Al jaren koesteren eigenlijk alle aanbieders dat idee. Dat het zo goed zou zijn om dat te gaan organiseren. En we horen dat het college zegt, dat vinden wij ingewikkeld, dat kost ambtelijke capaciteit. Voorzitter, daar hebben wij eigenlijk een praktische oplossing voor. Als dat nou gewoon kan uit die onderbenutte regeling Levendig Lansingerland, als daar een aanvraag voor kan worden ingediend, dan kunnen die aanbieders het heus zelf organiseren. Dan hoeft daar geen ambtenaar naar te kijken. Dan kan er gewoon bijvoorbeeld een maandelijkse uit pagina komen. Ik zou daar zeer naar uitzien en ik denk dat het de bezettingsgraad van alle zalen zouden kunnen verhogen. Dan voorzitter, misschien wel het belangrijkste voorstel van vanavond, sport. Ik heb al gehoord dat onder andere de fractie van Leefbaar 3B dat steunt, ik dacht ook de fractie van WIJ Lansingerland, om te stoppen met bezuinigen op sportaccommodaties. Ons doel als sportiefste gemeente van Nederland, zijn we bij lange na niet aan het halen. Kijk je naar de cijfers, dan doen we het relatief oké als het gaat om lidmaatschap van verenigingen, maar scoren we echt niet zo goed als de top in Nederland. Er moet juist een tandje bovenop als het gaat dan toegankelijk maken van sport. En inderdaad, 400 euro voor hockey, 250 euro voor voetbal, voor tennis. Dat zijn flinke bedragen, ook voor middeninkomens. En die komen niet in aanmerking voor de fondsen die daarvoor zijn. Dat zijn fondsen voor de minima, maar niet voor de middeninkomens. Dus die bezuinigingen moeten we echt schrappen vanavond. Voorzitter, hoe nu verder? Ik hoop inderdaad samen met de collega's op te trekken in de pauze, na de pauze, na vanavond om te kijken waar we samen deze matige voorstellen van het college kunnen bij punten en een goeie begroting kunnen gaan maken voor komend jaar en ook voor de jaren daarna. Dank u wel.

De voorzitter: Ik ga u interromperen voor een interruptie van mevrouw van Splunter.

Mevrouw Van Splunter: Ik zat ook een beetje met smart te wachten over een verdere toelichting die ik las op jullie tegenbegroting over het circus burgerparticipatie. En ik wilde daar graag een toelichting op.

De voorzitter: De heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Dank voorzitter. Dat is inderdaad een van onze voorstellen. We zien dat het college de laatste jaren tonnen extra heeft uitgetrokken voor burgerparticipatie. Als we ons oor te luister leggen in de samenleving, dan is eigenlijk de tevredenheid daarover achteruit aan het gaan. En dat heeft niks te maken met de inzet van de individuele ambtenaren die daaraan werken. Maar dat heeft meer te maken met het gevoel toch niet goed gehoord te worden, door uiteindelijk bestuurders die keuzes maken. Dus we denken dat burgerparticipatie belangrijk is, dat het ook beter moet en dat het ook beter kan, maar dat het wel beter kan met minder geld. Dus dat is ons voorstel.

De voorzitter: Dank u wel, heer Van den Beukel. Dan gaan we naar de fractie van de VVD, de heer Machielse

De heer Machielse: Dank u wel, voorzitter. Laat mij allereerst eens even terugpakken op onze vergadering in juni. Daarbij deed onze vicefractievoorzitter mevrouw Draak het woord namens ons. Ze zei: een gemeente die financieel gezond wil blijven, die moet de ambitie hebben om het beste uit zichzelf te halen. En denkt u daar eens over na met elkaar vanavond. Begrotingen zijn voor de VVD doorgaans erg makkelijk, voorzitter, want wij werken al vele jaren met de vaste set uitgangspunten. Maar ik dacht dat het misschien is goed was om uw geheugen op te frissen, want wij beginnen namelijk bij de inwoner. En wat heeft een inwoner nodig? Een gemeente die werkt voor de inwoners door raken schoon, veilig en heel te houden. Een gemeente waar sporten, bewegen en recreëren dicht bij huis kan. Een gemeente die staat voor verstandig verduurzamen, die niet lukraak windmolens plaatst of inwoners dwingt om te veranderen. En een gemeente die zich inspant voor de laagste lasten in de regio. Een gemeente die schulden aflost. En een gemeente die dan ook goed en scherp omgaat met belastinggeld. En een gemeente die daarvoor een efficiënte, krachtige en proportionele organisatie neerzet. Met focus op lokale thema's. En hoe staat het daar dan anno 2024 mee voorzitter? De tranen springen nog net niet in mijn ogen. Een kleine overheid zijn is in ieder geval volstrekt niet gelukt. Een toename met 166 FTE, bijna 50 procent, in 6 jaar tijd, tegen een stijging van het aantal inwoners met 7,2 procent. En ja, we liepen achter en de kosten gaan altijd voor de baten uit. Maar voorzitter, achteraf zeg ik maar met een kwinkslag, hadden we misschien wel voor een quotum per inwoner moeten zijn.

De voorzitter: Dan ga ik u even onderbreken voor de interruptie van de heer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik had eigenlijk beloofd om mijn mond te houden vandaag, maar kan het toch niet laten want ik word getriggerd door de heer Machielse, die het heeft over lukraak neerzetten van windturbines. Kan hij mij uitleggen, waar staat dan überhaupt een windturbine in Lansingerland? En wat bedoelt u met lukraak? Want volgens mij hebben wij heel veel onderzoeken gedaan de afgelopen jaren waar je kunt twisten over de conclusies.

De voorzitter: Uw vraag is helder. De heer Machielse.

De heer Machielse: Ik ben ook erg blij met deze vraag, voorzitter, want dat geeft mij opnieuw de kans om aan te geven dat de VVD categorisch tegen iedere vorm van windenergie op Lansingerlands grondgebied is. En waar mijn punt over gaat, is dat inwoners een gemeente mogen verwachten die geen windmolens plaatst, lukraak bij hun voor de deur. En ik wil u even in herinnering roepen, dat vandaag kenbaar is geworden dat er een deal is over Bleizo. En ik weet niet of u de inwoners van Kruisweg al heeft gehoord? Maar die zijn het kind van de rekening hier aan het worden. En daar mogen wij de ogen niet voor sluiten, mijnheer Ruijtenberg. Maar ik ga nu verder met de begroting.

De voorzitter: Ik heb nog een interruptie van de heer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Een heel klein mini debatje gaat dit worden, want hierna ga ik er ook mee stoppen. A, is dat namelijk gisteren bekend geworden, niet vandaag van Bleizo. Het gaat om de details. Nee en ten tweede, nogmaals, dat geeft niet aan dat het lukraak is. Er zijn heel veel onderzoeken gedaan. En u mag twisten over wat u ervan vindt, maar dat hier zomaar iets lukraak gedaan wordt, dat klopt niet. En waar haalt u dat dan vandaan? Want u moet me eens zijn dat er veel onderzoeken zijn.

De voorzitter: De heer Machielse.

De heer Machielse: Voorzitter, zoals ik al zei, het gaat hier om wat de inwoner mag verwachten. En als het beeld ontstaat bij inwoners dat wij dat lukraak doen, dan moeten wij dat serieus nemen. En onze haalbaarheidsonderzoeken tonen aan dat Kruisweg helemaal geen haalbare locatie is. Maar daar ga ik graag met de heer Ruijtenberg op een ander moment over in debat. Op dit moment, voorzitter, was mijn punt - en ik zei dat met een kwinkslag - dat de groei van onze organisatie en de kosten van uitvoering behoorlijk uit de pas aan het lopen is met de groei van onze gemeente. En dat, of die trend voorzitter, die zien we ook in de kosten van de overhead. Die nemen wederom toe. Met ruim 2,2 miljoen euro om precies te zijn. En daarmee stijgen de kosten fors, maar we leggen de rekening bij onze inwoners neer. Want ik doe even een simpel rekenvoorbeeld met u. Als wij slechts 2 procent van de kosten overhead zouden weten te bezuinigen - by the way, dat is aanzienlijk minder dan de verhoging, dus ik heb het niet eens over bezuinigen, ik heb het over minder meer doen - dan zou een ozb verhoging voor zowel onze inwoners als bedrijven al totaal niet meer nodig zijn. Maar wij kijken niet naar onszelf, wij kijken naar buiten. Want wie deze wederom enorme groei in kosten...

De voorzitter: Ik ga u even onderbreken voor een interruptie van de heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank u voorzitter. Denkt de heer Machielse niet dat als wij gaan snijden in overhead en een ambtelijk apparaat, dat dit ook ten koste gaat van de dienstverlening aan in onze inwoners? Hoe denkt de VVD daarover?

De voorzitter: De heer Machielse.

De heer Machielse: Dat is heel eenvoudig, mijnheer Azzouzi. Uiteindelijk meten wij de tevredenheid van onze inwoners over deze gemeente. Die is niet met meer dan 50 procent gestegen de afgelopen zes jaar en de kosten wel. Dus puur cijfermatig heeft u geen gelijk. En natuurlijk is er een uitvoering nodig voorzitter, maar het meer meer doen en ondertussen meer vragen van inwoners die al in de klem zitten in een portemonnee, daar strijd ik tegen en dat blijf ik ook doen.

De voorzitter: Dan heb ik nog een interruptie van de heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank u wel, voorzitter. De heer Machielse gebruikt zijn debattechniek, maar beantwoordt de vraag niet. welke taken gaan we niet meer doen? Kan de VVD dat zeggen?

De voorzitter: Heer Machielse.

De heer Machielse: Ik heb geweldig nieuws voor de heer Azzouzi en alle andere luisteraars, dat komt zo aan bod. Voorzitter, ik ga verder.

De voorzitter: Ik heb nog een interruptie van de heer Bik.

De heer Bik: Komt u in uw vervolg dan ook terug op de wettelijke taken die we uit te voeren hebben als gemeente?

De voorzitter: De heer Machielse.

De heer Machielse: Uitgebreid, voorzitter. Maar voorzitter, wie deze enorme groei van kosten binnen dit gemeentehuis durft te verdedigen en ondertussen wel bezuinigt op de samenleving buiten het gemeentehuis, die moet zichzelf eens de vraag stellen: ben ik hier voor het landelijke en lokale beleid en voor de papierfabriek die toevallig een gemeentehuis heet, of ben ik hier voor de inwoners? Nou, mijn antwoord kent u vast. En daarom zegt de VVD voor deze begroting:

bezuinigen op de kosten van de uitvoering. En ik heb het daarbij niet eens over echt bezuinigen. Ik heb het over minder meer doen. We gaan de organisatie niet volstrekt ontdebellen, maar uiteindelijk zullen we minder meer moeten doen van binnen, om de samenleving buiten in stand te houden. Want alleen daarmee zetten we onze inwoners pas op één. En ik zal dat op een aantal voorbeelden concreet maken, voorzitter. Te beginnen met de jeugdzorg en wettelijke taken. Mijnheer Bik, luistert u mee? Want de VVD is al langer een van de weinige partijen in dit huis, die ook vindt dat je op de uitvoering van wettelijke taken moet kunnen besparen. Want ook al staat de uitvoering van die taak niet ter discussie, de manier waarop we hem uitvoeren. Daar gaan we zelf over tot grote mate. En nu blijkt ook uit onderzoek van Cebeon en Rijnconsult, dat Lansingerland veel meer uitgeeft aan bijvoorbeeld de jeugdhulp dan je puur op grond van onze bevolking zou mogen verwachten. En ook als je kijkt naar vergelijkbare gemeentes. Dus kom niet aan met het argument, we hebben zoveel jeugd. En dit is wederom een goed voorbeeld dat het objectief laten kijken naar onze werkwijzen, er wel toe kan leiden dat we gaan bezuinigen zonder het niveau van die uitvoering en de dienstverlening daaronder gaan leiden. Voorzitter, die interne organisatie, als je innovatief wilt zijn als gemeente naar je ondernemers toe, maar ook intern, dan moet je je mensen flexibel inzetten. Dan moet je bezig zijn met mensen opleiden, ontwikkelen. De intrinsieke motivatie en niet overal maar extra mensen met hun eigen domein, maar mensen laten werken in hun bereik en niet in hun domein. Dat mis ik, die ambitie. Voorzitter, op cultuur en sport, uit onze achterban, inwoners, muziek- en cultuur verenigingen, sportverenigingen, sportondernemers, klinkt heel duidelijk de roep om die kleine subsidieregelingen in stand te houden. Maar de Lansingerlandse samenleving is gezegend, voorzitter, met een gezond verenigingsleven en vele vrijwilligers die graag hun steentje bijdragen. Ze hebben veel meer aan een kleine subsidie uit dat potje Levendig Lansingerland of vanuit het sportakkoord, dan aan - het spijt me te zeggen - combinatiefunctionarissen en sportcoaches, die goed bedoeld vanuit de gemeente bezig zijn. Maar vanuit de achterban, de verenigingen horen we: als ik mag kiezen, doe mij maar het subsidiepotje, want we moeten het toch zelf waarmaken. Dus wie houden we hier nou voor de gek? Liberaal, voorzitter, is dat de samenleving zelf de dingen oppakt. En wij er als overheid zijn om te ondersteunen waar nodig, maar we gaan het niet regelen. Minder organisatie, meer uitvoering, dat is waar we naartoe moeten. Voorzitter, datzelfde geldt voor ondernemerschap en die bruisende kernen. De kleine regelingen voor ondernemers zoals de hanging baskets, de verfraaiing van de centra in de feestperiode, het afval opruimen bij Koningsdag. Dit college wil daar een streep doorzetten, maar de VVD heeft iets anders gehoord bij de winkeliersverenigingen. Laten we de functie centrummanager afbouwen en al deze regelingen behouden, want daar heeft de ondernemer meer aan. Een schoon, veilig en heel Lansingerland, voorzitter. We schrijven in de begroting voor het negende jaar op rij dat Lansingerland de ambitie heeft om nul verkeersslachtoffers te hebben door infrastructurele gebreken. En wat zien we? Nul euro voor het budget om te gaan naar nul verkeersslachtoffers. Geen daden, alleen maar woorden. De beveiligde fietsenstallingen bij de metrostations, voorzitter, ik word onderhand een langspeelplaat, want voor het derde jaar op rij moet ik hier gaan strijden voor iets wat we jaren hadden, door honderden inwoners per dag wordt gebruikt, waar meerdere raadsbesluiten aan ten grondslag liggen en weer moet ik ervoor gaan strijden. U groeit de organisatie, u groeit de overhead, u stelt belastingverhogingen voor, u wilt stoppen met subsidies. En ondertussen blijven de inwoners zitten met graffiti voor de deur. Lekker, zo'n overheid. Ik vraag mij oprecht af, voorzitter, of de inwoners van Lansingerland bij het lezen van de brief van het college - ik hoop dat ze het niet hebben gedaan - inderdaad ook denken: Dit is echt een wel afgewogen pakket. Het is geen wel afgewogen pakket, voorzitter. Dit pakket redeneert vanuit binnen het gemeentehuis en niet vanuit buiten het gemeentehuis. En tot slot, voorzitter, u kunt het aan mij merken, ik heb een behoorlijke toegenomen irritatie. Dit pakket redeneert vanuit binnen het gemeentehuis en niet vanuit buiten het gemeentehuis. En tot slot, voorzitter, u kunt het aan mij merken, ik heb een behoorlijk toegenomen irritatie over het gemak waarmee de wereld buiten het gemeentehuis - in onze optiek de echte wereld - wordt ingeruild voor de wereld in het gemeentehuis. De VVD wil ons belastinggeld uitgeven aan beleid dat onze inwoners kunnen zien en kunnen voelen. Dus wel graffiti verwijderen, wel hanging baskets, wel kerstbomen. Geen medische keuringkosten voor gehandicaptenkaart doorbelasten, doorgaan met de subsidie EHBO- en reanimatiecursussen, doorgaan met de subsidie Levendig Lansingerland en natuurlijk een redelijk voorstel voor de sportverenigingen. Moet dat op nul blijven? Dat hoeft wellicht niet eens de komende jaren. Maar zomaar 10 procent erbij, terwijl de sportondernemers ook nog eens worden geconfronteerd met een btw-verhoging? We stellen hier de verkeerde prioriteiten. Dat brengt me bij het college. Wethouders. Wethouders. Het goede nieuws ...

De voorzitter: Ik ga u even onderbreken. Interruptie van de heer Markus.

De heer Markus: Ik moet altijd lachen om de debattoon van de heer aan de overkant. Het moet me toch even van het hart, u roept dat wij van binnen naar buiten, en allemaal hele dure, mooie termen. Uiteindelijk het enige voorstel waar de VVD mee komt: u moet iets schrappen in de jeugdzorg en gooi de combinatiefunctionaris daar ook maar uit. Daar komen we er toch niet mee? Ik verwacht dan ook degelijke voorstellen van de VVD. Welk beleid wilt u aanpassen, op welke manier wilt u dat doen, hoeveel fte zit daarbij? Die voorstellen mis ik. Gaat u daar nog mee komen?

De voorzitter: De heer Machielse.

De heer Machielse: Uiteraard gaan we daarmee komen, mijnheer Markus, want we zullen wel moeten. Want dit pakket aannemen is in ieder geval geen optie. Maar vanavond zitten wij hier met elkaar om te kijken wat we willen met Lansingerland de komende jaren. Laat heel helder zijn: dat het meer meer doen binnen het gemeentehuis en minder doen buiten het gemeentehuis voor de VVD geen optie is. Ik heb u vier concrete voorstellen genoemd en uiteraard heb ik er nog vele meer met mij in de tas.

De voorzitter: Ik ga u onderbreken voor weer een interruptie van de heer Markus.

De heer Markus: Ik ben wel benieuwd wat er nog in uw tas zit. Ik zou zeggen, laat het eens zien.

De voorzitter: De heer Machielse.

De heer Machielse: Zeker, mijnheer Markus, die gaat u allemaal te zien krijgen de komende week. Ik ga door, voorzitter. Voorzitter, ik ga door. Ik wilde het nog met u hebben over het college.

De voorzitter: Dat moet even wachten, want ik heb een interruptie van de heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank u wel, voorzitter. Om toch in de sfeer van dekking te blijven. Hoe denkt de VVD over de ozb die niet opgehaald wordt op dit moment? Die wij eigenlijk zouden moeten ophalen, we worden gekort door de algemene uitkering daarop. Hoe denkt de VVD daarover?

De voorzitter: De heer Machielse.

De heer Machielse: Een kort antwoord, voorzitter. Ik heb twee jaar geleden vanaf deze stoel gezegd dat ik de term onbenutte belastingcapaciteit nooit meer wil horen en daar blijf ik bij.

De voorzitter: Gaat u verder, heer Machielse.

De heer Machielse: Goed. Ik wilde het met u hebben over het college. Dat gaan we nu dan echt doen. Het goede nieuws bereikte ons dat de door de griffie georganiseerde cursus Politiek Actief inmiddels al tweemaal volgeboekt is, waarvoor hulde. Dat betekent dat we meer dan zestig aanmeldingen hebben voor mensen die vol enthousiasme wellicht over anderhalf jaar al gaan beginnen in de Lansingerlandse politiek. Maar ik hoop oprecht dat geen van hun deze avond aan het kijken is en geen van hun de brieven van dit college heeft gelezen. Want wat die zich moeten afvragen: ik heb toch iets volstrekt anders geleerd over wat het inhoudt om als raadslid aan het hoofd van de gemeente te staan. Hoe makkelijk springt dit college eigenlijk om met raadsbesluiten? Neemt dit college de raad wel serieus? De raad staat dankzij onze griffie twee-nul voor, want het is nog niet eerder voorgekomen dat het college nog voor een beeldvorming het nodig vond om schriftelijk te gaan reageren op een memo van de griffie, waarin wordt aangegeven dat meer dan veertien recente moties en amendementen zonder enige toelichting niet worden uitgevoerd. Ik hoor de heer Bik dan zeggen: ja, zoals ik eerder vanavond hoorde niet helemaal verwerken. Nou, mijnheer Bik, het is helemaal niet verwerken. Dat is iets anders dan niet helemaal verwerken. Daarbij wil ik dan een aantal van uw collegeleden toch vragen. Tot een paar jaar geleden zat u hier nog met ons in de raad naast ons. Denk eens even door. Had dit niet ruim voldoende geweest voor een gesprek van totaal andere orde dan de inhoud van de begroting? Voorzitter, ik startte mijn betoog door te zeggen: een gemeente die financieel gezond

wil blijven, moet de ambitie hebben om het beste uit zichzelf te halen. Ik wil de collegeleden vragen om zich iets anders te realiseren, want een college dat slagvaardig en betrouwbaar wil zijn, moet ook de ambitie hebben om de raad serieus te nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, heer Machielse. U heeft niet zoveel tijd meer over hè, voor interrupties in de tweede termijn. Oké. Dan gaan we naar de fractie van D66. Mevrouw Den Heyer.

Mevrouw Den Heijer: Dank u wel. Voor D66, wij gaan ook nog even onze duit in het zakje doen. Wij willen om mee te beginnen de ambities uit het coalitieakkoord hoog houden. We willen belangrijke voorzieningen voor een gezond, levendig en duurzaam Lansingerland in stand houden en misschien zelfs nog wel verbeteren waar het kan. We hebben al gehoord, we zijn de sportiefste, of we willen de sportiefste gemeente van Nederland zijn. We zijn koploper op het gebied van energieloketten, ook dat moeten we zo houden. De meest culturele gemeente van deze regio, ook een duidelijke ambitie. Een heel actief verenigingsleven met ondersteuning van de gemeente. En een betrouwbaar bestuur en goede burgerparticipatie. Allemaal ambities van D66 die we ook in het coalitieakkoord hebben proberen te verwoorden en die we ook hoog willen houden. Maar, misschien voel je het al aankomen, tegelijkertijd wordt er ook duidelijk dat er keuzes moeten worden gemaakt om een financieel sluitende begroting neer te leggen. Ook dat is de wens van D66. Deze begroting laat dan ook goed zien in welke ingewikkelde periode we zitten en vooral ook de ingewikkelde periode die eraan komt. We moeten ons echt mentaal voorbereiden - en mijn voorganger was daar al enigszins mee bezig - op ook de begroting van 2026. Ik vind dat het college dat hoe dan ook goed inzichtelijk heeft gemaakt in de stukken die allemaal zijn bijgevoegd. Daaruit blijkt ook die ingewikkeldheid en de periode waar we in zitten. Daar kom ik ook zo op terug voor 2026. Maar we hebben het ook geknipt, net een beetje als de collega's van WIJ Lansingerland. We kijken nu naar '25 en we zien wat er op '26 op ons afkomt en daar gaan we het ook later nog over hebben. Voor nu voor 2025. We hebben natuurlijk die reparatie van het amendement wat we met elkaar raadsbreed eerder hebben gemaakt. Dit is voor D66 ook een belangrijk besluit geweest waar we nu niet lichtzinnig mee om willen gaan. Er was goede overeenstemming met alle partijen raadsbreed en dat samen besturen, wat we ook in het coalitieakkoord hebben opgenomen, nemen wij serieus en daar staan we ook voor. Daarmee zijn die zaken geborgd zoals de subsidieregeling Levend Lansingerland, die gehandicaptenkaart, de menstruatiearmoede en volgens mij zitten daar ook die kerstbomen in. Ja, dat klopt. Van de kleine dingen moet je het hebben, ook daarmee kunnen wij ons heel goed inleven. Het volgende punt waar we de reparatie op willen doen is dat, na alle stukken gelezen te hebben en na alles gezien te hebben, ook duidelijk werd dat ook niet alle informatie er nog is om de beste keuzes te kunnen maken. Dus als je nu al dingen gaat bezuinigen, terwijl je ook nog aan het verkennen bent welke bezuinigingen er nog meer zouden kunnen worden gedaan, voelt het voor ons logischer om het allemaal op één hoop te gooien en te kijken op dat moment wat er dan nodig is. Ook daarmee zijn we het eens dat je kleinere bezuinigingen, de ophef die daarover zou kunnen ontstaan en die er ook is en die er ook mag zijn, die is het gewoon niet waard om die nu op te voeren. Ook de andere coalitiepartijen WIJ Lansingerland en Leefbaar 3B hebben daar al over verteld wat die knoppen zijn. Dat gaat bijvoorbeeld over natuurlijk de sportvoorzieningen die heel belangrijk zijn. Dan lichten wij er nog een paar dingen uit, dat is omdat we gewoon die gezonde samenleving van belang vinden. Daarom vinden wij sport ook heel belangrijk, we vinden dat het voor iedereen toegankelijk moet zijn. We zien natuurlijk ook landelijk dat er een btw-verhoging op afkomt en dat dat nog eens bovenop de verhoging van de tarieven komt, vinden wij dat dubbel pijnlijk en we willen dat op dit moment teruggedraaien. Ook bij de bezuinigingen op cultuur denken we ook altijd: waarom bezuinigen op zoiets waardevols waar we als gemeente eigenlijk toch al zo weinig aan uitgeven? Het rapport laat ook zien, het Cebeon - zeg ik het goed, hè - rapport laat ook zien dat we als Lansingerland al vrij weinig uitgeven aan cultuur. Heeft het dan nog wel zin om nog meer te gaan snijden? We willen natuurlijk ook zo meteen dat het Casa Cadanza echt een succes wordt en daar moeten we ook cultuur mee gaan vullen. Daarom vinden we het belangrijk dat ook de subsidie Levendig Lansingerland in 2025 blijft bestaan, en dat is ook zo de wens als we van de sprekers gehoord hebben. Daarnaast vinden we het belangrijk dat we blijven investeren in participatie. Dat is ook voor ons een belangrijk punt en we zien ook dat weer goed terugkomen in de begroting. Dan over duurzaamheid, even als containerbegrip, daar valt natuurlijk altijd wel heel veel onder. Maar dat is ook onze ambitie. We willen een duurzame, klimaatbestendige gemeente zijn en dat is ook echt voor de toekomst van belang. Dat is veel groter dan alle kleine subsidieregelingen die we hebben. We zien daar in de begroting een

aantal goede punten terugkomen waar we echt blij van worden. Het verduurzamen van het vastgoed, het verduurzamen van het groenbeleid. Maar we zien ook, en daar moeten we ook eerlijk op zijn, dat sommige dingen nog niet zo goed lukken. We hebben natuurlijk het investeringsfonds Duurzaamheid, dat is verkend, maar er is niets uitgekomen. Dat vinden we natuurlijk als fractie ook heel erg jammer. We hebben nog een voorstel gedaan voor gratis bomen voor Lansingerlanders en we zien dat eigenlijk nu niet in de begroting meegenomen, maar we hopen - en we willen daar graag ook antwoord van het college op - dat daar nog steeds aan wordt gewerkt en we zijn benieuwd hoe dat wordt meegenomen. Dan hebben we natuurlijk ook moeite met die bezuinigingen op groene schoolpleinen. We hebben de informatie gehoord dat eigenlijk de subsidie op dit moment niet goed benut wordt. We horen heel graag eigenlijk van de wethouder nog over hoe hier nou over is gesproken met de scholen zelf. Is het nu zo dat de meeste schoolpleinen al vergroend zijn inmiddels? Dan zou het natuurlijk supergoed nieuws zijn, dan zou je kunnen zeggen, dan is dit een succes geweest en kunnen we daarmee stoppen. Maar als het nog is dat er nog heel veel steen is, dan is het misschien toch nodig om incidenteel te blijven investeren. We wachten ook hier het antwoord van het college nog op af. Dan een belangrijk punt voor ons, de verhuizing van het energieloket. We dachten eerst: het is een verhuizing en dat is misschien wel een goed idee, daar kunnen we wel in leven, want iedereen moet wat inleveren op die manier. Maar als we dan de stukken ook lezen, dan blijkt vervolgens niks meer mogelijk te zijn. Die informatie hebben we ook gekregen. Er is geen uitstallingsvoorbeelden meer van voorbeelden, zijn geen mogelijkheden voor bijeenkomsten en dat vinden we echt te veel een uitkleding van het loket. We hebben goud in handen, zoals de spreker zei, en dat willen we graag zo behouden. Daarom willen we op deze manier die knop ook niet gaan inzetten. We zien ook dat de huur voor 2025 en '26 nog geregeld is, maar daarna niet meer. Daarom zijn we ook van plan om hierop een amendement of een motie in te dienen waarin we vastleggen dat het college in overleg moet met de coöperatie om op zoek te gaan naar volwaardige invulling van het energieloket. Of op het gemeentehuis, of op een andere locatie, maar er mag geen afbreuk worden gedaan van de kwaliteit van de dienstverlening zoals die nu plaatsvindt. We zien ook andere kansen, want er was ook een succesje van Leefbaar 3B van het Mobiele Servicepunt. Misschien kunnen we daar ook nog een mooie match mee maken, want dan kom je nog dicht bij de mensen thuis. Dan is veiligheid ook belangrijk, fietsveiligheid. We kiezen ervoor om alsnog geld vrij te maken voor betaalbare, efficiënte beveiliging van de fietsenstalling. Dat is ook zo haalbaar gevonden en dat vinden we ook belangrijk dat het wordt doorgevoerd. Dan komen we natuurlijk aan het belangrijke punt aan de inkomstenkant. Dus we hebben het nu vooral over wat we wel en niet gaan uitgeven, maar we hebben ook natuurlijk de inkomstenkant: hoe verdienen we eigenlijk ons geld terug? Daarin willen we eigenlijk niks terugdraaien wat het voorstel van het college inhoudt. Daarmee volgen we het college. We vinden het van groot belang om nu die ozb-verhoging in te gaan voeren. Er zijn ook nog andere lasten, die vinden we ook acceptabel. We zijn ervan overtuigd dat als we kijken naar 2026, dat dan die verhoging echt niet te voorkomen is. Dus wij vinden dat je jezelf maar beter kan schrap zetten en het nu alvast kan gaan oppakken. Belangrijk argument hierbij is ook weer het Cebeon-rapport, dat laat ook zien dat Rijk simpelweg verwacht dat we meer belasting ophalen. Hier kun je het misschien mee oneens zijn, maar het is wel de realiteit. Het voorstel van Leefbaar 3B van de verhoging van de verblijfsbelasting, ook weer een belasting die we aan die knop kunnen draaien, vinden wij ook wel een goed idee. Het is ook daarmee dat je weer een nieuwe inkomstenbron aanboort. Dan wil ik even eindigen, tot slot. Als we kijken naar 2026 - en ik zei al, dan wordt het natuurlijk pas echt spannend - dan is het belangrijk, en dat hebben ook meerdere partijen gezegd, dat we echt met elkaar een zorgvuldig proces gaan lopen. We hebben een handzame begroting nodig en iets minder bijlagen dan we nu allemaal doorheen moesten werken, met een eindeloos knoppenboek die eigenlijk nog dikker was dan de begroting zelf. Belangrijk is om met elkaar goede spelregels te gaan maken, want straks zitten we ook vlak voor de verkiezingen en is het ook weer moeilijker om verder te kijken met elkaar. Daar moeten we ook eerlijk in zijn, denk ik. Dus het toekomstbestendig maken van onze gemeentefinanciën mag niet ten koste gaan van partijpolitiek. We hebben hier allemaal een rol te spelen. Het college, de raad, de coalitie en de oppositie. Het is belangrijk in onze ogen dat we niet pas bij de kaderbrief de discussie gaan voeren. Bij ieder besluit zouden we eigenlijk en bij elke commissievergadering moeten nadenken over wat de impact hiervan is op het tekort. Zo blijven we wat ons betreft meer in control en houden we overzicht en kunnen we bij de kaderbrief pas gaan bijsturen als het te laag is. Een ander laatste punt, en dan sluit ik af, is dat we ook vinden dat we de brede samenleving hierbij moeten betrekken. We hebben het hier al eerder over gehad. Een bezuinigingsdialoog vind ik niet echt een hele fijne titel, maar we moeten er met

elkaar over praten. Want we zijn ervan overtuigd dat ook de samenleving wil meedenken over de problemen waar we in zitten en ook daar hele goede voorstellen van komen. We missen echt een participatie op dit moment. We hebben wel onze eigen lijnen aangeboord en daar veel input opgehaald, maar we hopen ook dat we dat als raad breed kunnen gaan doen en in 2026 met elkaar dit kunnen op gaan pakken. Want er komen echt pijnlijke keuzes aan, die kunnen we nu nog met elkaar zo wegpoetsen, maar dat kan daarna echt niet meer. Daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Den Heijer, ik heb een interruptie van de heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Dank u wel, voorzitter. Ik heb even gewacht tot het einde van het betoog, want u zei: wij willen graag die ozb verhogen richting 2026 omdat dat nodig is. Maar vindt u dan ook dat u op dit moment alle informatie heeft om die keuze al te maken?

De voorzitter: Mevrouw Den Heijer.

Mevrouw Den Heijer: Dat kan een kort antwoord zijn. Dat vind ik van wel. We hebben duidelijk zicht op wat de komende jaren gaat doen en dan komen we daar gewoon niet onderuit om dat te gaan doen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kom even terug. In het begin gaf ik aan kwart voor zeven. Dat is het nu net geweest, kwart voor zeven. Er moeten nog vier fracties een inbreng gaan leveren en gezien de hoeveelheid tijd die vijf fracties hebben gebruikt zullen ze ongeveer hetzelfde gebruiken. Dan zitten we dus vijftig à vijfenvijftig minuten verder. Vindt u het een gek idee als ik zou voorstellen, we schorsen nu voor de dinerpauze. Dan kan in ieder geval het college, die heeft die schorsing ook nodig, om die vijf fracties die geweest zijn dat voor te bereiden. Dan gaan we na de dinerpauze weer verder, eerst met de vier andere en daarna een korte schorsing als het college dat nodig heeft voor beantwoording of in ieder geval overleg over die vier fracties. Zodat we dus nu gaan schorsen voor de dinerpauze. Ik leg het aan u voor. Mevrouw Van Splunter.

Mevrouw Van Splunter: Ik ga hier natuurlijk niet alleen over en ik vind dit ook lastig, want we willen de catering ook niet in problemen brengen. Het voorstel om inderdaad straks dan opnieuw te schorsen zodat ook als wij vragen hebben daar gewoon netjes een antwoord op kan komen, oké. Maar wat doen de sprekers? Ik neem aan dat die ook honger hebben en naar huis gaan.

De voorzitter: Nee, nee, dit gaat om wat u vindt.

Mevrouw Van Splunter: Ik vind het zonde als sprekers met mooie betogen waar wij achter staan niet meekrijgen hoe GroenLinks Lansingerland hierover denkt.

De voorzitter: Oké, maar goed. Ik heb gehoord wat u gezegd heeft. De heer Bik.

De heer Bik: Dank u wel, voorzitter. Wat mij betreft is het voor de sprekers tot en met het eind interessant en de eindtijd varieert niet door het verplaatsen van de dinertijd. Dus wat mij betreft kan het nu plaatsvinden.

De voorzitter: Dus het kan nu plaatsvinden, vindt u.

De heer Machielse: Voorkeur om de eerste termijn eerst af te maken, voorzitter, en dan pas te schorsen voor het diner.

De heer Markus: Mijn knorrende maag houdt het nog wel even uit, dus ik maak graag de eerste termijn af. Dat lijkt me wel zo zuiver.

De voorzitter: Verder nog andere fracties voor of tegen mijn voorstel? Er zijn twee fracties tegen in ieder geval. We er kunnen er discussies over gaan hebben. Ik denk dat heel simpel is, laten we gewoon maar even stemmen. Wie is ervoor en wie is ertegen? Ik denk dat dat het beste is. Met hand. De heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Voorzitter, ik wil graag mijn stem geven aan de oppositiepartijen, aan partijen die niet aan het woord zijn geweest. Het maakt mij niet uit, maar ik wil graag hen volgen.

De voorzitter: Wie wil er schorsen en wie wil er niet schorsen? Nee, er zijn vier fracties die nog moeten. ChristenUnie, GroenLinks, PvdA en VOOR. Maar goed, ik hoor hier ook heel simpel gezegd: ik heb een plaspauze nodig.

De voorzitter: We gaan door. Mijn voorstel valt niet in goede aarde, dus we gaan gewoon verder. Dan gaan we naar de fractie van de ChristenUnie. De heer Markus, aan u het woord.

De heer Markus: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, vanuit ons verkiezingsthema Samen recht doen hebben we naar de begroting voor 2025 keken en ook de jaren erna. Allereerst samen, dat hebben we vorig jaar ook al verteld, wat ons betreft betekent samen dat iedereen in Lansingerland mee moet kunnen doen. Vanuit dat principe schrappen we net zoals vorig jaar de bezuiniging voor de keuringskosten van de gehandicaptenkaart. Maar voorzitter, en dat werd ook door het CDA aangehaald, eenzaamheid wordt een steeds groter probleem in Nederland. Bijna de helft van de volwassenen in Nederland voelt zich eenzaam. Denk daar even over na. Bij de jongeren tussen de zestien en vijftientig voelt één op de vier zich zelfs erg eenzaam. Dat moet anders. Een fantastisch initiatief hiervoor is het Lief & Leedstraatje. Een laagdrempelig initiatief waarbij inwoners aandacht besteden aan hun burens bij lief en leed, dit ondersteund vanuit de gemeente met een klein bedrag om uit te geven aan kaarten, bloemen et cetera. Er loopt, zo begrepen wij, in Lansingerland al een pilot en in het land is het zeer succesvol en wat ons betreft intensiveren we dat. Graag horen we wat anderen hiervan denken. Laten we zo samen met alle inwoners in Lansingerland optrekken en naar elkaar omzien. Voorzitter, maar we willen ook recht doen. Recht doen aan mensen die onze steun hard nodig hebben en dat is wat ons betreft een belangrijke taak van de gemeente. Dat geldt zeker voor mensen in armoede. Wat ons betreft is het ook onbespreekbaar om de motie die al meerdere malen is aangehaald rond menstruatiearmoede niet uit te voeren. We zijn ook erg blij dat de Rotterdampas dit jaar niet ter discussie staat, maar dat we die gewoon blijven uitgeven aan de mensen die dat hard nodig hebben. Voorzitter, dan ook rondom armoede. We hebben al een goede stap gezet rondom het saneringskrediet, maar rondom jongeren met problematische schulden zijn wij de weg even kwijt en we horen graag van de wethouder wat de status, of hij een tipje van de sluier hierover kan oplichten. Voorzitter, recht doen betekent wat ons betreft ook omzien naar de schepping die ons gegeven is en het goede beheer daarvan. De groene schil rondom Lansingerland is en blijft belangrijk voor ons en in dat kader horen we ook graag de status van de wethouder rondom het Triangelpark. De vergroening van het schoolplein is ook een belangrijke. We hebben al veel vergroend, er moet ook nog scholen opnieuw gebouwd worden en er komen nieuwe groene schoolpleinen bij. Wij kunnen op zich instemmen met het voorstel wat nu voorligt, maar we willen wel een goede evaluatie volgend jaar om echt met elkaar goed te kunnen besluiten of alle schoolpleinen zijn vergroend en of iedereen daarvoor de kans heeft gekregen. Dan het EnergieLoket. Een mooi, laagdrempelig iets om na te denken over verduurzaming van je huis. Er wordt nu voorgesteld voor het college om het te verplaatsen naar het gemeentehuis. Wat ons betreft, en we hebben nog twee jaar, gaat de wethouder in gesprek met LansingerStroom om te komen tot een goede oplossing die ook recht doet aan hetgeen wat het EnergieLoket met elkaar wil bereiken. Dan, ook belangrijk in het kader van omgaan met de natuur, het stimuleren van de fiets. Goede stalling hoort daarbij. Er is al veel gesproken over de bewaakte fietsenstallingen bij station Rodenrijs en Westpolder en wat ons betreft komen daar twee selfservice fietsenstallingen, waardoor alle fietsen keurig netjes achter een poortje kunnen staan en daarmee veiliger zijn dan dat het nu is. Dat is wat ons betreft een prima oplossing. Voorzitter, we moeten niet alleen blijven praten, we moeten ook dingen doen en dingen ook doen die we afgesproken hebben. Een daarvan zijn de tarieven voor onze sport- en cultuuraccommodaties. Vorig jaar is de tarievennota vastgesteld, daar zijn afspraken over gemaakt en het lijkt ons niet verstandig om daar nu al van af te wijken. Je moet doen wat je hebt beloofd, voer dat ook op die manier uit. Ga ook in gesprek met de sport en cultuur en wellicht hebben ze andere ideeën en initiatieven waarmee kosten bespaard kunnen worden, zoals misschien wellicht minder ambtelijke ondersteuning of andere zaken die daarbij een rol kunnen spelen. Dan voorzitter, een subsidie - en er is al veel over gesproken - die ook vorig jaar is teruggedraaid, dat is de subsidie rondom Levendig Lansingerland. Voorzitter, laat de subsidie bestaan. Er komen mooie initiatieven uit voort waarmee de cultuur weer wordt beïnvloed en waar ook weer nieuwe leden

eraan komen. Het is ook belangrijk om dat voort te blijven zetten om zo te werken aan een sterk verenigingsleven. Voorzitter, dat geldt wat ons betreft ook voor Koningsdag. Als we ons zo inzetten voor het dorpse karakter en ons in willen zetten op het samen met elkaar praten, het samen met elkaar ideeën ontwikkelen, elkaar moeten, dan is Koningsdag daar ook een belangrijk onderdeel van. Blijf dan ook gewoon de afvalinzameling betalen en wat ons betreft verhoog ook de bijdrage aan Oranjecomités om Koningsdag nog lang te blijven organiseren de komende jaren. Voorzitter, dan toch nog een technisch dingetje. We hebben antwoord gekregen over de 4 ton van de hervormingsagenda. We hebben nog een vraag aan wethouder Hoek. Er is ons toegezegd begin dit jaar dat het eenmalig was, nu wordt het twee jaar verlengd. Het gaat om een bedrag van 4 ton. Wij waren en zijn kritisch op de meerjarige inzet van de opgavemanager en de opgavesecretaris en andere punten daarin. We horen graag van de wethouder waarom er toch is gekozen om dit niet eenjarig doen, maar driejarig. We horen graag een goede toelichting. Voorzitter, met verschillende voorstellen draaien we inderdaad allerlei bezuinigingen terug. Dit zit rond de 2 ton en wat ons betreft kunnen we direct vanuit het overschot of een eventuele verhoging van de verblijfsbelasting. Dit zijn allemaal makkelijke oplossingen, maar de echte keuzes hebben we hiermee nog niet gemaakt. Richting 2026 loopt het tekort alleen maar op en hebben we nog ruim 7,5 miljoen te dekken. Dat is geen gemakkelijke keuze en deze keuzes moeten wat ons betreft richting 2026 echt gemaakt worden. We hebben nu nog te weinig inzicht, maar het vraagt wel om durf en moed en we moeten ook stoppen met het doen van allerlei kleine bezuinigingen rondom graffiti en pollers. Dat leidt af van de echte discussie. Maar we moeten met elkaar echt het gesprek voeren en grote keuzes maken. Die grote keuzes maken, betekent wat ons betreft ook dat je het goed gesprek moet voeren met de raad, met verenigingen en het maatschappelijk middenveld. Dus niet zomaar huurverhogingen doorvoeren zonder overleg, maar met elkaar nadenken wat er mogelijk is en kijken of de bezuiniging zijn door te voeren. Er zit een hoop creativiteit in onze samenleving. Voorzitter, wat ons betreft moet daar ook een duidelijk onderscheid gemaakt worden ook in het sociaal domein wat er nou wettelijk moet en wat wij als gemeente bovenwettelijk nog willen. Daar moeten we met elkaar het goede gesprek over voeren. Past dit in ons beleid, leveren bovenwettelijke taken daadwerkelijk iets op? Maak dit inzichtelijk als college samen met alle partijen die erbij betrokken zijn en dan kunnen daarvan ook goede keuzes maken. Wat ons betreft zetten we in het sociaal domein de koers voort als het gaat om inkopen van lokale gerichte hulp. Wat ons betreft wordt dit vastgelegd in beleid en in afspraken. Voorzitter, wij zijn in ieder geval bereid om belangrijke keuzes te maken, grote keuzes te maken en niet meer in te zetten op allerlei klein bier. Voor ons zijn daarbij wel een paar thema's van belang. Preventie en gezondheid. Niemand is tegen een gezonde gemeente, daar moeten we op blijven inzetten. Preventie is dan ook belangrijk als het gaat om sport en bewegen, het vitaliteitsakkoord en een bereikbare, openbare ruimte waar iedereen op een normale manier zich voort kan bewegen. Armoede moet in een rijke gemeente als Lansingerland bestreden worden. Armoede en schulden zijn thema's die eigenlijk niet hierin voor moeten komen, helaas is de werkelijkheid anders. We moeten hen ondersteunen, schulden overnemen en samen met die mensen aan de slag. Ook belangrijk is een groene, duurzame omgeving. Dat wordt door veel van onze inwoners gewaardeerd. Blijf daarop inzetten. Daarnaast laat klimaatverandering steeds meer zien dat we daarop in moeten spelen. Voldoende groen in onze wijken en gemeente is belangrijk en de verduurzaming van onze buitenruimte heeft dan ook prioriteit. Voorzitter, dan ook nog de mentale gezondheid van jongeren en ouderen. Die gaat helaas de laatste jaren achteruit en eenzaamheid neemt steeds meer toe. We moeten daarop blijven inzetten, zoals ik net al aangaf, en kleine initiatieven kunnen daar een heel belangrijke rol spelen. Maar ook als gemeente moeten we daar ons van bewust blijven. Tenslotte waardig ouder worden. De komende jaren vergrijsd onze gemeente verder en wij vinden het belangrijk dat iedereen waardig ouder kan worden in onze gemeente. Ouderenhuisvesting, bewegen, volwaardige ontmoetingsplekken moeten wat ons betreft blijven en hoog op de agenda staan. Voorzitter, richting 2026 is er dus nog veel werk te verzetten en ik wens voor nu iedereen, alle politieke partijen, het ambtelijk apparaat en het college veel wijsheid en Gods zegen toe bij de verdere besluitvorming en uitvoering. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, heer Markus. Dan gaan we naar de fractie van GroenLinks. Mevrouw Van Splunter.

Mevrouw Van Splunter: Dank, voorzitter. Vandaag bespreken we de begroting van onze gemeente voor de komende jaren. Als fractie van GroenLinks willen wij deze gelegenheid aangrijpen om onze visie voor een duurzame, sociale en rechtvaardige gemeente te delen. Onze begroting moet

niet alleen een financieel plan zijn, maar ook een weerspiegeling van onze waarden en ambities. GroenLinks streeft naar een Lansingerland waar duurzaamheid centraal staat, waar we investeren in groene energie, windenergie, natuurbehoud en klimaatadaptatie. We willen een gemeente zijn ... Wacht even, ik ben even afgeleid door mijn windenergie. Even kijken. We willen een gemeente die sociaal rechtvaardig is, waar iedereen gelijke kansen krijgt en waar we actief armoede en ongelijkheid bestrijden. Daarnaast hechten we groot belang aan transparantie - maar daarover morgen meer - en burgerparticipatie, zodat onze inwoners zich gehoord en betrokken voelen bij onze besluitvorming. Laten we samenwerken aan de begroting die niet alleen de financiële uitdagingen van vandaag en de komende jaren aanpakt, maar ook een solide basis legt voor een duurzame en inclusieve toekomst voor alle inwoners van Lansingerland. Daarvoor moeten we kritisch kijken naar de voorliggende begroting, naar zowel de inkomstenkant als de kostenkant en keuze maken die leiden tot een verantwoorde begroting die recht doet aan onze wensen en ambities. Eerst de kant van de bezuinigingen. Bezuinigingen treffen vaak de meest kwetsbare groepen in onze samenleving het hardst. Hoewel je je kunt afvragen of de voorgestelde bezuinigingen onder de 10.000 euro nu wel echt het verschil gaan maken, heeft GroenLinks wel naar alle knoppen gekeken waar aan gedraaid kan worden. Daarover het volgende. Ten eerste zijn wij enorm voorstander van het terugdraaien van de motie Bestrijding menstruatiearmoede. Menstruatiearmoede is een probleem dat veel ... Weet je wat? Die toelichting ga ik even skippen gezien de tijd en het eten, want volgens mij zijn we het er allemaal over eens. We hebben niet voor niks als GroenLinks daar een motie over ingediend en nogmaals, volgens mij is hier draagvlak om die terug te draaien. Dus ik ga even door. Het verhogen van de huurtarieven van de sportaccommodaties. GroenLinks is geen voorstander van het verhogen van de Pollers huurtarieven sportaccommodaties, mede gezien de verhoging van de btw op commerciële sport die dreigt en het eergister gepresenteerde voornemen van VWS om subsidies om burgers meer te laten sporten en te bewegen per 2026 met 10 procent omlaag gaat. Wij vinden dat sportaccommodaties toegankelijk moeten blijven voor alle inwoners, ongeacht hun financiële situaties. Verhogen van de huurtarieven kan leiden tot uitsluiting van minder daadkrachtige groepen, wat in strijd is met het streven naar inclusie. Hogere tarieven kunnen mensen ontmoedigen om deel te nemen aan de sportactiviteiten, terwijl ieder begrijpt dat sporten en bewegen belangrijk is. Daarbij hebben sportverenigingen een belangrijke rol in het bevorderen van de sociale cohesie en gemeenschapsvorming. Veel lokale sportverenigingen opereren met beperkte budgetten en zijn afhankelijk van betaalbare accommodaties. Ten derde, het stoppen met het bijdragen van de hanging baskets en de kerstbomen als verfraaiing van de centra. Deze knop kan eigenlijk onze goedkeuring wel krijgen, echter met de nuance dat deze bezuiniging niet volledig ten goede zou moeten komen aan het positieve effect op de saldo van de begroting. Want GroenLinks is er voorstander van om een deel van dit bedrag te verschuiven en het te stoppen in een bijdrage voor mensen in een financieel kwetsbare positie, door bijvoorbeeld te denken aan kerstbomen of kerstpakketten welke dan samen met de voedselbank als initiatief wordt gestart. In onze beleving is Lansingerland - en luister goed, de heer Machiels - een gave gemeenten waar je met goed winkelen en recreëren de winkeliers best een kleine bijdrage mogen doen - o, hij is er niet - door zelf te voorzien in kerstversiering en hanging baskets. De gefuseerde afbouw subsidie vergroening schoolpleinen en hiervoor zijn we erg benieuwd naar het antwoord op de vraag vanuit D66, maar voor nu alvast het volgende. Het vergroenen van schoolpleinen biedt verschillende voordelen voor leerlingen. Zo bevorderen groene schoolpleinen de fysieke activiteit en verminderen stress. Het blijkt dat leerlingen zich beter kunnen concentreren en zich gelukkig voelen in een natuurlijke omgeving. Daarnaast biedt een groen schoolplein een praktische leeromgeving waar leerlingen meer kunnen leren over natuur en duurzaamheid. Natuurlijke omgevingen prikkelen de verbeelding en creativiteit van kinderen, wat kan bijdragen aan hun cognitieve ontwikkeling. Plus dat het natuurlijk helpt in klimaatadaptatie en het verbeteren van de luchtkwaliteit. Geen gratis zout uitgeven aan inwoners. De voordelen van gratis strooizout uitgeven aan de inwoners zijn naar onze mening groter dan de bezuiniging van 2.000 euro. GroenLinks ziet een groot voordeel van gratis strooizout op de vermindering van risico op valpartijen en ongelukken en werkt derhalve preventief. Het is mooi dat inwoners met gratis strooizout kunnen bijdragen aan de veiligheid van hun buurt en het uitdelen van gratis strooizout heeft ook eerder een effectief contactmoment opgeleverd van raadsleden en burgers bij een initiatief vanuit de werkgroep Meer zichtbaarheid van de raad. Het afschaffen of versoberen van de subsidieregeling Levendig Lansingerland. De subsidieregeling Levendig Lansingerland is belangrijk voor cultuur en sport en beoogt een positief effect te hebben op de leefbaarheid, ontmoeting en het structureel in beweging krijgen van onze inwoners. Ook deze bezuiniging zien wij liever niet doorgaan en ik

denk dat de insprekers de heer Van Rooijen, mevrouw Van der Burg en mevrouw Buis hier een prachtig pleidooi hebben gehouden vanuit het cultureel belang. Beter dan dit kan ik het niet doen, dus ik ga over naar punt zeven, het EnergieLoket. Daarmee wil ik het kort samenvatten dat indien D66 met een motie of een amendement komt, dat zij onze steun zullen krijgen. Maar goed, hoe gaan we al die activiteiten dan wel bekostigen zonder niet uit te komen op een niet-sluitende begroting? Daar hebben we ook wat denkrichtingen over vanaf de inkomstenkant. GroenLinks is voorstander van het verhogen van de ozb naar het landelijk gemiddelde. Deze maatregel is reeds opgenomen in de voorliggende begroting en levert niet direct en extra inkomsten op vanuit het begrotingsplaatje wat er ligt. Maar eerder gevoerde debatten over dit onderwerp hebben er wel toe geleid dat ik het belangrijk vind deze maatregel te benoemen en op te nemen in mijn spreektekst. GroenLinks is, net als tijdens onze inbreng bij begrotingsbehandelingen van voorgaande jaren, voorstander van het verhogen van de ozb. Niet alleen als laatste redmiddel, want een verhoging van de ozb zorgt ervoor dat de lasten eerlijker verdeeld kunnen worden. Huiseigenaren die vaak meer draagkracht hebben dragen zo bij aan het welzijn van de gehele gemeenschap. Dit is een rechtvaardige manier om de financiële druk te verdelen en het gaat om net even iets meer dan 22 euro per huishouden per jaar.

De voorzitter: Ik ga u onderbreken voor een interruptie van mevrouw Draak.

Mevrouw Draak: Dank u wel, voorzitter. Even een korte, verhelderende vraag aan mevrouw Van Splunter. Is het niet een beetje generaliserend om te zeggen dat huiseigenaren wel geld genoeg hebben? Want u weet toch helemaal niet in wat voor situatie die mensen zitten?

Mevrouw Van Splunter: Dat is op zich terecht, maar als ik kijk naar de gemiddelde inwoner van Bleiswijk, de huizen die hier gebouwd worden, durf ik hem wel zo generaliserend neer te leggen, zonder daarmee in ieder zijn portemonnee te kunnen kijken.

De voorzitter: Mevrouw Draak.

Mevrouw Draak: Maar het is toch bekend dat alleenstaande ouders, mensen met middeninkomens die ook gewoon een dak boven hun hoofd nodig hebben het hartstikke moeilijk hebben? Dus het blijft toch gewoon niet overeen, uw opmerking?

Mevrouw Van Splunter: Dat is waar, maar ik heb ook niet gezegd dat het altijd is. Dat het vaak zo is.

De voorzitter: Gaat u verder, mevrouw Van Splunter.

Mevrouw Van Splunter: Maar goed, ik vergeleek de verhoging ...

De voorzitter: O nee, ik heb nog een interruptie van de heer Markus.

De heer Markus: Voorzitter, dank u wel. Wellicht, het is een verspreken, maar kiest u nu voor 5 procent verhoging, of verhoging naar het landelijk gemiddelde?

De voorzitter: Ik help u een beetje, want u laat u microfoon aanstaan. Dus die heb ik uitgezet, want uw tijd loopt dan door, vandaar.

Mevrouw Van Splunter: Dank u, mijnheer de voorzitter, want ik weet dat u honger hebt. Maar nogmaals, laten we het op eerst die 5 procent houden. Dat landelijk gemiddelde, daar kunnen we altijd nog even naar kijken als we richting het ravijnjaar afstevenen en die begrotingsbehandeling gaan doen. Ik ga door. De verblijfsbelasting. Even los van de discussie welke partij dit onderwerp wil claimen, toch even de opmerking dat een amendement hierover in juli 2023 door GroenLinks is ingebracht, maar ingetrokken wegens een toezegging van de wethouder. Wij zijn verheugd dat deze is ingevoerd, maar zijn voorstander van het verhogen van de verblijfsbelasting naar het landelijk gemiddelde. Mijn vraag aan het college is dus ook: waarom een lager bedrag aanhouden dan dit landelijk gemiddelde? Nummer drie aan de kant van de inkomsten, de noodzaak om meer betaalbare woningen te bouwen in Lansingerland. Het is niet alleen een kwestie van sociale rechtvaardigheid, wat past bij de kernwaarden van GroenLinks en de behoefte van onze inwoners, maar heeft ook een economisch effect. Het

bouwen van meer betaalbare woningen zal invloed hebben op de gemiddelde WOZ-waarde. Gemeenten met een lagere WOZ-waarde kunnen ook weer meer geld van het Gemeentefonds ontvangen. Even kort door de bocht, maar toch een win-winsituatie in de ogen van GroenLinks. Nummer vier, het invoeren van betaald parkeren in de blauwe zones van onze dorpen, met behoud van gratis parkeren voor de eerste twee uur. Betaald parkeren heeft vermoedelijk een positief effect op onze gemeenschappelijke inkomsten. In alle gemeenten waar het is ingevoerd is het een positieve businesscase gebleken, alsmede een positief effect heeft gehad op het milieu. Door betaald parkeren in te voeren na de eerste twee uur moedigen we mensen aan om kortere bezoeken te plannen of alternatieve vervoersmiddelen te gebruiken, wat bijdraagt aan minder verkeersdruk en een beter milieu. Dit systeem zorgt daarnaast voor een hogere parkeerrotatie, waardoor meer mensen de kans krijgen om een parkeerplaats te vinden en onze dorpscentra te bezoeken. Met name de dorpskern van Bleiswijk kampt met zeer beperkte parkeermogelijkheden. GroenLinks wil dan ook een motie gaan indienen om het college te verzoeken een onderzoek uit te laten voeren naar betaald parkeren in Lansingerland. De kosten voor een dergelijk onderzoek zijn te overzien, namelijk 15.000 euro, wat wij zien als haalbaar en een investering voor het verhogen van onze inkomsten. Dan mijn laatste punt. Dan blijft nog over dat we altijd kunnen overwegen extra beroep te doen op onze reserves, maar daarover zal mijn PvdA-collega met zijn cijfermatige inzicht u verder over adviseren. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Ik heb een interruptie van de heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Ik dacht, ik wacht even tot uw betoog klaar is. U had het over de hanging baskets, dat u dat budget liever wilde gaan verschuiven. Maar u heeft vorig jaar wel ingestemd met het raadsbreed amendement om die hanging baskets en kerstbomen te behouden. Dus wilt u nou wel straks dat amendement dat wij gaan indienen om dat weer gewoon te corrigeren zoals we dat vorig jaar besloten gaan steunen, of komt u met een ander voorstel?

De voorzitter: Mevrouw Van Splunter.

Mevrouw Van Splunter: Dank, voorzitter. Dat is ook een beetje politiek, hè? Je geeft wat, je neemt wat. Maar als je terugkijkt naar mijn betoog bij de begrotingsbehandeling hierover hebben wij toen ook al in principe een pleidooi gehouden om de hanging basket ergens anders te laten hangen en de kerstbomen niet meer te doen. Maar nogmaals, soms komen we collega-partijen ook tegemoet omdat zij dan bijvoorbeeld weer heel enthousiast zijn over onze motie Bestrijding menstruatiearmoede.

De voorzitter: Ik heb nog een interruptie van de heer Bik.

De heer Bik: Dank u wel, voorzitter. Nu we het toch over de hanging baskets hebben, ik had hem eigenlijk voor de tweede termijn, maar u geeft aan het geld voor een kerstgeschenk voor mensen met een kleine portemonnee te willen gebruiken. U hoort ook dat dit wordt teruggedraaid, dus dit geld komt niet vrij. Gaat u nu een amendement indienen om dat bedrag alsnog voor deze mensen beschikbaar te krijgen?

De voorzitter: Mevrouw Van Splunter.

Mevrouw Van Splunter: Daar ga ik even over nadenken, maar is de motie al getekend, begrijp ik?

De voorzitter: De heer Bik.

De heer Bik: Als u goed geluisterd heeft, dan komt de coalitie ermee en coalitie heeft een meerderheid.

De voorzitter: Oké. U was klaar, mevrouw Van Splunter? Ja? Dan gaan we naar de fractie van de Partij van de Arbeid. De heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank u wel, voorzitter. Laat ik maar beginnen met dat ik mooie dingen heb gehoord, maar ook minder goede dingen. Onze fractie pleit voor een pragmatische toekomstige benadering. In deze tijden van onzekerheid door het Rijk is het cruciaal om slim en creatief met onze middelen om te gaan, zodat we essentiële voorzieningen kunnen behouden zonder onnodige

bezuinigingen. Ik begin met een reactie op de begroting zelf en daarna kom ik terug op de dekking en de technische kant. Woningbouw in sociale huur. Het huidige tempo van woningbouw is te laag. In 2025 staan slechts 111 sociale huurwoningen gepland, terwijl de behoefte veel groter is. Wij roepen het college op om het bouwtempo te versnellen en prioriteit te geven aan betaalbare woningen. Daarnaast zijn we blij met het recent doorbraak en het akkoord tussen de gemeente Lansingerland en de provincie over de ontwikkeling van Bleizo-West. Wij vragen ons af: wat houdt dat in precies, kan het college dat toelichten welke stappen worden gezet? De tijd van woorden is voorbij. Het is nu, we moeten echt stappen zetten en daden. Aanpak schuldenproblematiek. De begroting biedt onvoldoende concrete stappen om de schuldenproblematiek structureel aan te pakken. Wij pleiten voor een langetermijnplan dat gericht is op ondersteuning van inwoners en het doorbreken van de cirkel van armoede. Huisvesting arbeidsmigranten. Hoewel er verbeteringen zijn in die huisvesting, is er meer nodig. Deze groep is essentieel voor onze economie en we moeten ervoor zorgen dat zij onder goede omstandigheden kunnen wonen en werken. Dat levert ook geld op, denk aan de verblijfsbelasting. Over de verblijfsbelasting. Als wij het voorstel van Leefbaar horen, een vraag aan het college: gaat dat ook de huisvesting belemmeren? Graag een antwoord. Geen verhoging van sporttarieven. De PvdA-fractie is van mening dat sport voor iedereen toegankelijk moet blijven. Het verhogen van de tarieven voor de sportaccommodaties zou vooral gezinnen met laag en midden inkomen raken, omdat sportverenigingen de hogere kosten doorberekenen aan hun leden. Dit kan leiden tot een daling van een aantal leden en financiële problemen voor de verenigingen. Sport is essentieel voor gezondheid. Inzet op het realiseren van bewaakte fietsenstallingen. PvdA pleit al jaren voor het realiseren van bewaakte fiets stallingen. Dit is een belangrijke maatregel om de bereikbaarheid en veiligheid rondom stations te vergroten. Goed fietsenvoorzieningen simuleren duurzaam vervoer, verminderen verkeersdruk en dragen bij aan de aantrekkelijkheid van onze gemeente. Cultuur. Het huidige budget wat in de begroting nu staat is veel te laag. Cultuur is een verbindende kracht in onze samenleving en wij moeten ervoor zorgen dat alle inwoners toegang hebben tot cultureel voorzieningen. Dit vraagt een extra investering in zowel infrastructuur als programma's. Dus niet alleen voor het cultuurhuis Casa Cadanza, maar ook voor het Lint en 't Web in Bleiswijk. Geen bezuiniging op cultuur. Zorgen voor ons ambtelijk apparaat. Wij hebben gewoon zorgen over het verloop. In de begroting zien wij dat het verloop heel hoog is. Voor een goed functionerende organisatie hebben wij goede krachten nodig. We moeten investeren in die krachten om de dienstverlening te kunnen borgen voor onze inwoners. Dat is eigenlijk uiteindelijk de uitkomst. Behouden van de vergoeding keuringkosten gehandicaptenkaart. Ik hoorde dat veel fracties dat willen terugdraaien. Daar zijn we het mee eens, hebben wij vorig jaar ook gedaan. Duurzaamheid moet je stimuleren en niet versoberen. Ozb, daar verschillen wij wel van mening van andere partijen. De PvdA pleit ervoor om de ozb stapsgewijs gelijk te trekken als dat nodig weer is in '26, maar voor nu een ingroeimodel. Het mag wat ons betreft als wij genoeg dekking hebben dat wij minder bedrag in '25, maar als wij dat nodig hebben in '26 en verder, dat die mogelijkheid blijft. Dat niet wordt geroepen: we hebben een amendement ingediend of een motie, dan kan het college niet met een voorstel komen. Dat was eigenlijk mijn punt in het begin. Als wij dat doen, dan moeten we echt dat dat mogelijk is voor '26 en verder. Dan hoeft het college wat mij betreft geen excuses aan te bieden. Dat financiële stabiliteit voor '25 willen wij als fractie van de Partij van de Arbeid de inzet van de algemene reserve structureel ook benutten om te voorkomen dat onnodige bezuiniging doorgevoerd worden en dat wij ook geen investeringen kunnen terugdraaien. Dat hebben de insprekers ook aangegeven. Als je iets moois hebt opgebouwd, dan hoef je dat niet gelijk nu terug te draaien en dan ga je weer als geld komt vanuit het Rijk, dan hoeven wij niet te bezuinigen misschien in '26 en verder, of minder te bezuinigen. Dan moeten wij dat opnieuw gaan opbouwen. We zijn als fractie ook blij met de toepassing van de zero base. Dat heeft geleid tot een verlaging van de lasten met 5 ton. Dat betekent eigenlijk vergelijkbaar met de 5 procent ozb-verhoging wat nu in de begroting staat. Ook in lijn met het verhaal van Leefbaar 3B en de ChristenUnie wil onze fractie in aanloop naar de tweede kaderbrief 2026 een raadsbrede discussie organiseren over de gemeentelijke taken en investeringen. Dat betekent dat er een portfolio moet komen met al het werk wat wij gaan doen. Daar kunnen wij raadsbreed daarover discussiëren en prioriteiten stellen. Dus het MIP, maar ook nieuw beleid en de reguliere taken. Wij hopen met deze maatregel dat wij wel klaarstaan voor 2026 en dat wij dat kunnen oplossen. Maar wij hopen wel meer, dat het rechts kabinet wel met geld komt. De VNG is bezig met de druk en dat hopen wij. We hebben nog tot slot een vraag over de uitvoering van de POH-GGZ. We hebben signalen gekregen dat de huisartsen wel moeite met de uitvoering hebben, dat dat voor hen niet budgettair neutraal verloopt. Wij hebben baat als gemeente, dat is een preventief

maatregel wat wij doen om toch de zorgkosten op lange termijn te kunnen drukken. Als de huisartsen door die maatregelen de POH's niet gaan ondersteunen, dan hebben wij zelf een probleem, omdat die kosten blijven stijgen. Dus concrete vraag aan het college: hoe ziet de financiering eruit? Want vorig jaar hadden wij die maatregel dat het eigenlijk in '24 niet nodig is of we kunnen geen POH's vinden en daarom is die uitgesteld. Dus we hebben daar het geld voor, maar de constructie daarachter, die moet goed uitgezocht worden. Kan de wethouder een toelichting hierover geven?

De voorzitter: Ik ga u even onderbreken. Ik denk dat zeker voor de luisteraar die niet weet wat het is, die heeft geen flauw idee wat een POH is. Dat is een praktijkondersteuning huisarts. Ik denk dat ik dat even moet aangeven. Gaat u verder.

De heer Azzouzi: Goede toevoeging, voorzitter. Maar ik was klaar met mijn betoog. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Dank u wel, voorzitter. Ik was even benieuwd of PvdA-fractie de wijkbrandweermanverlenging zal steunen, omdat uw voorganger mevrouw Verhoef mede dat amendement toen heeft ingediend.

De heer Azzouzi: Dat laat ik voor mijn tweede termijn, maar wij gaan dat ondersteunen. Maar ik zie wel het amendement wat Leefbaar 3B ermee komt. Voor grote lijnen hebben wij gewoon mooie dingen gezien. Dus dat weet je.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de laatste fractie, VOOR Lansingerland. Mevrouw Van Olst.

Mevrouw Van Olst: Dank u wel, voorzitter. Als laatste in de rij lijkt het een makkie, maar dat valt nog best tegen, kan ik u zeggen. Want de keuzes die het college maakte, de keuzes die zijn geopperd door de collega-partijen, de keuzes die wij vorig jaar al bespraken, er zijn keuzes genoeg. We staan aan de vooravond van een zogeheten ravijnjaar, dus we moeten kiezen. Of toch niet. Is alles te vangen met de mogelijkheid om uit de algemene reserve te putten. We gaan het zien. Ik heb op begrotingsvlak nog één puntje dat ik niet gehoord heb. Misschien heb ik het gemist, dan is het een herhaling, maar ik denk het niet. En ik wil ook graag nog iets kwijt dat betrekking heeft op het MIP. Vervolgens zal ik reageren op een aantal voorstellen die vanavond genoemd zijn. Eerste punt, digitale duurzaamheid, dat wel genoemd wordt in de begroting op pagina 79, maar waar nog niet mee gerekend is. Zijn wij ons er hier bewust van dat er dus nog een post ontbreekt in de begroting? In de zomer is incidenteel budget beschikbaar gesteld om de aangekondigde dertien Europese regelingen in het kader van de Digital Decade in kaart te brengen en te bepalen hoeveel er nodig is om deze te gaan uitvoeren. Eind Q1 2025 komt hier een beeld van en dan zal pas blijken hoeveel er structureel en wellicht ook incidenteel nog nodig is. Dit komt er dus nog bij. Het ravijn wordt dus nog dieper. Het gaat hier om Europese regels. De vraag zal zijn of wij moeten instemmen met deze regels en deze moeten uitvoeren, of dat we dit niet doen, of op een later tijdstip. Ik moest hier ook aan denken toen de heer Azzouzi net het voorstel deed om dingen tegen het licht te houden en te kijken of het past, dus misschien kunnen we dat daarin meenemen. Ik ben dus wel heel benieuwd naar het beeld dat in het eerste kwartaal wordt opgeleverd. Ik heb dan ook de vraag aan de wethouder: kunt u uitleggen wat hiermee wordt bedoeld en kunt u bijvoorbeeld een concreet voorbeeld geven hiervan? Dan mijn tweede punt, die dus gaat over het MIP. Op 25 september jongstleden was er een beeldvorming over de digitalisering van de buitenruimte waaruit bleek dat ons veel te wachten staat op technologisch gebied in de buitenruimte. Op dit moment is het al mogelijk dat wij als gemeente moeten meewerken aan telecomproviders die verzoeken om antennes te plaatsen in en aan straatmeubilair. Ook kunnen er steeds meer data verzameld worden. Dit kan zijn van bijvoorbeeld de luchtkwaliteit, maar ook van privacygevoelige gegevens. De beeldvorming heeft behoorlijk wat vragen opgeroepen en vraagt wat mij betreft om verdere behandeling in de commissie en raad. We moeten de tijd nemen om dit goed te bestuderen. In het MIP wordt onder 5.1 gesproken over het vervangen van de openbare verlichting. Nu beperkt de digitalisering van de buitenruimte zich niet alleen tot lantaarnpalen, maar eigenlijk al het straatmeubilair is hiervoor geschikt. Van putdeksel tot abri, van stoplicht tot lantaarnpaal. Maar vooral lantaarnpalen lenen zich uitstekend voor het plaatsen van Internet of Things-technologieën. Ze

kunnen bijvoorbeeld ook dienen als laadpaal, er kunnen sensoren op geplaatst worden, et cetera. Multifunctioneel dus. Maar er is dus een keerzijde, want een antenne geeft straling af die slecht kan zijn voor mens, dier en milieu. Sensoren kunnen de privacy ondermijnen en het stroomverbruik van alle technologieën is hoger dan in de huidige versie. Kortom, hier moeten we het over hebben. En hier moeten we het dus over hebben voordat dit soort straatmeubilair wordt aangeschaft. Wij als raad moeten bedenken hoe en wat wij hier in de komende jaren mee willen. Om niet voor een voldongen feit te komen staan als er geïnvesteerd wordt in dit soort slim straatmeubilair, zonder dat wij hierover met elkaar en met de burger gesproken hebben en een beleid hebben bepaald, zou ik graag een zekerheid willen inbouwen in het MIP. Ik stel voor om met een motie te komen die, mocht het zich voordoen dat de overweging gemaakt gaat worden om bedoelde middelen aan te schaffen, er eerst via de raad een voorstel wordt ingediend. Met deze bedoelde motie kopen we dan dus tijd om een goede visie en of beleid te formuleren waaraan getoetst kan worden. Daarbij is het belangrijk om voor ogen te houden dat innovatie belangrijk is als middel om ergens te komen, maar niet als doel op zich. Dan wil ik het nog hebben over een aantal keuzes die genoemd zijn door de collega's vanavond. Die eerder besproken keuzes - en volgens mij zei de heer Markus het al - het is bijna allemaal klein bier. Op microniveau, zei de heer Duivesteijn. De kleine bezuinigingen of ideeën, daar kom ik op terug bij de raadsvergadering bij moties en amendementen. Maar ik wil wel graag het voorstel van Leefbaar ondersteunen om zaken op macroniveau te gaan bekijken en ik zou daar ook graag over meedenken. Ik denk dat dit ook aansluit bij het voorstel van de heer Azzouzi om in een soort portfolio te bespreken en te kijken wat we wel gaan doen en wat we niet gaan doen. Daarnaast hebben we ook het vlammend betoog van de heer Machielse. Het betoog over de gestegen overhead, dat kan ik onderschrijven en ik steun de stelling van de VVD: minder organisatie, meer uitvoering. Daar wil ik het graag bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Ik heb nog even een interruptie van de heer Markus en daar nog even ...

De heer Markus: U zegt minder overhead. Maar vervolgens zegt u ook: de digitalisering moet ook verder doorgevoerd worden. Daar komt nog een hele Digital Decade aan, dat kost allemaal extra middelen. Hoe verhoudt zich dat tot uw oproep om te bezuinigen op overhead?

Mevrouw Van Olst: Ik vind met name dat we het niet moeten laten gebeuren. Dus het wordt nu soort van over ons uitgerold en ik vind niet dat we het moeten laten gebeuren. Dus we moeten vooruit goed kijken hoe dit gaat lopen. En of dat overhead is of niet, dat is een goede vraag. Daar heb ik nog niet over nagedacht. Ik snap dat het geld kost, maar ik denk wel dat het heel erg belangrijk is.

De voorzitter: De heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Korte vraag. Een van de voorstellen in onze tegenbegroting is om niet de parkeerbelasting te gaan invoeren die het college nu voorstelt. Ik weet niet of u de gelegenheid heeft gehad om dat te lezen, vraag ik aan mevrouw Van Olst. Maar als u dat heeft gedaan, zou u ons kunnen vertellen wat u daarvan vindt?

De voorzitter: Mevrouw Van Olst.

Mevrouw Van Olst: Er wordt toch geen parkeerbelasting ingevoerd? Verblijfsbelasting misschien.

De heer Van den Beukel: Het voorstel van het college is om de ontheffing die mensen in een blauwe schijf-zone moeten gaan kopen voortaan 75 euro te laten kosten. Dus als je een woning koopt in een gebied met een blauwe schijf-zone, moet je voortaan 75 euro gaan betalen. Dat is de facto een vorm van parkeerbelasting.

De voorzitter: Mevrouw Van Olst.

Mevrouw Van Olst: Ik ben in principe eigenlijk, ik vind natuurlijk, de belastingdruk is enorm hoog in Nederland. Maar ik vind wel als je het kan splitsen naar gebruiksbelasting, dan ben ik daar op zich wel voorstander van. Maar ik zou het verder moeten lezen, ik heb het verder nog niet gezien. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we aan het eind van de eerste termijn. Half acht is het nou. Valt eigenlijk nog wel mee, hè? Ik schors de vergadering, maar blijft u nog even zitten voor een huishoudelijke mededeling. Ik schors de vergadering tot half negen. Dan komt nu de huishoudelijke mededeling. Er is verzoek geweest dat eerst de raadsleden en de duoraadsleden aansluiten aan de rij om te gaan dineren en dat daarna de ambtenaren zijn. Dus ik wil u vragen om niet lang hier te blijven, maar gelijk naar boven te gaan en op die manier.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. We gaan voor de beantwoording eerste termijn naar het college. Het woord is aan wethouder Fortuyn.

De heer Fortuyn: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. En dank u wel, commissieleden op deze toch wel zeer belangrijke avond, want het gaat ergens over. Ik heb met belangstelling en met mijn mede-collegeleden naar uw inbreng in de eerste termijn geluisterd. Ik beluister ook heel veel, dat er op een laat ik zeggen groot aantal laat ik zeggen voorstellen, die te maken hebben met het terugdraaien van de voorgestelde bezuinigingen van het college, een grote meerderheid bestaat om deze terug te draaien. Gezien de ruimte, die er deels in de begroting zit. Na laat ik zeggen, het aanvankelijke resultaat van 93.000 euro, die met de septembercirculaire is opgevoerd naar ruim 228.000 euro, om daar reparatiewerk te gaan verrichten. Ik beluister ook met mijn mede-collegeleden, dat heel veel gerepareerd gaat worden. Maar dat zullen we bij de raad van 7 november met elkaar gaan meemaken. Maar het was ook wel een levendige discussie. Ik merkte ook wel, dat op veel terreinen met elkaar ook wel consensus te vinden is. En het is ook goed, maar het algemene beeld is wel van, laten we dit 2025 dit herstellen. Het is toch vaak, sommige partijen noemden het klein bier. Maar goed, klein bier bij elkaar opgeteld is toch wel een half vaatje. Dus dat heeft ook wel vaak ja, zo werkt het vaak, dan tel je het op, maar heeft het wel consequenties. Daarbij, wil ik eigenlijk gewoon als beeld een beetje meegeven, dat de begroting zoals die gepresenteerd is ook nog wel voor een paar miljoen afgedekt wordt, ten aanzien van incidentele claims die er ingeboekt zijn. Want uiteindelijk, is het gewoon de Begroting 2025 gewoon met het tekort van twee miljoen en die is dan ietsje gecorrigeerd met 135.000 euro. Maar dan praat je altijd nog een kleine twee miljoen, die incidenteel uit de algemene reserve gedekt gaat worden. Dus ja, ik wens u succes met het verdere opbouwen van de sluitende begroting en met uw amendementen. Ook het college zegt ook wel van ja, het is mooi dat het kan, maar het maakt de keuze voor 2026 niet eenvoudiger. Daarin speelt wel een belangrijke rol, dat in 2026 en die meerderheid proef ik ook en is de vraag ook van WIJ Lansingerland en van Leefbaar 3B, maar ik bespeur het ook wel bij andere partijen. We zullen met elkaar in het samen besturen aan de slag moeten voor 2026 en verder, waarbij het om grotere stappen gaat. Dan gaat het om beleid. Dan gaat het om, echt om keuzes in je beleid maken en wat voor gemeente willen wij zijn? Ik denk, dat dat ook heel belangrijk is. Er is ook gevraagd om daar in enige regelmaat, met elkaar in gesprek over gaan. Wij verwachten in de komende maanden dit uit te werken in een soort plan van aanpak, om dat ook met u te delen. Ik heb ook met het ambtenarenapparaat ook het college gesproken. Dit moeten we goed bij de voorkant al, aan de vorige spreker van, hoe we dit gaan doen. Omdat het wel belangrijk is als we ambtenaren aan het werk zetten, dat we het wel doen op een manier, dat het effectief is en dat we allemaal hetzelfde bedoelen. Ter voorkoming, dat we heel veel energie in zaken steken waarvan we achteraf zeggen, maar dat hebben we niet bedoeld.

De voorzitter: Ik heb een interruptie van de heer Bik.

De heer Bik: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, is het dan haalbaar, om dat in de commissie AB van december te doen, te bespreken dat plan van aanpak? Is het dan klaar?

De voorzitter: Wethouder.

De heer Fortuyn: We gaan ons best doen, want uiteraard zullen we hiernaar kijken, hoe we dit gaan oppakken. Het is nu eind oktober, dus ik ga er wel vanuit dat we ieder geval een richting wellicht met elkaar kunnen opbouwen om te kijken, in welke structuur, op welke wijze we dit willen doen. Want het is ons veel aan gelegen, dat de energie die er ingestoken moet worden, gedragen wordt ook door de raad, zodat we ook de juiste keuzes kunnen maken met elkaar. Dus

het is nog wel even een zoektocht. Maar ik ben blij dat ieder geval breed gedragen wordt, dat er laat ik zeggen, ook gekeken wordt naar keuzes. De keuzes zullen echt wel stevig zijn.

De voorzitter: Interruptie van de heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, de fractie van Leefbaar 3B maakt zich gewoon nu eenmaal enorm veel zorgen over het ravijnjaar en heeft daardoor het procesvoorstel gedaan. Maar ik wil hier toch eigenlijk een concrete termijn afspreken, waarop de raad betrokken gaat worden bij die afwegingen. Daarvoor wil ik eigenlijk de wethouder vragen, om daarvoor met een datum te komen dan wel nu, of in zijn tweede termijn.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Fortuyn: Die datum ga ik nu niet noemen, want ik wil daar gewoon even toch wel ruggespraak over houden om dit te doen. Maar in de tweede termijn krijgt u daar antwoord op, ik zie het zo meteen wel via een appje komen. Maar daar wil ik wel even mee komen. Maar ik wil behoeden, dat we de snelheid weer boven de zorgvuldigheid gaan doen. En ik wil het echt met elkaar gaan doen. Dat betekent dus echt, dat we helder moeten hebben met elkaar, en wat bedoelen we hier nu mee? Want die energie kan je maar één keer verspillen. En achteraf constateren dat je het niet goed gedaan hebt, dat is denk ik niet goed.

De voorzitter: Heer Bik, een interruptie.

De heer Bik: Ja, mag ik dan om een toezegging vragen, dat we in ieder geval bijgepraat worden in de AB van december over de eerste contouren?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Fortuyn: Ik zie allerlei duimpjes daar achterin gaan en knikkende kopjes. Dus, ja. Ja, dat ga ik toezeggen. Dat doe ik niet zo vaak meer, toezeggingen. Dus ik zou de griffier willen vragen de toezegging te noteren, want zo vaak kom ik niet meer voor op de toezeggingenlijst. Maar dat gezegd hebbende ...

De voorzitter: Ik heb nog een interruptie van de heer Markus.

De heer Markus: Ja, bijpraten vind ik niet voldoende. Ik wil even het proces scherp hebben. Als ik het goed begrijp, komt het college op zeer korte termijn en wat ons betreft december, want januari is echt te laat gezien het belangrijke proces, dat we moeten doorlopen. Komt het college met een plan van aanpak. Dat wordt in de commissie AB besproken, zodat we de klokken gelijk zetten. Mag ik die toezegging zo verstaan?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Fortuyn: Naar achteren kijken, maar ik denk dat het wel, ja. Ja, we gaan wel ons best doen, om dit te doen. En, nee, mijnheer Markus. Mijnheer Markus, nee, uiteraard, wij hebben er niks aan om een aanvliegroute te doen, waar de raad het al niet mee eens is. Ik bedoel, dat heeft weinig zin. Dat is ook een beetje mijn boodschap, die ik geef. Dit zal je met elkaar moeten doen, want dit gaat echt consequenties hebben voor, wat voor gemeente we willen zijn. En ik denk, dat dat wel met zijn allen gedaan moet worden. Dus in die zin is die inzet vanuit het college, het op deze wijze te doen. Dus er wordt aan gewerkt en we gaan op korte termijn met u daarin over gesprek. Dat gezegd hebbende, dat even als afdronk van vanavond, zijn er wel vragen gesteld. Ik wil nog één opmerking maken. De OZB. Ja, wij maken ons zorgen. Zorgen, als de OZB-verhoging ook niet doorgaat. Waarvoor hebben wij die OZB erin gezet? Er zijn een paar redenen voor. Is enerzijds, alles wat potentieel teruggedraaid gaat worden in de komende Begroting 2025, daar moet u zich van, mee realiseren, dat zit niet in de algemene uitkering. Dat zijn zaken die wij zelf financieren vanuit allerlei bronnen. En dat is wel op een gegeven moment iets waarvan een Rijksoverheid zegt, ja, dat is iets wat je als gemeente gaat betalen. Het Rijk is niet gehouden om bovenwettelijk laat ik zeggen, de voorzieningen in stand te houden van een gemeente of een gemeenschap. Dat wil ik even als vooraf geven. Tweede punt is wat heel belangrijk is, is dat in het hoofdlijnenakkoord van het huidige kabinet er staat, dat men de OZB-

knop wil gaan gebruiken. De helderheid van hoe ze die gaan gebruiken, die is er niet echt. Die is nog niet uitgewerkt. Maar de kans dat men de OZB-knop gaat maximeren is natuurlijk wel aanwezig. Dat betekent dus, dat als wij niet aan die OZB-knop mogen zitten, of dat deze al teruggedraaid moet worden of niet, of men zegt, men bevriest het nu, dan heb je die knop niet meer om met elkaar die wens die je hebt met elkaar, wat voor samenleving wil je zijn? Om ook om deze knop in te zetten, die heb je dan niet meer. Dus wij pleiten ervoor, om die OZB-verhoging te laten zitten. Voor een gemiddeld huis van 409.000 euro praten we over een bijdrage van 22,09 euro per woning, waarvan huurwoningen zijn uitgesloten. Dus als we het over inderdaad hebben degenen, die het minder zouden kunnen opbrengen, dan is het bij huurwoningen is dat niet aan de orde. Dus we praten echt over iets, waar we goed over na moeten denken. Ga er niet laat ik zeggen, te makkelijk overheen. En als je die OZB ook voor bedrijven gaat terugdraaien, dan praat je al over 1,1 miljoen tekort, die je nu moet doen en gaat zoeken in je huidige begroting. En pas op met de algemene reserve want ook die, we staan voor grote investeringen nog in de komende jaren. Want we zijn een ontwikkelgemeente en er worden grote investeringen gevraagd de komende jaren.

De voorzitter: Ja, Ja, interruptie, de heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank u wel, voorzitter. Hoe kijkt het college tegenover een ingroeimodel, dat wij met minder beginnen in 2025 en ingroeien 2026 en verder?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Fortuyn: Kijk, het, die vijf procent hebben we doelbewust gekozen. We zitten nog ver onder het landelijk gemiddelde. Voor bedrijven komen we al op het landelijk gemiddelde, maar voor woningen niet. En onze zorg zit erin, dat als de maximering komt vanuit de overheid en dat kan zomaar zijn, we bevriezen de OZB, dan heb je geen knop meer. Dus ja, als we konden ingroeien, prima. Maar ja, we zitten op datzelfde traject.

De voorzitter: Interruptie van de heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zou toch even wat helderheid willen krijgen, over die lastenverzwaring voor inwoners van 22 euro waar u het over heeft. Gaat dat dan om die extra vijf procent, bovenop die vier procent inflatie en die één komma nog wat voor dat WOZ-waarde groeideel? En wat is dan het totaal opgetelde bedrag waar we het over hebben?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Fortuyn: Ja, er is een indexering, wordt erop gezet op het huidige, laat ik zeggen OZB. Ik weet niet uit mijn hoofd exact welk percentage het is, maar ik meen iets van, drie nog wat was. Maar die wordt wel geheven over het gecorrigeerde bedrag, wat wij toentertijd besloten hebben als raad. Dus de marktverhoging, die wordt gecorrigeerd. Het is dus niet zo, dat wij één op één de verhoging en dan dus indexering op zetten. Wij gaan hem altijd eerst corrigeren naar het, laat ik zeggen de prijs die we al hadden en daar wordt de indexering op gezet. Maar opgeteld beide, heb ik even niet scherp, maar wellicht dat het in tweede termijn kan komen. Maar de vijf procent extra, die is 22,09 euro.

De voorzitter: Heeft u nog een interruptie van de heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank u wel, voorzitter. Voor de helderheid. Volgens mij, is het, klopt het als de waardestijging van huizen en het volumestijging stijgt, dan gaat het tarief nog omlaag, dan die vijf procent wordt minder. Klopt dat?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Fortuyn: Nee. Nee, kijk. Als de markt ik noem maar wat, tien procent gestegen is afgelopen jaar, wordt hij gecorrigeerd met het getal. Dat is een afspraak, die we met de raad gedaan hebben. Dus we gaan niet met die extreme prijsstijging of gemiddelde mee, we corrigeren het en vervolgens indexeren. En op die indexering is het nieuwe tarief en die willen we met vijf procent extra verhogen.

De voorzitter: De heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Maar dat geldt niet voor volumestijging. Als wij meer huizen hebben, dan hebben we meer volume. Dan is de waarde groter dan, dan gaat het ... Het geld wat de inwoner gaat betalen wordt minder, dan die vijf procent wat wij nu hebben berekend.

De heer Fortuyn: Nee.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Fortuyn: Nee, of ik begrijp uw vraag niet. Het volume van het aantal huizen, elke koopwoning die opgeleverd wordt op die woning of op de woningmarkt, ja, daar wordt gewoon OZB over geheven.

De voorzitter: Goed, gaat u verder, wethouder.

De heer Fortuyn: Dat even over OZB. Maar het is aan u, om daar een afweging in te maken. Ik heb de vragen rondom de, het proces heb ik hopelijk goed beantwoord. En dat we eigenlijk hetzelfde erin zitten. Dat we niet dezelfde woorden pakken, maar wel hetzelfde beeld hebben van, hoe we het in 2026 willen aanvliezen in gezamenlijkheid met u. Dan heb ik, even kijken, nog wat vragen openstaan. Ik moet even de bladen volgen. Ik heb van GroenLinks een vraag, waarom een lager bedrag aanhouden dan het landelijk gemiddelde, als het gaat om een verhoging van een verblijfsbelasting. Wij hebben niet naar het landelijke gemiddelde gekeken. Wij hebben gekeken naar die gemeenten, waar de arbeidsmigratie en migranten gehuisvest zijn. Dus we hebben niet naar een landelijk gemiddelde gekeken, waardoor met de hotels en andere verblijfsbelasting en campings, wat niet meer zij. We hebben gekeken naar Noord-Limburg en Westland. En het gemiddelde in Nederland is 3,21 voor hotels en voor campings 2,06 euro. Dat hebben we via, de COELO Atlas heeft het ook een beetje informatie gekregen van de omgeving. Daar is het op gebaseerd. En daar is ook de vraag van de PvdA. Die had de vraag, zou het een belemmering zijn op huisvesting? Wij hebben geen signalen, ook niet uit Westland anderszins, dat dat een belemmering zou zijn. Dus in die zin denk ik, dat het voorstel wat wij hebben liggen, is prima. Er lag een voorstel vanuit Leefbaar 3B, om het eventueel verdubbelen. Die ruimte zit er in feite als je het land, of tenminste, het gemiddelde ziet met Westland, Noord-Limburg zit het erin. Dus er zit inderdaad voor u een knop, om aan die knop te draaien. Dan heb ik nog een laatste vraag en die ging over, ook van de PvdA. Dat ging over het tempo van de woningbouw specifiek, sociaal en betaalbaar. Ik ben bezig met een aantal voorstellen, maar daar kan ik nu nog niet te veel over zeggen. Maar u vroeg ook nog, wat de deal met de provincie Zuid-Holland inhoudt. U heeft allemaal kunnen meemaken, dat er een akkoord is laat ik zeggen, ten aanzien van wonen, werken en wind laat ik zeggen, tussen de gemeente en de provincie. En er staat ook in hetzelfde bericht, dat wij aan het bestuursakkoord werken. En dat bestuursakkoord, daar zijn we nog druk mee bezig en voor laat ik zeggen de reces, de kerstreces in dit geval, hopen wij het bestuursakkoord te kunnen, de klap erop te kunnen geven om het later ook met u dan en de raad en de Staten, ook te gaan bespreken. Dus inhoudelijk kan ik er verder niks over zeggen, want ja, een bestuursakkoord. Maar we hebben wel denk ik, met elkaar een stap vooruit gezet. Wat meer met een wenkend perspectief, om het even gemakshalve te zeggen. Ik heb ...

De voorzitter: Interruptie van mijnheer Machielse.

De heer Machielse: Ik schrik nogal als de wethouder zegt, de laatste vraag. Want ik heb een vraag gesteld over hoe de wethouder als verantwoordelijk wethouder voor het begrotingsproces, de raad serieus neemt in de tijd en effort die wij steken in een kadernota en in een veertiental moties en amendementen, die wij verwerkt hadden geacht te zien in deze begroting. En om daar eens op te reflecteren, op de rol van het college en de wethouder Financiën in dit verband.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Fortuyn: Het korte antwoord is, ik heb in de commissie of in de avond, beeldvormende avond heb ik daar verslag van gedaan en ook aangegeven, dat we dit nadrukkelijker hadden

moeten vermelden en u bij moeten betrekken. En direct, nu doe ik het voor de derde keer, een excuus voor aangeboden. Dat lijkt me nu voldoende voor dit moment.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Fortuyn: Ik was klaar, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we naar, dan gaan we naar wethouder Hoek.

De heer Hoek: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een aantal vragen gehad van de ChristenUnie. Een ieder, bedankt voor zijn bijdrage. Met betrekking tot jongeren met schulden kunnen we stellen, dat we op schema lopen met het uitvoeringsplan. Daar heb ik, in de voortgangsrapportage hebben we daar ook een keer aandacht aan geschonken, om dat u mede te delen. Dus dat loopt naar behoren, zeg maar. Dan had u nog een vraag over, even kijken, de voorziening van 400.000 euro op de jeugdzorg, of die niet voor één jaar, om die niet voor één jaar aan te vragen, maar voor drie keer. Ja, in feite ja, dat klopt. Dat is ook de strekking van de knop. Dat betekent, dat we nu nog twee keer dat bedrag vragen. De accountant heeft daar onlangs op gereageerd en gezegd, daar was u zelf bij van ja, als je veranderingen wil genereren, dan zal je daar ook geld voor over moeten hebben. Ik kan u zeggen, dat hele jeugdzorg echt wel een olietanker is die van koers moet veranderen. En daar ja, daar hebben wij onze handen vol aan en vandaar dit voorstel, deze knop. Dat voor deze vraag. Dan heb ik nog een vraag, moet ik even bladeren. Ja, ik heb een beetje ja, met betrekking tot de impact op de digitale decade. In de loop van november komt er een brief naar de raad over de digital decade, ik zal het in het Engels zeggen ofwel, de digitale transformatie. Dat is naar aanleiding van het budget, dat de raad via de zomerrapportage heeft beschikt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Dan gaan we naar wethouder Muis.

De heer Muis: Ja, dank u wel, voorzitter. En dank, commissieleden voor uw discussie en uw vragen. De vragen over de pollers Bonfut en Hoeksekade, daar hebben verschillende mensen aan gerefereerd. Maar de concrete vraag was, de verkeerskundige impact. Wij hebben daar geen heel uitgebreide onderzoek natuurlijk naar gedaan. Maar u zult begrijpen, dat we verkeerskundig dat hebben beoordeeld. En ook ambtelijk en bestuurlijk hebben beoordeeld, dat dat acceptabel is om die beide af te sluiten. Die permanente afsluiting betekent dus, dat beide pollers worden vervangen door een afsluiting en niet, dat de paal wordt weggehaald. Voor de Hoeksekade is er ook een alternatief via de Sporthoeklaan. En de Bonfut, die heeft al een alternatief via de Hordijklaan, dus de noodzaak voor die pollers is er niet meer. Wat natuurlijk niet wil zeggen, dat bewoners natuurlijk andere wensen kunnen hebben. En verder is dat natuurlijk aan u, hoe u daarmee omgaat. Ik heb hem ook voorbij horen komen in verschillende mandjes, dus dat is aan u. Dan de vraag naar stand van zaken van de motie van de gratis bomen. Er wordt gewerkt aan een collegevoorstel en zodra wij dat in het college hebben gehad, ik verwacht dat op korte termijn, dat we dan dit jaar ook nog kunnen starten met het in gang zetten van de acties rond die gratis bomen. U wordt daar vanzelfsprekend dan ook over geïnformeerd. Dan waren er een aantal partijen, die vroegen naar het Energieloket, ook mede naar aanleiding van de inspraak. Gelukkig is er ook door de insprekers gezegd, dat wij heel veel samen doen en dat we elkaar goed informeren, dat we elkaar regelmatig spreken. En dat waarderen we ook en die waardering spreken we over en weer ook uit. Wat niet wil zeggen, dat wij denken dat op deze locatie tegen deze kosten gehuurd moet blijven worden. Dus vandaar ook de nou ja, de bezuinigingsmaatregel. En ik heb u ook goed gehoord en dat was al het plan, maar ik wil het nog een keer bevestigen. Wij gaan zeker goed in overleg met LansingerStroom en daar hebben we ook de tijd voor, 2027 gaat dat in. Maar je moet natuurlijk wel een jaar eerder natuurlijk weten, hoe of wat, dus we hebben daar de tijd voor. We gaan daarover in gesprek over een geschikte locatie voor de uitvoeringen van het loket, bij voorkeur in het gemeentehuis. Maar wellicht, zijn er ook andere opties en daar informeren we u dan ook later over.

De voorzitter: Interruptie van de heer Markus.

De heer Markus: Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, even over eventuele locatie in het gemeentehuis. De inspreker noemt ook de onafhankelijke rol. Als je in het gemeentehuis zit, ben je voor een

hoop inwoners niet onafhankelijk, want dan ben je onderdeel van het gemeentehuis. Hoe beoordeelt de wethouder dat?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Muis: Ja, volgens mij kun je ook heel duidelijk aangeven, wat van wie is hè. We doen dat ook met presentaties van andere partijen, andere overheden, die hebben soms ook een plek in ons Huis van de samenleving. Maar kijk, wellicht komt er een andere, in overleg een andere, betere oplossing uit. En er zijn echt nog wel wat lijntjes die we uit kunnen lopen, om te kijken wat het gaat worden. Ik begrijp het punt. En volgens mij, moeten we ook ruimte bieden om die eigenheid te laten zien. Voorzitter, ik ga verder.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Muis: Verduurzaming groenblauwe schoolpleinen. Er zijn ook verschillende partijen, die hebben naar gevraagd. Er zijn ook volgens mij best wel technische vragen over gesteld, ook met wat cijfers gedeeld. Dus ja, er zijn er al heel wat subsidies verstrekt en gerealiseerd. Er zijn ook schoolpleinen natuurlijk afgefallen als die worden gesloopt. Of, als daar ja, dus nieuwbouw plaatsvindt binnen vijf jaar, dan gaan we daar niet subsidie geven voor een groenblauw schoolplein. Er komen er dan nog een aantal in aanmerking. We hebben ook schriftelijk, maar ook mijn collega-wethouder Hoek via de contacten met de scholen, in gesprekken gewezen op de subsidiemogelijkheden. Dat heeft weer nieuwe aanmeldingen opgeleverd. Die kunnen we dit jaar en volgend jaar ook in voorzien met deze afbouw. En dan hebben we voor 2026 ook nog één mogelijkheid staan en dan evalueren we ook met elkaar. En ja, dan is het idee, dat het dus afloopt en dat het dus gelijk loopt, de vraag en de behoefte. En mocht dat niet zo zijn, dan bent u daar ja, wel of niet bij. Dat ligt er een beetje aan, wanneer we in 2026 evalueren. Dan, de status van het Triangel Park werd naar gevraagd. 3 september heeft u een raadsinformatiebrief ontvangen. Eerder is natuurlijk een eerste bijeenkomst geweest in juli met belanghebbenden, bij die gebiedsuitwerking. Gisteren is een concept gebiedsuitwerking gepresenteerd naar de omgeving, omwonenden, bedrijven, grondeigenaren. Die uitwerking, die moet natuurlijk landen in de Omgevingsvisie en maakt ook onderdeel uit van het Omgevingsprogramma Kwaliteit van de leefomgeving. Het is een bevoegdheid van het college, maar ik snap dat u dit ook heel belangrijk vindt. Dus u krijgt het ook via Omgevingsprogramma, Omgevingsvisie natuurlijk langs, ook bij vaststelling van de Omgevingsvisie. Maar als er iets te melden is, dan zal ik dat ook doen op een andere manier, via de voortgangsrapportage of wat er verder voor nodig is. Even kijken, dan komen we bij de vraag van Voor Lansingerland. Dat had te maken met het MIP en de aangekondigde motie over de openbare verlichting. De vraag was naar antennes en natuurlijk 5G. Alvast even ter overweging voor het wel of niet indienen van de motie en daar heeft u natuurlijk nog even de tijd voor. Maar in de huidige openbare verlichting zit geen 5G. Ook in de nieuwe openbare verlichting, ook die dus in het MIP zaten, is dat niet het geval. Het uitgangspunt van ons is, dat wij dat zelf ook niet plaatsen. En als een netwerkbedrijf het nu aanvraagt, adviseren we altijd negatief. Dus dit ter overweging. Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar wethouder Cnossen.

De heer Cnossen: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een paar punten, waar ik graag op in wil gaan vanuit het college. Er werden opmerkingen gemaakt over de leges van het trouwen van de huwelijken. We hebben met elkaar afgesproken, dat leges kostendekkend zijn en ook met deze verhoging zijn ze nog niet kostendekkend. En verder wil ik u in overweging geven, dat de 1100 euro die genoemd is ook relatief is, want u kunt ook gratis trouwen of voor 740 euro, et cetera. Samenleving AZ. Dat is een centraal thema vanuit ons Samenlevingsvisie, die we in deze zaal als raad hebben vastgesteld. En vanuit die samenleving aan zet ziet u heel veel richtingen, die het college geeft bij het verstrekken van subsidies. We willen mensen gelijke kansen geven. Daarom zijn er inderdaad combinatiefunctionarissen nodig bij de verenigingen die kinderen, maar ook volwassenen helpen een beroep doen op het Sport- en Cultuurfonds, Educatiefonds om het sporten te kunnen betalen. De combinatiefunctionarissen versterken ook de verenigingen, versterken de verenigingsstructuren. Dus daar worden ze op ingezet. En daar hoeft hier op het gemeentehuis verder niets aan gedaan te worden. En ik denk, dat het juist dan ook samenleving aan zet is. Want je wil niet vanuit dit gemeentehuis verenigingen aansturen, dat moet juist daar

liggen. Dat samen aan zet, daar wilde ik ook nog op ingaan bij de straatjes. Even kijken, ik moet even naar de straatjes toe. Het Lief en Leedstraat van de ChristenUnie, dat moet geïntensiveerd worden. We gaan dat nog eens even navragen bij Kom erbij Lansingerland, hoe dat precies zit. Maar het is niet de gemeente ook weer die dit aanstuurt. Want nee, de gemeente moet dit niet allemaal zelf doen, daar is de samenleving voor. Juist met de samenwerking bij Kom erbij Lansingerland, u kent het uiteraard, eenzaamheid. Daar gebeuren dit soort dingen. Er zijn ook redelijk wat vragen en opmerkingen gemaakt over het behoud van de subsidiemogelijkheid van Levendig Lansingerland. Die is helemaal helder. Maar daarin werd ook gekoppeld, of Cultuur aan het lint of Klassiek aan het lint dan wel of niet, geen structurele subsidie kreeg. Ik kan u vertellen, dat Cultuur aan het lint volgend jaar structurele subsidie heeft aangevraagd. En in het concept moet uiteindelijk nog een klap op komen, wordt dat ook toegekend. Maar er is geen aanvraag gekomen voor Klassiek aan het lint. En probleem is wel, dat we in de Levendig Lansingerland subsidie de voorwaarden hebben, dat je na twee keer dezelfde subsidieaanvraag dat niet kunt doen. Dus daar moeten andere manieren voor gevonden worden, maar er zit zeker ook daar subsidie op. Levendig Lansingerland. Ik wilde nog even naar de heer Azzouzi, tot slot, voorzitter. Ja. Cultuur, ja. Oh nee, het is geen vraag. Het spijt me, voorzitter. Alle inwoners toegang geven tot cultuur. Dat punt heb ik bij u genoteerd, want dat is precies wat we met onze Samenlevingsvisie uit hebben willen dragen naar de samenleving. Dat wij er als gemeente niet zijn om alles te organiseren, maar wel om alle mensen gelijke kansen te geven in cultuur en sport.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we aan het eind van de beantwoording eerste termijn door het college. We gaan voor de tweede termijn naar de commissie. Ik hou dezelfde volgorde weer aan. Dus we gaan naar de heer Duivesteijn, Leefbaar 3B.

De heer Duivesteijn: Ja, dank u wel, voorzitter. We hadden het hier vandaag moeten hebben over hoofdzaken, over het ravijnjaar en hoe we dat oplossen. Iedere fractie hier maakt zich zorgen over dat ravijnjaar. En daarom hebben wij een procesvoorstel gedaan en wij proberen dat in ieder geval meerderheid van de andere fracties, dat ook verlangen. Daarom is het goed, dat het college met een plan van aanpak gaat komen, om eerder tot goede gesprekken en besluiten te komen, dan te wachten op de volgende kaderbrief. De wethouder geeft aan, dat hij zorgvuldigheid boven snelheid stelt. Maar wij rekenen nu wel de commissie AB van december, zoals de heer Markus voorstelt. Dus die datum wil ik graag bevestigd horen van de wethouder. Dat wij dan een plan van aanpak bespreken en in januari in werking kunnen gaan zetten. Over de inhoud. Wat ons betreft, een prima inhoudelijke discussie. We hebben veel zaken, denk ik kunnen we met elkaar oplossen hier in dit huis. Eén zaak is dan nog twijfelachtig en dat is de OZB. Wat ons betreft, hebben wij daar ook gewoon niet genoeg voldoende informatie over, om die beslissingen nu te nemen. Ik hoor iets over een coalitieakkoord, waarvan we niet weten wat voor uitwerking dat heeft. Dus wat ons betreft, gaan we die keuzes pas maken als we echt alle informatie voorhanden hebben. En wat ons betreft zijn er genoeg andere dekkingen mogelijk, om dat nu niet te hoeven doen. Ook graag hoor ik nog het antwoord over, wat nu de specifieke verhoging is voor onze huishoudens ten opzichte van 2024, als dit wel zou gaan gebeuren. Want dat het niet bij 22 euro blijft, dat is duidelijk. Voor de verblijfsbelasting die we hebben voorgesteld, horen we een meerderheid voor. Dus daar gaan we graag mee in gesprek met de andere fracties. Over het dekken vanuit de algemene reserve, daar heb ik niet iedereen over gehoord. Daar zou ik graag nog wel een reflectie op wensen van de andere fracties. Over de wijkbrandweerman wil ik graag specifiek van WIJ Lansingerland weten, of zij dit willen steunen. Zij waren namelijk eerder wel voorstander en ik zou graag willen horen of zij dat voorstel kunnen steunen, als we daar een goede dekking voor vinden. Ik heb ook mooie voorstellen gehoord van andere fracties en gelezen in een tegenbegroting. Complimenten daarvoor, dat het CDA weer zo constructief meedenkt. Over de kinderboerderijen en erfgoed en monumenten zien we graag een mooi voorstel inclusief dekking tegemoet, zolang het volgens onze piramide kan. Wat, ik wil gaan afronden, voorzitter. Wat ons betreft, gaan we snel moties en amendementen uitwerken met elkaar. Zodat we het hoofd kunnen gaan bieden zo snel mogelijk, aan die grote uitdagingen die ons te wachten staan. Dank u wel.

De voorzitter: Ik heb een interruptie van de heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank u wel, voorzitter. Ik heb Leefbaar 3B niet gehoord over geen geld, geen Zwitsers. Begrijp ik hiervan, dat dat al losgelaten is?

De voorzitter: De heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik vind, ben blij dat ernaar gevraagd wordt, want ik heb het inderdaad niet benoemd. Maar het zit wel in de geest van onze woordvoering. Want wij hebben aangegeven dat wij incidenteel willen dekken op kosten, die wij van tevoren niet helder in kaart hebben, of die nou wel of niet worden vergoed door het Rijk. Wat ons betreft zetten we daar dan de algemene reserve voor in en dat is geheel in lijn met de geen geld, geen Zwitsers-motie.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Bik, WIJ Lansingerland.

De heer Bik: Geen geld, geen Zwitsers hadden we nog niet gehoord vanavond. Dus zat al te wachten, wanneer die kwam. Ja, dank voor de beantwoording van de vragen. Ja, we hebben ook nog een paar vragen te beantwoorden over de evaluatie van de wijkbrandweerfunctionaris. Ja, fijn dat hij er is. Uit de evaluatie komen een aantal goede en een aantal verbeterpunten naar voren. Ja, we gaan ons er komende week op beraden, of wij voor of tegen het continueren van de wijkbrandweerfunctionaris zijn. Ook de vraag van Leefbaar 3B over de algemene reserves. Ja, over de inzet daarvan, zijn we gewoon terughoudend. Dat is het simpele antwoord. Voor wat betreft ...

De voorzitter: Ik heb een interruptie van de heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik zou daar toch wat meer gevoel bij willen krijgen, wat u met terughoudend bedoelt. Want dat is ook precies wat wij voorstellen, dat we niet alles in gaan zetten natuurlijk. Dat zou, moeten we ook helemaal niet doen. maar omdat we nou eenmaal te kampen hebben met overschotten elk jaar, die we niet in eigen hand hebben. Bent u het dan niet met mij eens, dat we in ieder geval praktisch gezien die als structureel middel in kunnen zetten?

De voorzitter: Heer Bik.

De heer Bik: Ja, dat is wat mij betreft, een andere vraag. Ik, nogmaals, wij zijn terughoudend daarin. Kijken ook, we hebben ook niet aan de knop OZB gezeten, dus ja, daar, dat zegt ook wat. Dus we kijken gewoon elk voorstel wat er komt, kijken we per geval tegemoet en kijken dan, hoe we het willen dekken.

De voorzitter: De heer Azzouzi, met interruptie.

De heer Azzouzi: Dank u wel, voorzitter. Aanvullend op Leefbaar 3B. Betekent dit, dat andere bezuinigingen door gaan mogen van WIJ Lansingerland?

De voorzitter: Heer Bik.

De heer Bik: Wij hebben aangegeven, aan welke knoppen we willen draaien. Dus, ja.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar ... Oh, u bent nog niet klaar, ik dacht dat u klaar was.

De heer Bik: Nee, zeker niet. Maar ik probeer mijn tijd niet te versnoepen, wat ik normaal gesproken altijd doe. Ja, nee, we zijn nog heel erg benieuwd naar de tas van de VVD, waarin al die goede ideeën zitten. En ja, je kunt niet iedereen de maat nemen en net doen, alsof mensen hier zitten te klaverjassen. Maar kom dan met concrete alternatieven en die horen we graag in de tweede termijn ook van de VVD. Wij hebben in ieder geval waardering voor alle ambtenaren en het werk, wat er verzet wordt. En ja, ik nodig de VVD van harte uit, om hun tas leeg te schudden. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, heer Bik. Dan gaan we naar het CDA, heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik zat nog te typen, maar we zijn alweer bij de tweede termijn, wat mooi. Voorzitter, drie dingen heb ik. Laat ik eerst beginnen met het tellen van onze zegeningen. Heb ik thuis zo geleerd en ik heb een mooie, hoop mooie dingen gehoord in de eerste termijn. Dat zingen we na deze vergadering. Dat zijn die zegeningen van dat we het over eens zijn, dat er fleurige centra blijven zonder graffiti. Ik hoor ook overeenstemming en steun voor het Energieloket en niet op het gemeentehuis, laat ik het even heel simpel zeggen. Steun voor Koningsdag, ook heel belangrijk. En heel mooi, veel steun voor het betaalbaar houden van sport. Er hebben een hoop mensen denk ik, naar uitgezien. Hoop mensen luisteren, kijken ook mee, weet ik. Dat is denk ik, het goede nieuws van vanavond. En ik zie ernaar uit, om dat in een amendement om te zetten. Datzelfde geldt ook voor steun voor cultuur. Dat is denk ik, tweede jaar dat we dat uitspreken. Ik denk, dat het inmiddels wel duidelijk is bij het college, dat we dat structureel willen, zo willen houden. Volgens mij is nog een beetje inzet nodig, tussen deze vergadering en de raadsvergadering op een paar punten. En die inspanning zullen we ook graag met anderen verrichten. Dat is op de OZB, onder andere. Die belastingverhoging, dat hoeft echt niet op deze manier. En ja, dat kan ook inderdaad voor een deel gedekt worden uit de algemene reserve, die jaar op jaar stijgt. Voor een deel zorgvuldig, enzovoort. Ook uit de verhoging van de verblijfsbelasting. Denk ver, om arbeidsmigranten ook te laten meebetalen aan de voorzieningen. Dat gaat via de verblijfsbelasting, dus goed om daar een nette prijs voor te vragen. Ook zullen we ons nog inzetten na deze vergadering en voor de volgende vergadering, op uitnodiging van de heer Duivesteijn en ook van anderen in deze zaal, voor kinderboerderijen. Het is toch echt pijnlijk om te zien, dat Lansingerland daar echt zwaar achterblijft op, onderaan de gemeente. Dat we zelfs achteruit kachelen in plaats van vooruit. Dus ik ga heel graag samen met Leefbaar, misschien met andere fracties, misschien D66, wie maar wil daaraan werken, om dat op de kaart te zetten en onderzoek naar te verrichten. Ook de Uit-pagina. Dat je Levendig Lansingerland behoudt is één ding, als regeling. Het tweede is, dat we gewoon op een nette manier bekendheid geven aan alle culturele dingen, die er hier gebeuren. Dat zou moeten lukken uit het bestaande budget. Dus ook daar zoek ik naar een brede steun, om dat gewoon te organiseren. En last, but not least.

De voorzitter: Ik heb, voordat u verdergaat, interruptie van de heer Markus.

De heer Markus: Ja, voorzitter, even over die Uit-pagina. Gaan we dat dan ook doen voor de sport, gaan we dat ook doen voor de kerken, gaan we dat ook doen voor anderen? Ik, is het nu echt een functie van de gemeente? En daarnaast, het tweede is, daar kan toch ook gewoon subsidie voor aangevraagd worden? Kijken, of het op die manier geregeld gaat worden. Vindt u dat nu echt tot een taak behoren van de gemeente?

De voorzitter: Heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Nou, blij met de steun van de heer Markus. Er kan subsidie voor worden aangevraagd, vraagt hij zich af. Nee, dat kan dus nu niet. Als we daarover eens zijn, dat we het mogelijk willen maken, dan zijn we elkaars partners. Het laatste, voorzitter, is die wijkbrandweerfunctionaris.

De voorzitter: U bent te vlot. De heer Markus.

De heer Markus: Ja, de heer Van den Beukel geeft op geen één vraag antwoord deze avond, die ik stel. Waarschijnlijk, niet duidelijk genoeg. Maar vindt u dit nu echt tot de kerntaak van de gemeente behoren, dat wij een pagina Uit gaan betalen voor cultuur, culturele acties?

De voorzitter: Heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Ja, voorzitter, in de tegenbegroting hebben we daar een uitgebreide argumentatie voor gegeven. Dus ik wil graag, dat u hem kort wil herhalen. Ik heb nog geen enkele behoefte, om de vraag te ontwijken. Er is hier duidelijk naar voren gebracht, er zijn veel culturele genietingen in onze gemeente. Die worden, met vrijwilligers worden die georganiseerd. Veel van die organisaties, die hebben geen middelen om te adverteren. Dat betekent, dat ze via heel schaarse kanalen hun eigen postertjes en dingetjes, dat proberen aan de man te brengen. Dat valt ze niet mee. Dus heel breed hoor ik in de samenleving van organisaties, help ons om een plek te vinden, een middel te vinden, om het onder de aandacht te brengen. En die plek is er nu

niet en als iedereen individueel adverteert, schiet dat niet op. Als je daarvoor subsidie zou kunnen aanvragen, waardoor de samenleving dat zelf kan organiseren op een website, in de krant, maakt mij niet uit. Denk dat we daar uiteindelijk heel veel meerwaarde creëren met het aanbod, dat er al is. Gaan die zalen echt voller worden en dat zou goed zijn en het kan uit het onderbestede budget van die subsidieregeling. Tot slot, voorzitter. De wijkbrandweerfunctionaris blijven we ons voor inzetten. Ik hoop dat WIJ Lansingerland en ook de andere partijen daar ons in gaan steunen, om dat te continueren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, heer Van den Beukel. Dan gaan we naar de VVD, heer Machielse.

De heer Machielse: Voorzitter, de tas gaat open. Het zal noodzakelijk zijn om het beste uit onszelf te halen de komende jaren. Hiervoor heeft de VVD een pakket klaarstaan. Inderdaad, zeker een tas vol met zestien maatregelen, enkele al genoemd vanavond, om ruim 1,5 miljoen euro structurele dekking te realiseren. Waarvan ruim de helft, direct teruggaat naar het terugdraaien van ombuigingen. Denk aan de OZB, denk aan de subsidieregelingen, denk aan de kleine regelingen, eerder genoemd. En de andere helft zal resulteren in een ruim begrotingssaldo. Zaken nog niet genoemd vanavond in onze tas, zijn bijvoorbeeld het stoppen met het BPL, minder beleidsadvisering en ondersteuning, stoppen met een aantal bovenwettelijke taken. Een groot voordeel van deze uitgebreide inzet is, dat ook nog eens de overhead met een factor één op drie zal afnemen hierdoor. Waarvan akte. Hiermee, voorzitter, zetten we onze inwoners nu op één en creëren we ook een uitstekende vertrekpositie voor het ravijnjaar 2026, door een grote hoeveelheid structurele zaken al om te buigen aan de uitgavenkant. Daarnaast, voorzitter, zullen wij nog een voorstel doen in de vorm van een motie, voor de doorontwikkeling van de organisatie in flexibiliteit en kwaliteit. Om zo te voldoen aan de doelstellingen, die ik in mijn eerste ...

De voorzitter: Ik ga u even onderbreken. Een interruptie van de heer Markus.

De heer Markus: Er zaten zestien maatregelen in de tas, ik heb er geloof ik drie gehoord. Dus ik ben wel benieuwd naar de andere dertien. Ja, ik meen, ik ben echt teleurgesteld. Het CDA keurig en netjes een tegenbegroting gedaan. Andere partijen kwamen wel met concrete voorstellen. U doet zich af met, ik heb een tas met zestien voorstellen, u ziet het in de motie. Zo kunnen we toch niet met elkaar discussiëren. Wel een grote broek aan doen, maar geen concrete plannen brengen. Is, ik daag u uit, om toch die andere dertien nog te melden en u krijgt van mij vast alle recht, om er nog vier minuutjes bij te krijgen, om ze te melden.

De voorzitter: Nee, nee, nee, nee. Nee, dat gaan we echt niet doen, de heer Markus. De heer Machielse, die heeft nog wat is het, zeven, zeg maar een halve minuut heeft hij nog. Die halve minuut, die krijgt hij nu. Mijnheer Machielse.

De heer Machielse: Inzet functie combinatiefunctionaris afbouwen, 165 K. Inzet functie centrummanager afbouwen, 75 K. Taakstellingsbudget overheid, nader uit te werken. Verhogen verblijfsbelasting. Verlagen maximumtemperatuur gemeentehuis. Correct inboeken Hervormingsagenda Jeugd. Verduurzamen. Beheer niet onnodig duur maken. Stoppen met uitvoering niet-wettelijke taken dierenwelzijn. Halveren inzet beleid accounthouderschap sport en cultuur, maar beide maar voor de helft. Stoppen met deelnemersbijdragen aan het Bijzonder Provinciaal Landschap. Minder beleidsadvisering en beleidsondersteuning, zowel intern als extern gericht. Stoppen met lobby ZoRo. Stoppen met actieve inzet windenergie. Wij zijn overigens categorisch, tegen iedere vorm van windenergie. En stoppen met intensivering burgerparticipatie resulterend in 14 of, 1.451.000 euro ex. Impact op de overheid. Dank u wel, mijnheer Markus voor dit podium. En u ziet mij over twee weken met een tas op papier.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inzet vanavond, heer Machielse. Dan gaan we naar mevrouw Den Heijer, D66.

Mevrouw Den Heijer: Yes, dank u wel. Dank, voor alle fracties voor hun inbreng en ook het college voor het, beantwoording van de vragen. We zijn zo lekker op dreef met elkaar. Ik heb ook niet zoveel tijd meer, dus ik ga ook een korte samenvatting geven van, voor de tweede termijn. Zoals al duidelijk is dat wij als D66 samen met de partners en de coalitie, maar het liefst natuurlijk raadsbreed komen met de twee mandjes zoals we zijn, zoals we ze zijn gaan

noemen. Het mandje reparatie van vorig jaar en het mandje van de tarievennota en alle kleinere posten. Dat is een belangrijke. Dan ter verduidelijking en ter verhaling, dat ik al wel eerder heb gezegd zeg maar, de OZB-verhoging willen we aan vasthouden. Want we vonden ook de inbreng van de heer Fortuyn zeer overtuigend op dit punt. We zijn geen voorstander van dekking vanuit de reserve. Ook dat zien wij gewoon als een spaarpot voor onze inwoners, waar we zorgvuldig mee om moeten gaan. En we steunen wel het amendement wat komt van Leefbaar 3B, over verhoging verblijfsbelasting. Daarnaast, komen wij met ...

De voorzitter: Ik ga u even onderbreken. Interruptie van mijnheer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik wil graag de definitie van spaarpot horen van D66. Waar zet u dan wel een spaarpot ooit voor in?

De voorzitter: Mevrouw, mevrouw Den Heijer.

Mevrouw Den Heijer: Een spaarpot is een reserve en niet voor lopende zaken. Zo ga ik er thuis ook mee om. En daarnaast komt D66 met een motie of amendement, om de effectiviteit van het Energieloket te garanderen. We hebben de wethouder gehoord en dat klinkt goed, he? We gaan in overleg, dus we hebben daar alle vertrouwen in. Maar misschien is het wel goed om de ambitie vast te leggen, zodat daar geen verschil van inzicht over kan gaan bestaan. Zeker, omdat het de komende jaren natuurlijk wat tijd overheen gaan. En datzelfde geldt ook voor de groene schoolpleinen.

De voorzitter: Ik heb een interruptie van de heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank je wel, voorzitter. Begrijp ik van het verhaal van D66, dat ze investeringen gebroken worden of teruggedraaid worden, om geld te sparen in het spaarpot van D66? Dat wij de inwoners belasten met het terugdraaien van investeringen, die wij hebben gedaan..

De voorzitter: Nee, nee, u moet een knopje induwen, ja.

Mevrouw Den Heijer: Aan het nadenken, wat de vraag precies was. Dus daar, ik kan daar geen antwoord op geven, want ik snap de vraag niet. Zal wel totaal aan mij liggen. Maar u bent gewoon te deskundig op dit punt voor mij, denk ik. Maar ja, wij, wat ik al zei, we vinden dat gewoon, OZB-verhoging is goed. En we zijn geen voorstander van om alles te dekken uit de reserves, die we nu hebben opgebouwd. Die zijn ook belangrijk. We waren bij de groene schoolpleinen, want ...

De voorzitter: U bent bijna door uw tijd heen.

Mevrouw Den Heijer: Ja. Ja, we zijn ... De groene schoolpleinen. We vinden het goed dus, dat die aantal pleinen vergroend gaan worden en alvorens, we gaan evalueren. Maar we vinden het wel heel erg belangrijk, dat we vasthouden aan die ambitie. Dus het uitgangspunt is, dat schoolpleinen groen moeten zijn. En dat het goed is om als raad ervan te committeren, eraan te committeren, dus dat we mogelijk na 2026 alsnog incidenteel hier middelen voor vrijmaken. En tot slot, komen wij met een motie over participatie bij de begrotingsproces met de maatschappij. Dank u wel.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van de ChristenUnie, de heer Markus.

De heer Markus: Ja, voorzitter, dank u wel. Voorzitter, even rondom het proces richting 2026. Ja, we willen toch even iets aanscherpen. Volgens mij, als je voor de kaderbrief duidelijke antwoorden hebt op, waar we op kunnen bezuinigen, wat grote klappen zijn, dan moet je echt in april klaar zijn. En dan vind ik het echt onwenselijk als het proces hoe we dat willen gaan inrichten, pas ergens volgend jaar klaar is. Dus ik wil echt het college oproepen, om daar haast mee te maken. Daar in december mee te komen en uiterlijk in april, daarover alles helder te hebben. Zodat we ook in de planning, een ordentelijk proces kunnen volgen. Graag een toezegging erop. Dank verder ook, voor de beantwoorden van de verschillende vragen vanuit het

college. Paar reacties nog. Even, jongeren met schulden. Wij kunnen er niks over vinden in welke voortgangsrapportage dan ook. En daarnaast, staat het ook niet in de lange termijn agenda. Dus nou ja, we zijn even benieuwd hoe dat nu precies zit. Hoeft niet nu beantwoord te worden, kom er dan maar schriftelijk op terug. Ja, en de vier ton, dat is toch een heel makkelijk antwoord. Ja, we vinden het nodig. Er is volgens mij een inhoudelijke discussie geweest in de Commissie Samenleving, ook over deze punten en is er door de commissie behoorlijk kritisch gereageerd. Wij zullen ons erop beraden, op dat antwoord. Kort even over de pollers. De Bonfut blijft wat ons betreft. Precies, bezuinigen. En ik denk, dat de Hoeksekade definitief kan worden afgesloten. Verkeersonderzoek heeft zich in die zin in de praktijk bewezen, want het is al een paar jaren dicht. Een tijdelijke situatie, heel lang doet. Dan nog even een reactie op een paar partijen. Leefbaar 3B rondom OZB. Ja, wij zitten daar iets anders in de wedstrijd. Wij denken dat het wel noodzakelijk is ook richting de komende jaren, om iets aan OZB te doen. Eventuele dekking vanuit de algemene reserve is altijd een optie, maar er hangt wel vanaf wat je daarmee dekt. Bedoel, ik kan me zomaar voorstellen, dat u de OZB wil dekken vanuit de algemene reserve. Dat vind ik dan wat minder goed idee, omdat het iets dekt, waar wij anders inzitten. Maar het principe om iets te doen met algemene reserve, zijn we zeker een voorstander van.

De voorzitter: Interruptie van de heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja. We hadden specifiek benoemd om bijvoorbeeld de algemene reserve in te zetten, ter dekking van de kosten voor de uitvoering Hervormingsagenda Jeugd. En dat levert dus, voor twee jaar schrijven we in ieder geval vier ton op.

De voorzitter: Heer Markus.

De heer Markus: Dat klinkt als een goed voorstel, maar wij zijn ook kritisch op die vier ton. Dus wellicht, vinden we elkaar nog daar ergens. Maar dat zien we dat voorstel zeker verschijnen. Ja, CDA, blij dat die wel met voorstellen komen in de eerste termijn. Dat maakt de discussie wat makkelijker. We zijn het over veel punten denk ik, met elkaar eens. Dat is goed om te horen. De reactie over de verduurzaming buitenruimte vonden we wel erg makkelijk. Volgens mij, doet u daar geen recht aan uw eigen woordvoerder tijdens de Commissie Ruimte. Wij denken, dat die extra middelen wel noodzakelijk zijn om echt stappen te maken, in het groener en klimaatbestendig maken van de buitenruimte. Ja, dan heeft de VVD, de zestien voorstellen zijn al rappend hier gedeeld. Dat vind ik toch wat jammer. Je doet in eerste termijn een enorme grote broek aan over ons ambtelijk apparaat. Hebben wij moeite mee, doen we ook afstand van. Laten we het alsjeblieft over de inhoud hebben en wat minder dat soort thema's zomaar benoemen. Dat is onze mening, u mag daar anders inzitten. Wij zouden het op een andere manier doen en we vinden het ook jammer, dat het zo gelopen is. D66. Wij trekken heel graag op met de motie rondom een, groene schoolpleinen. Groenblauwe schoolpleinen, doet me de wethouder. Dat lijkt me wat gevaarlijk, blauw, maar dat is wat anders wellicht. En het Energieloket. Wij denken echt, dat het anders moet en dat het gemeentehuis geen goede optie is. En de laatste opmerking, ingroeimodel OZB, PvdA. Klinkt interessant. We moeten er nog maar eens even onder een bakje koffie over van gedachten wisselen. Dat was het voor de tweede termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, heer Markus. Dan gaan we naar GroenLinks, mevrouw Van Splunter.

Mevrouw Van Splunter: Ja, met niet heel veel tijd meer, eigenlijk het volgende. Dank sowieso voor de beantwoording. Kijk uit naar de toekomstige discussie over prioritering en meer strategisch aankijken, hoe we bepaalde zaken voor de toekomst gaan oppakken. Maar wat ons betreft, blijft het standpunt van GroenLinks over het verhogen van de OZB gewoon staan, zeker ook met de beantwoording van de wethouder hierover. D66 hebben we al toegezegd, zowel het schoolpleinenverhaal als het Energieloket te steunen. En of wij willen naar een verdubbeling van het beleid, verblijfsbelasting. Dat is niet helemaal de verhoging, waar wij het over hadden. Wij wilden graag naar een landelijk gemiddelde van 2,34 euro, want dat ligt ook in de lijn met Oostland.

De voorzitter: Ik ga u interrumperen voor ...

Mevrouw Van Splunter: Ja, en dan zit ik ...

De voorzitter: Voor mijnheer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, is mevrouw Van Splunter zich ervan bewust, dat het geen verdubbeling is, omdat die verblijfsbelasting nog niet bestaat? Dat is de eerste vraag. En dat het Westland zelfs 6,85 euro rekent.

De voorzitter: Mevrouw Van Splunter.

Mevrouw Van Splunter: Dat is de andere kant, dat is West. Ik had het over Oost. En de verdubbeling dacht ik, dat jullie de voorgestelde verblijfsbelasting zoals die nu ligt, als voorstel willen verdubbelen. Dus daar reageerde ik op. En voor de rest ben ik door mijn tijd.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Splunter. Dan gaan we naar de PvdA, de heer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank je wel, voorzitter. Dank voor het college, voor de beantwoorden van de vragen. Blijft echter nog een vraag hangen van de praktijkondersteuners huisartsen. De financiering daarvan. En het verhaal van de OZB om toch Leefbaar mee te krijgen. Ik de... wij gaan, het gaat erom, dat wij vijf ton ophalen. Het gaat niet om die vijf procent, dat is wat nu in de begroting zit. Als de huizen, aantal huizen stijgt, dan halen we die vijf ton zonder die stijging. Dus dan kan, ik wil hem wel bevestigd. Het neigt naar een technische vraag. Ik wil hem graag bevestigd krijgen, schriftelijk als dat kan. Het verhaal van de VVD is niet haalbaar. Daar hebben wij zelf ook geen woorden voor. En het traject. Ja, daar zitten wij ook op die planning van, dat moet echt zo snel mogelijk richting de raad komen. We willen eigenlijk het college en de organisatie niet belasten met een deadline. Maar als het goed, als zij een, deze maand nog een brief sturen met een planning, dan zou het wel fijn zijn. Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, heer Azzouzi. Dan gaan we naar mevrouw Van Olst.

Mevrouw Van Olst: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil de wethouder danken voor zijn antwoord. Wethouder Hoek hoorde ik zeggen, dat er in november een brief komt over de digital decade. Ik maak daaruit op, dat er daar dus nu niets over te zeggen is verder, dus we wachten de brief af. En wethouder Muis dank ik voor zijn reactie over de motie, die ik wil voorstellen. Ik heb hier geen reactie gehoord in de zaal, maar in de wandelgangen hoorde ik er wel het één en ander over. Dus ik denk, dat ik dat wel ga doen. Vanzelfsprekend zit er nu geen 5G in lantarenpalen. Ik heb overigens, het woord 5G niet genoemd in mijn termijn. Die small cell antennes, die zien overigens wel op 5G, maar het gaat over een veel breder palet. Het gaat over privacy, straling en milieuaspecten. Dus het antwoord sterkt mij, dat we hier dieper op moeten induiken. Dus dank daarvoor. En ik zie de verschillende voorstellen aan moties en amendementen van de andere partijen graag tegemoet.

De voorzitter: Ik heb een interruptie van de heer Duivesteijn.

De heer Duivesteijn: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, mevrouw Van Olst heeft hier een beeldvorming georganiseerd. Hartstikke goed, dat ze dat gedaan heeft. Zou u dan niet de Koninklijke weg willen behandelen door eerst in commissieverband, daar een bespreekpunt over te doen, voordat u met een motie vreemd gaat komen of met een motie bij de begroting? Zodat we daar in ieder geval, als raad het over kunnen hebben, voordat we dat in een begrotingsdiscussie stoppen.

De voorzitter: Mevrouw Van Olst.

Mevrouw Van Olst: Dat is ook precies mijn bedoeling. Ik wil dat ook in een bespreekstuk en dan in een commissie en dan in de raad doen. Mijn doel om het bij het MIP te doen is, omdat er dus bepaalde investeringen gedaan worden in het MIP, die we dus nu goedkeuren. En waar het dus zou kunnen, dat er dus al wordt overgegaan tot het aanschaffen van die technologie. Dat is mijn reden om dat nu zeg maar, vast te zetten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we aan het eind van de tweede termijn van de commissie. Dan gaan we weer naar het college. Er zijn niet zoveel vragen meer. In ieder geval, heb ik er één van mijnheer, van de wethouder Fortuyn. Het gaat over dat proces van 2026. Wethouder Fortuyn, aan u het woord.

De heer Fortuyn: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik probeer mijn tekst er even bij te pakken. Ieder geval met betrekking tot de OZB, ga ik maar mee beginnen. Nogmaals, in het gemiddelde prijsniveau van 409.000 euro, dan zou de verhoging, totale verhoging zijn 32,66 euro. Met andere woorden, 10,52 euro zou nu de verhoging zijn en dat is inclusief de compensatie, waar we net over die prijsverhoging hadden, die extreme prijsverhoging. Daar komt dan die 22,09 euro bij. Dus je praat over 32,66 euro voor een gemiddelde aanslag om voorzieningen en laat ik zeggen, ook het gevaar voor de ingreep vanuit de coalitieakkoord, om die te voorkomen. Het is aan u, om daar een oordeel over te geven. Dan ten aanzien van de plan van aanpak. Nogmaals gezegd hebbende, wij willen het zorgvuldig doen en we willen het samen met u doen. En we willen ook samen, het juiste beeld hebben. Ik ga concreet het volgende doen. In de Commissie AB van december, 4 december de dag voor Sinterklaas een presentatie, waarin de hoofdlijnen plan van aanpak staan met tijdpad. Met dat gesprek en met dit gesprek over een rol, sorry, hoor. En de momenten waarop we met elkaar en waarover in gesprek gaan. Op basis van de gesprekken, daar moet even over nagedacht worden, door u ook, kijken op welke manier we dat vastleggen. Vooral, een proces met elkaar, voor elkaar doorlopen. Misschien is het ook wel een idee, om te zoeken naar werkvormen zoals brainstormen en benen op tafel. Zodat we niet meteen in een soort keuze komen, maar gewoon elkaar goed informeren, waar hebben we het nu over? En wat zijn dan de consequenties? En als we nou dit doen, wat gebeurt er dan? Daar moet niet meteen een politieke lading doorheen komen, maar alles kunnen bespreken. Dat is wat ik op dit moment aan u voorleg, om 4 december het gesprek met u te hebben. Aldus, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Ja, wethouder. Die 4 december, daar staat een Commissie AB gepland. Een volle Commissie AB. Er is wel een beeldvorming mogelijk op 27 november daarover, maar 4 december kan dus niet.

De heer Fortuyn: Kijk, die 4 december is voor mij niet hard. Het kan ook 27 november eventueel zijn.

De voorzitter: Maar laten we het zo afspreken, dat we, dat u het eerstvolgend presidium daar in ieder geval even, een knoop over doorhakt.

De heer Fortuyn: Dan ligt de bal bij u. Ja, fijn.

De voorzitter: Oké. Nee, maar in het presidium, de voorzitter van het college zit ook in het presidium. Oké, dan gaan we naar wethouder Hoek. Oh, ik heb, we gaan nog even terug. Heer Markus.

De heer Markus: Ik wil even scherp blijven, want nu wordt, de bal ligt bij u. Ja, wij bedoelen de toezegging blijft wel staan, alleen de datum bal ligt bij ons. Dat wil ik wel even expliciet hier gesteld hebben.

De heer Fortuyn: Jazeker, de verantwoordelijkheid ligt bij ons en de datum ligt bij presidium. Want ik weet, wat de positie van de raad is.

De voorzitter: Heel scherp, heer Markus. Dan gaan we naar wethouder Hoek. Dat gaat over de praktijkondersteuner huisarts.

De heer Hoek: Ja, excuses. Die ben ik vergeten te beantwoorden in eerste termijn. Nee, het is dus zo. We hebben het dan over de in huis kosten van de POH bij de huisarts. Daar zat, daar zaten verschillen in en we hebben getracht dat te uniformeren, waarbij we een riantere vergoeding geven dan doen gebruikelijk. We hebben daar een benchmark op van toepassing laten zijn en we hebben de tarieven van het Rotterdamse zeg maar, overgenomen met hier en daar nog wat ruimere tegemoetkoming in de kosten. En ja, het kan kloppen, dat dat soms niet helemaal gewaardeerd wordt. Dat kan hè. Als je terug moet in de vergoeding die je krijgt, dan

kan ik me dat voorstellen. En op basis daarvan hebben we wel gezegd, op het moment dat dat een huisarts overkomt, hebben we er een overgangsregeling van gemaakt. Om niet meteen ja, geconfronteerd te worden met veel hogere kosten. Maar het is wel de bedoeling dat het niet moet uitmaken, of je nu bij de ene huisarts in huis of bij de andere. Die vergoeding die u ervoor krijgt, is uniform.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Dan zijn we aan het eind van de beantwoording tweede termijn door het college. En nu ga ik die twee agendapunten, die u besproken heeft ... Oh, de heer Markus toch nog.

De heer Markus: Nee, even over jongeren in de schulden. Ik ga ervan uit, dat de wethouder daar nog even op terugkomt in onze reactie, die wij hebben gegeven. Kan ook later.

De heer Fortuyn: Ja, nee, vanzelf. U heeft gevraagd, om daar even schriftelijk om terug te komen. Dat zeg ik u toe.

De voorzitter: Oké. Dan zijn we nu echt, echt afgerond met de bespreking van dit voorstel. Ik ga nu die twee agendapunten weer even uit elkaar halen. Want het blijven inderdaad, twee aparte agendapunten waarover besloten moet worden. Dus 4A, is de Vaststelling integraal Meerjarig investeringsplan (MIP) 2024 en verder. Kan dat een hamerstuk worden? Of, moet het een bespreekstuk worden? Want ik merk, dat mevrouw Van Olst daar toch duidelijk over gezegd heeft van, ik wil dat in het kader van die buitenruimte, die digitenne, die antennes allemaal, toch in dat agendapunt hebben. Heb ik dat juist? Oké. Dan wordt dat dus ook een bespreekstuk. En ja, de begroting dat is wel duidelijk, dat dat een bespreekstuk is. Die vraag ga ik niet, ga ik niet eens uitzetten.

5. Sluiting

De voorzitter: Nu zijn we toe aan, 21.30 uur is het, aan de sluiting van deze vergadering. Mag ik u hartelijk danken voor uw enorme inzet? We hebben het toch wel wat snel gedaan. Maar de inzet die u heeft moeten doen, al die fracties in aanloop naar deze vergadering, die is natuurlijk heel groot. Ik wil u daar hartelijk voor danken. En ik sluit de vergadering en wens u nog een fijne avond.